

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 1. RUJNA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 185

INTERVJU

Živimo zajedno,
ne odvajajmo se!

ŽELJKO TOVILLO

NOVO OKUPLJANJE U ŠKOLSKIM KLUPAMA

Nepotrebna
provokacija

Mikini dani u Beregu

Ljetna akademija Krov-a

DVŽIJANCA

Lazo Vojnić Hajduk

dr. Andrija Kopilović

Alojzije Stantić

Nova knjiga u izdanju NIU "Hrvatska riječ"

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000
Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik), Dušica
Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko
Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR I**V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: doo "Rotografika" Subotica
List je registriran kod Tajništva za infor-
miranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.

List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Proizvodnja škarta

Hrvati u Vojvodini ponovno su u središtu medijske pozornosti, ali na žalost, ne baš u pozitivnom svjetlu. Hoće li Bunjevci postati »stvar prošlosti«, kako je to za zagrebački tjednik izjavio jedan ovdašnji hrvatski stranački čelnik, tko je u Suboticu doveo Antu Đapića, te je li on s Ivanom Dulić-Marković ručao za istim stolom u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo«, pitanja su koja se posljednjih dana u politikantske svrhe prilično glasno, a i zapaženo, potežu u javnosti.

Bez obzira što se politika vrlo često, možda i opravdano, smatra nečasnom radnjom, ona je ipak suptilni zanat koji može proizvesti puno dobrih proizvoda, ali nas može i zatrpiti škartom. Ovo što se sada na političkoj razini događa s Bunjercima kao »stvarima prošlosti« i s posjetom Đapića, proizvodnja je čistoga škarta. Kao narod, kao nacionalna zajednica, Hrvati nikakve koristi nemaju od nepromišljenih ili nespreno prenesenih izjava svojih dužnosnika, koje paraju uši niskim pragom tolerancije i antieuropejstvom, kao što koristi nemaju niti od posjeta onih, koji ni u vlastitoj zemlji nisu baš ovjenčani slavom demokracije.

U politici postoje dvije razine dogovaranja i odlučivanja, odnosno »odrađivanja posla«: jedna je javna i tu je sve čisto, a druga je ona izvan vidokruga javnosti, pri čemu nije nužno nepoštena i štetna. Prema tome, recimo, ako je Osijek bratski grad Subotice, svakako je važno čelnicima toga grada javno poslati pozivnice za veliku svetkovinu kakva je Dužijanica, ali postoje načini da se i odabere poželjan gost. Dobra politika to će odraditi jednostavno. Loša neće nikako. Da je gostovanje predstavnika grada Osijeka organizirano s namjerom dugoročne koristi za ovdašnje Hrvate, puno bi lakše bilo sada i onima, koji će sredinom listopada ove godine organizirati obilježavanje blagdana hrvatske zajednice, dan rođenja bana Jelačića, u Petrovaradinu. Podsjećanja radi, Petrovaradin po teritorijalnoj organizaciji pripada gradu Novom Sadu, a Novim Sadom upravlja, zna se već koja stranaka. Hoćemo li morati i tamošnju gradonačelnicu na našoj proslavi dočekati raširenih ruku samo zato što je ona demokratski izabrana?

Komunikacija s javnošću i u javnosti osjetljiva je stvar, uči se to i na nekim fakultetima, a svaki će ambiciozni javni djelatnik dobar dio svoga vremena utrošiti na samoedukaciju upravo iz te, toliko bitne oblasti. Nama se dešava suprotno: busat ćemo se u prsa, na sva zvona dokazivati svoju nacionalnu tvrdoću i neoprezno koristiti medije, a onda ćemo se češati i tamo gdje nas ne svrbi.

U svakom slučaju, i posljednja afera s Bunjercima, kao i afera Đapić, dotakle su se čitave hrvatske zajednice, a da ogromna većina pripadnika te zajednice tome nije ni na koji način pridonijela. Ako tražimo od države da nas poštuje i ako je upućujemo na europski put, pokušajmo i mi tome dati svoj doprinos. Uzdržali smo se od ekstremizma i u vunenim vremenima, zašto bismo se sada razbacivali nečim što nam i inače nije imanentno.

Z. P.

Isprika

Prošli broj »Hrvatske riječi« nije se na kioscima pojavio u petak, kako je uobičajeno, nego tek u subotu. Odgovornost za nedopušteno kašnjenje snosi tiskara »Dnevnik« iz Novog Sada, koja je obrazložila da je do kašnjenja došlo zbog kvara na tiskarskom stroju. Ispričavamo se svim čitateljima.

Od ovoga broja, »Hrvatska riječ« se tiska u Subotici, u tiskari »Rotografika«, koja je ovaj posao dobila na tenderu sredinom kolovoza ove godine.

Uredništvo »Hrvatske riječi«

**Postoje načini da se
elegantno odabere
poželjan gost:
Uzvanici ovogodišnje
Dužijance**

ČETVRTAK, 24.8.

Neće prihvatiti

Srbijanska vlada neće prihvatiti da se na teritoriju Srbije pravi nova neovisna država koja će obuhvatiti 15 posto njenoga teritorija, rekao je premijer Srbije Vojislav Koštunica.

On je najavio i da će se u ponedjeljak sastati beogradski pregovarački tim za Kosovo i predložiti datum održavanja sjednice srbijanskog parlamenta kojemu će podnijeti izvješće o dosadašnjem tijeku pregovora o statusu Kosova.

Podignuta optužnica

Specijalno tužiteljstvo za ratne zločine u Beogradu podiglo je u optužnicu protiv dvojice pripadnika srbijanskih policijskih postrojbi zbog sudjelovanja u ubojstvu trojice braće Albanaca, uhićenih tijekom sukoba na Kosovu, zbog sumnje da su u srpnju 1999. sudjelovali u likvidaciji Iljija, Agrona i Mehmeta Bitićija, pripadnika Atlantske brigade, državljana SAD-a koji su se na Kosovu borili u redovima Oslobođilačke vojske Kosova (OVK).

»Oštećene su nezakonito lišili slobode tijekom srpnja 1999. godine, nakon izdržavanja prekršajne kazne u Prokuplju. Predali su ih nepoznatim maskiranim osobama. Prema našim saznanjima to su bili pripadnici MUP-a Republike Srbije, a oni su ih proveli do jame za odlaganje smeća i tamo ih vatrenim oružjem lišili života. Njihova su tijela nađena u grobnici u Petrovom selu 2001. godine. Ruke su im bile vezane žicom na leđima«, rekao je glasnogovornik Tužiteljstva za ratne zločine Bruno Vekarić za B92. Vekarić je dodao kako je srbijansko tužiteljstvo na ovom slučaju radilo zajedno s američkim FBI, kao i da se istraža i dalje vodi.

PETAK, 25.8.

Teret prošlosti

Glavni pregovarač UN za status Kosova Marti Ahtisaari poručio je vlastima u Beogradu da politika koju je vodio Slobodan Milošević mora biti uzeta u obzir pri odlučivanju o statusu Kosova.

»Svaka nacija na svijetu ima svoj teret za koji treba platiti«, rekao je Ahtisaari na konferenciji za novinstvo, odgovarajući na zahtjev koordinатора srpskog pregovaračkog tima da razjasni svoju izjavu da su »Srbi krivi kao narod«.

»Današnje demokratsko vodstvo u Srbiji ne može biti odgovorno za aktivnosti Slobodana Miloševića, ali čelnici u Beogradu moraju se suočiti s povijesnom ostavštinom i odgovornošću, koja mora biti uzeta u obzir u potrazi za rješenjem statusa Kosova«, rekao je finski diplomat.

Slučaj Olujić

Istražni sudac Županijskog suda u Vukovaru Slavko Teofilović donio je rješenje o jednomjesečnom pritvoru osumnjičenih za ubojstvo ceranske obitelji Olujić.

Županijsko državno odvjetništvo podnijelo je istražni zahtjev istražnom sucu Slavku Teofiloviću u kojemu traži da se osumnjičenicima za ubojstvo obitelji Olujić odredi pritvor zbog sumnje da su počinili ratni zločin nad civilnim stanovništvom.

Za ubojstvo četveročlane obitelji Olujić osumnjičeni su hrvatski državljani T.M. (1960.), M.J. (1973.), D.L. (1973.) i Z.P. (1973.) dok se za petoosumnjičenom muškom osobom nepoznatog identiteta još traži.

SUBOTA, 26.8.

Krivi i jedni i drugi

Reagirajući na eksploziju bombe koja se u subotu navečer dogodila u kafiću na sjevernom dijelu Kosovske Mitrovice srbijanski premijer Vojislav Koštunica osudio je »podjednako albanske teroriste i predstavnike međunarodne zajednice«.

»Na Ahtisaarijevu izjavu da su Srbi krivi kao narod, albanski separatisti su brzo reagirali bacanjem bombe na nedužne srpske građane u Kosovskoj Mitrovici«, napisao je Koštunica u izjavi koju je prenijela agencija Beta.

Osudili napad

Vlada Kosova snažno osuđuje bombaški napad u kafiću na sjeveru Mitrovice, u kojemu je, prema najnovijim podacima ozlijeđeno devet, a ne osam osoba, te je zatražila da policija istraži slučaj i uhititi krivce.

Kosovska vlada smatra da je danas više nego ikad potrebna suradnja građana s policijom kako bi se identificirali i priveli krivci te je pozvala sve građane da ostanu mirni i da ne nasjedaju na provokacije onih koji žele nasilje.

Povijesna obveza

Ravnateljica Fonda za humanitarno pravo Srbije Nataša Kandić drži kako je dobro da je Ahtisaari Srbiji i njezinim političkim elitama predočio činjenicu »da vlasti koje dođu poslije smjene ratnih vlasti slijede povijesnu obvezu preuzimanja odgovornosti za nedjela koja je prethodna vlast počinila«.

NEDJELJA, 27.8.

Plantaža

Policijaska uprava u Trebinju u nedjelju je službeno priopćila kako su njezini djelatnici otkrili u mjestu Žrvanj kod Ljubinja plantažu sa 1700 stabljika marihuane.

U izjavi načelnika trebinjske policije Gorana Zupca, koju je u nedjelju navečer emitirala RTRS, precizira se kako je riječ o »do sada najvećem zasadu marihuane u BiH« ukupne težine od oko 1500 kilograma, a njena vrijednost »na ulici« je oko 500 tisuća Eura.

Policija traga za osobama koje su uzgajale i navodnjavale ovu plantažu koja je locirana u teško dostupnom kamenjaru sela Žrvanj do koga nije moguće doći motornim vozilima.

Dolce vita

Vlada Srbije je priopćila da napad na kafić »Dolce vita« u sjevernom djelu Kosovske Mitrovice predstavlja »teroristički akt kojim su albanski separatisti pokazali kako su shvatili izjavu Martija Ahtisaarija da su Srbi kao narod krivi«.

Srbijanski ministar policije Dragan Jočić u svojoj je izjavi rekao kako su »teror i bezakonje jedini način da albanski teroristi i separatisti ostvare svoj cilj i dođu do neovisnog Kosova«.

Zdravstveno stanje devet osoba ozlijeđenih u subotnjem napadu na kafić »Dolce vita« u sjevernom djelu Kosovske Mitrovice je, kako javljaju beogradski elektronički mediji, stabilno. Na kirurškom odjelu bolnice u Kosovskoj Mitrovici na liječenju je zadržano šest osoba, dvoje je otpušteno na kućno liječenje, a jedan međunarodni policajac je na zahtjev UNMIK-a prebačen u vojnu bolnicu KFOR-a.

PONEDJELJAK, 28.8.

Stambeno zbrinjavanje

Najavljeni program Vlade Republike Hrvatske o stambenom zbrinjavanju povratnika, kojim će država do kraja 2011. izgraditi 3600, te kupiti još 400 stanova i na taj način zbrinuti povratnike, bivše nositelje stanarskog

prava na područjima koja su izvan područja posebne državne skrbi izazvao je različite reakcije u hrvatskoj javnosti.

Hrvatski generalski zbor i Udruga branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata Podravke (UBIDUR) zatražili su da se javno objelodani popis svih 4000 srpskih povratnika, koji će dobiti stanove u sklopu programa stambenog zbrinjavanja. Zahtijevaju da se u te stanove ne useli niti jedan povratnik koji je na bilo koji način sudjelovao u agresiji na Hrvatsku, te predlažu vladi da na isti način, u što kraćem roku, osiguraju stanove i svim onim Hrvatima, hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji, koji su izgubili svoju imovinu tijekom Domovinskog rata, a do danas im nije osiguran primjeren smještaj.

Srpski demokratski forum je pak ocijenio da je s novim mjerama stambenog zbrinjavanja Srba povratnika izvan područja od posebne državne skrbi Vlada RH ponovo pokazala da ima »krut i inderferentan odnos prema Srbima povratnicima«. Tim prijedlogom Vlada nije otvorila put konačnom rješenju stambenog pitanja Srba povratnika, ali sigurno jest prema »konačnom rješenju Srba u Hrvatskoj«, tvrdi se u priopćenju koje je potpisao predsjednik Upravnog odbora SDF-a Veljko Džakula.

Odgovornost, ne i krivnja

Član kosovskog pregovaračkog tima Veton Surroi ocijenio je da Srbija nosi veliko breme kolektivne odgovornosti za ratove u prethodnom desetljeću, a da je za individualizaciju krivnje nadležan Haški tribunal.

»Odgovornost se ne može individualizirati, društvo je stvorilo pokret Slobodana Miloševića i fašistički milje u Srbiji«, rekao je Surroi, jedan od najutjecajnijih kosovskih političara i ugledni albanski novinar i izdavač, beogradskim novinarima koji već nekoliko dana borave na Kosovu. On je dodao da dijeli mišljenje glavnog pregovarača UN-a za status Kosova Martija Ahtisaarija, ako je on govorio o »kolektivnoj odgovornosti«, te je podsjetio da u tumačenju povijesnih događaja iz 20. stoljeća postoji kolektivna odgovornost, ali ne i kolektivna krivnja. Surroi je osudio »težak« napad na Srbe u sjevernom dijelu Mitrovice i rekao da je taj napad »usmjeren na pregovarački proces« i da komplicira situaciju u Mitrovici, koja je »već dovoljno komplicirana«.

UTORAK, 29.8.

Pristrasnost

Ministarstvo vanjskih poslova Republike Srbije, uredi predsjednika i premijera Srbije poduzeće sve diplomatske korake kako bi se bez štete razriješila situacija glede izjava izaslanika UN za pregovore o statusu Kosova Martija Ahtisaarija, ali neće biti traženo njegovo izuzeće.

Tim Srbije za pregovore o Kosovu oštro je osudio izjave specijalnog izaslanika Ujedinjenih naroda, te je zaključeno da Srbija neće tražiti da Ahtisaari ode s mjesta glavnog posrednika za pregovore o Kosovu, ali će krenuti u diplomatsku ofenzivu kako bi ukazala na Ahtisarijevu pristrasnost.

Sjednica o Kosovu

Šef ureda Vlade Srbije za suradnju s medijima Srđan Đurić rekao je da će Vlada u četvrtak 31. kolovoza uputiti zahtjev za održavanjem sjednice

Skupštine Srbije, posvećene dosadašnjem tijeku pregovora o budućem statusu Kosova i Metohije, na kojoj će državni pregovarački tim podnijeti izvješće.

Neprimjereno

Potpredsjednik Demokratske stranke Dragan Šutanovac kaže da je nezadovoljan radom Odbora Skupštine Srbije za sigurnost.

»Od dobre i ozbiljne ideje i onog što smo radili od 2001., ne samo ja, nego i moj prethodnik Dragan Jočić, danas je taj Odbor postao politička farsa. Zlouporebljava se za dnevno-političke interese i gubi svoju težinu«, rekao je on.

»Informacije koje dobijaju članovi Odbora su nekvalitetne, često starije od onog što je objavljeno u medijima, i neprimjerene vremenu u kom živimo«, kaže Šutanovac.

SRIJEDA, 30.8.

Novina

Izvršno vijeće Vojvodine odlučilo je formirati Pokrajinsko vijeće nacionalnih zajednica.

Zadatak Vijeća bit će kroz stalan dijalog omogućiti uređivanje odnosa nacionalnih vijeća etničkih zajednica, a tajnik za upravu, propise i nacionalne manjine Tamás

Korhecz kaže da su suradnja i međusobne konzultacije nacionalnih vijeća etničkih zajednica u Vojvodini dobile institucionalni oblik.

Pokrajinsko vijeće nacionalnih manjina imat će predsjednika, njegovog zamjenika, osam članova iz IV Vojvodine, devet predsjednika nacionalnih vijeća nacionalnih manjina sa sjedištem u Vojvodini i predsjednika Vijeća za integraciju Roma.

S A D R Ź A J

Polazak djeteta u školu značajan je događaj u njegovom životu, ali i u životu roditelja

Aдекватne pripreme za nove uvjete19

O Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca

Igre i igrarije oko Leksikona22,23

Završen omladinski seminar «Ljetna akademija 2006»

Od igre preko druženja do učenja28,29

Na Uspenskom groblju u Novom Sadu počiva Josip Runjanin, skladatelj hrvatske himne

Lijepa naša Domovino38,39

Dujizmi

- *Da nismo lijepo odgojeni, ne bismo Europu pratili na pristojnoj distanci.*
- *Moj najveći favorit jest i nadalje konj.*
- *Lošiji uvijek prevagnu jer su teži.*

Duje Runje

Reagiranje na članak o Skupštini Matice hrvatske Subotica

Zataškavanje neovlaštenog raspolaganja novcem

Pozivom na Zakon o tisku molim Vas da u sljedećem broju Hrvatske riječi objavite slijedeće:

U članku »Stipan Stantić predsjednik u iduće četiri godine«, HR br. 183 od 8.8.2006. autor članka me navodi da sam »2. lipnja kao dio (nekadašnjeg) Upravnog odbora« Matice hrvatske u Subotici sazvaio skupštinu 2. lipnja ove godine.

Odlika dobrog novinara je da provjeri istinitost podataka koje iznosi u javnost. Ta se odlika u ovom slučaju očito ne može pripisati D.B.P.-u, jer da je provjeravao zacijelo bi došao do podatka da niti sam bio »dio (nekadašnjeg) Upravnog odbora« Matice hrvatske Subotica, niti sam ja sazvaio spomenutu skupštinu.

Inače cijeli članak izaziva dojam da su u Matici hrvatskoj u Subotici dvije strane koje se razlikuju po tome koga priznaje Središnjica u Zagrebu.

To ipak nije tako.

Matica hrvatska Subotica osnovana je u Republici Srbiji, i kao i svaka druga udruga ili ustanova koja djeluje na ovome teritoriju i ona ima ovdje svoje sjedište i statut u skladu s ovdašnjim zakonodavstvom i prihvaćen od ovdašnjeg nadležnog državnog tijela. Taj statut je temelj djelovanja Matice hrvatske Subotica i od samog početka je prihvaćen i od Središnjice Matice hrvatske u Zagrebu. Temeljem odredaba čl. 19 toga Statuta Upravni odbor, između ostalog, bira tajnika, blagajnika i uređivački odbor »Klasja« i rukovodi imovinom Matice. Nigdje ne

stoji da za to treba suglasnost Središnjice, niti je ona, koliko je meni kao običnom članu poznato, do sada to pravo za sebe tražila.

Postavlja se pitanje pravosnažnosti Statuta Matice hrvatske Zagreb na teritoriju Republike Srbije. Ako je do sada Središnjica svoje odnose s Maticom hrvatskom Subotica temeljila na Statutu temeljem kojega je Matica hrvatska Subotica registrirana u Republici Srbiji i priznavala odluke njezinih organa do određenoga vremena, ja se pitam zašto se ona više ne ponaša tako.

blokirati rad Upravnog odbora Matice hrvatske Subotica, ali se nije uspjelo, jer je pet (od sedam) članova Upravnog odbora omogućilo njegovo redovito funkcioniranje. U okviru redovitog rada Upravni odbor je, između ostalog, donio i odluku o isključenju Stipana Stantića iz Matice hrvatske Subotica »zbog opstrukcije i nanošenja štete Matici hrvatskoj Subotica« i sazvala redovitu godišnju skupštinu za 2. lipnja na kojoj su izabrani novi članovi u upravljačka tijela. Sve je to, kao i sve ostale odluke UO, utemeljeno na važećem Statutu Matice hrvatske Subot

može reći za skup od 14. kolovoza, za koji su poziv dobili samo članovi, za koje je organizator bio siguran da će biti na njegovoj strani i cijeli iskušani odred jurišnika DSHV-a, koji nisu nikada ni zatražili članstvo u Matici hrvatskoj Subotica. Spisak članova koji je pročitao na skupu i koji je, navodno stigao iz Središnjice, nije u skladu s članstvom po Statutu Matice hrvatske Subotica, po kojemu »Upravni odbor prima članove«. Treba razjasniti je li i ako jest, na temelju čega je Središnjica poslala taj spisak. Da nije i ona obmanuta?

Temeljem svega ovoga konstruirati tvrdnju da svatko, tko ustrajava na pravosnažnosti Statuta Matice hrvatske Subotica na teritoriju Republike Srbije, koji je priznat od nadležnih tijela Republike Srbije i kojega je i Središnjica priznavala do pojave famoznog novca, i obvezi priznavanja toga statuta od strane članova, izaziva raskol u Matici hrvatskoj, da je neprijatelj naše najstarije kulturne ustanove i sl. jest bezočni bezobrazluk. I to ćemo istjerati do kraja.

»Hrvatskoj riječi« zamjeram što »radi objektivnosti« u izvješću sa skupa 14. kolovoza nije dala mjesta i »drugoj strani«, kao u onome sa skupštine 2. lipnja.

I ovim brojem uredništvo »Hrvatske riječi« potvrđuje da nije objektivno u izvještavanju niti je nepristrano u stavovima. Kod osnivanja »Hrvatske riječi« imali smo pred očima drukčije ciljeve.

Bela Tonković, Subotica

Bela Tonković na godišnjoj izbornoj skupštini Matice hrvatske organak Subotica

Očito je da je od trenutka kada se pojavio određeni novac namijenjen Matici hrvatskoj Subotica netko osporio statutarno pravo Upravnom odboru da upravlja tim novcem, trošio ga je bez odluke Upravnog odbora i opstruiranjem rada Upravnog odbora želio zataškati neovlašteno raspolaganje novcem. Time se pokušalo

ica. I sve je to rečeno na skupštini 2. lipnja.

Koliko je meni poznato, poziv za skupštinu 2. lipnja upućen je članovima i javnosti u skladu sa Statutom, i nitko nije imao na to nikakvih primjedbi. Neki se nisu slagali s time i nisu došli na skupštinu, a drugi su svoj izostanak pravdali inim razlozima. A to se ne

Izvršni odbor HNV-a usvojio prijedlog programa obilježavanja dana rođenja bana Jelačića

Planiranje blagdana hrvatske zajednice

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća usvojio je prijedlog kulturnog programa u povodu proslave blagdana hrvatske zajednice u Srbiji, dan rođenja bana Jelačića, 16. listopada. Prema tome programu, na sam dan blagdana u Subotici će se, između ostalog, u Velikoj vijećnici Gradske kuće održati koncert klasične glazbe, na kojemu će nastupiti četiri glazbenika iz Zagreba, od kojih je jedan Subotičanin. Isti koncert održat će se i dan ranije u Petrovaradinu, rodnom mjestu bana Jelačića. Nositelj organizacije blagdana u Petrovaradinu je tamošnje Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo «Jelačić». Obilježavanje će, trajati nekoliko dana, a trebalo bi, osim koncerta, sadržavati i izložbu slika, književnu večer, promociju nakladničke djelatnosti «Hrvatske riječi» i svečanu akademiju. Konačan program manifestacije bit će definiran idućih dana.

Izvršni odbor HNV-a je na sjednici održanoj u petak 25. kolovoza, razmatrao i zamolbe nekoliko hrvatskih udruga, te nekoliko studenata koji studiraju u Hrvatskoj, a koji su tražili financijsku pomoć.

Na sjednici je odlučeno i da se od Pokrajinskog tajništva za znanost zatraži informacija o tome koje hrvatske institucije, organizacije ili udruge koriste sredstva ovoga Tajništva, od kada, za koje namjene i u kojem iznosu.

Imenovan Organizacijski odbor

U Petrovaradinu je, na sjednici Upravnog odbora HKPD «Jelačić» u utorak 29. kolovoza, na kojoj su nazočili predstavnici HNV-a i njegova Izvršnog odbora Lazo Vojnić Hajduk, Vladimir Bošnjak, Grgo Kujundžić i Zvonimir Perušić, imenovan Organizacijski odbor za proslavu dana rođenja bana Jelačića. To su: Vladimir Bošnjak (predsjednik), Josip Ursić (zamjenik predsjednika), Lazo Vojnić Hajduk, Grgo Kujundžić, Zvonimir Perušić, Jelena Piuković, Branka Dačević, Dominik Deman i Petar Pifat.

Načelno je dogovoreno da proslava blagdana počne u Petrovaradinu u subotu 7. listopada i da se prigodne manifestacije organiziraju do nedjelje 15. listopada, a završna će svečanost biti u Subotici, na sam blagdan hrvatske zajednice, u ponedjeljak 16. listopada.

Sastanak u Petrovaradinu

Održan sastanak Pododjela za obrazovanje HNV-a, za učiteljice koje izvode nastavu na hrvatskom jeziku

Usklađivanje planova i programa s aktualnim izmjenama u školstvu

U ponedjeljak, 28. kolovoza, Pododjel za obrazovanje Hrvatskog nacionalnog vijeća organizirao je sastanak za učiteljice koje izvode nastavu na hrvatskom jeziku u šest osnovnih škola u subotičkoj Općini. Sastanak je vodila pročelnica Pododjela Stanislava Stantić Prčić, a na sastanku su pokraj učiteljica, nazočni bili i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje Ivan Stipić te pročelnik Odjela za obrazovanje HNV-a Stipan Stantić.

Na sastanku je utvrđeno kako se nastavni plan i program odjela na hrvatskom jeziku mora uskladiti s izmjenama u nastavnom planu i programu koje je za školsku 2006./07. godinu usvojilo Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije.

Učiteljice su ovom prigodom upoznate i s rješenjem Ministarstva prosvjete RS o odobrenim udžbenicima za nastavu na hrvatskom jeziku, a po kome će se ove godine za predmet prirode i društva u trećim razredima koristiti udžbenik Zavoda za udžbenike Beograd, koji je preveden na hrvatski jezik i koji je u skladu s nastavnim planom i programom resornog srbijanskog ministarstva.

Također, zbog izmjena u Pravilniku o ekskurzijama i izleti-

ma, na sastanku je dogovoreno kako će učitelji sastaviti prijedlog plana o ekskurzijama, kako bi on na vrijeme bio uvršten u godišnji plan programa škola, te se time, kako je istaknuto, osigurala njegova realizacija. U istom kontekstu, dogovoreno je kako će u svezi ekskurzija sve škole ujednačiti svoje prijedloge.

Na sastanku je dogovoreno i da četiri datuma koje hrvatska zajednica u Srbiji obilježava kao nacionalne blagdane, budu uvrštena u nastavne programe rada škola, kao i da oni na prigodan način budu obilježeni.

Pročelnica Pododjela HNV-a za obrazovanje: Stanislava Stantić Prčić

D. B. P.

U čijem je interesu došao Ante Đapić u Suboticu na proslavu Dužijance

Nepotrebna provokacija

Tko što dobiva i gubi dolaskom osječkog gradonačelnika na središnju gradsku manifestaciju?

Piše: Nikola Perušić

Prije Oko deset godina, negdje nakon Oluje, bilo je pitanje hoće li Dužijanca proći bez incidenta. Navodno su se radikali naoštrili, puštena je informacija da će se na Dužijanci podići hrvatski barjak, pa su neki došli to spriječiti. Bilo je bradatih na Trgu slobode, ali incidenta na svu sreću nije bilo, pala je kiša i emocije su se ohladile.

Naravno, ovo je uvod u analizu dolaska *Ante Đapića*, gradonačelnika Osijeka, na ovogodišnju proslavu Dužijance 13. kolovoza.

ŽIVOTOPIS: Što reći o političkom backgroundu Đapića? Prema dostupnim biografskim podacima saznajemo da mu se djed opredijelio za ustaše. Anto potječe iz obitelji pravaške orijentacije, '89 se angažira na osnivanju HDZ-a u Osijeku, a kako je zapisano 25. veljače 1990. došao je na Prvi opći sabor HDZ-a s geslom »Za dom spremni!«, zbog čega je isključen iz svih stranačkih tijela, te je napustio HDZ. Učlanio se u Hrvatsku stranku prava koju je kasnije također napustio. Oni su ga kritizirali da je napustio Osijek u vrijeme najžešćih napada, na što je on uzvratilo da je bio načelnik HOS-a (Hrvatske obrambene snage). Navodno je na tom mjestu bio do svibnja 1992. godine, kada je smijenjen zbog nerada i neaktivnosti, ali je odbio predati dužnost sve dok ga u Ljubuškom nije ispljuskao *Ante Prkačin*. Prema pisanju hrvatskih medija, zbog veličanija NDH, ustaškog pokreta i *dr. Ante Pavelića*, Sigurnosno-informativna služba sumnjala je u dobronamjernost njegove političke aktivnosti.

Nakon poznatog upada policije u Starčevićev dom, sjedište Hrvatske stranke prava, gdje je pronađena golema

Kritizirao Stjepana Mesića jer se, eto, ne zalaže za Hrvate u Vojvodini: Ante Đapić u Subotici

količina eksploziva i oružja, Anti Đapiću, Anti Prkačinu i *Dobroslavu Paragi* ukinut je zastupnički imunitet i protiv njih su podignute optužnice. Presuda je bila oslobađajuća, ali je došlo do raskola u stranci. Prije šest godina Pravni je fakultet u Splitu poništio magisterij Anti Đapiću i prema dostupnim informacijama pokrenuo kazneni postupak zbog plagiranja. Kasnije iste godine, Đapić u Donjem Lapcu započinje razgovore i uspostavlja suradnju s predsjednikom Srpske narodne stranke *Milanom Đukićem*. U lipnju 2005. postaje gradonačelnik Osijeka smjenjujući na tom mjestu, u koaliciji s *Branimirom Glavašem*, *Zlatka Kramarića*, koji je na toj dužnosti bio prethodnih 14 godina.

IMPLIKACIJE: Kakav je dakle učinak dolaska Ante Đapića u Suboticu? Pomaže li potvrdi bolje suradnje Subotice i Osijeka? Ne, već se dugo ništa ne javlja na tom planu. Štoviše, na internet sajtu Osijeka, Subotica nije niti upisana na popisu gradova prijatelja. Vojvođanski Hrvati su se opredijelili za ostanak u ravnici i u svojim domovima. Bili su

protiv »humanog preseljenja«, protiv rata, huškanja i sukoba. Ipak, mnogi su morali otići, a oni koji su ostali, nakon dolaska vala izbjeglica žučnoga temperamenta, moraju biti obazrivi. Strah je ostao, jer svi znamo tko u slučaju problema uvijek izvuče deblji kraj. Žalili smo se na incidente kada ih je bilo, na neefikasnost policije, na neotkrivanje počinitelja. To je hvala Bogu prestalo. Ali, ako se opet nešto poremeti, što mislite – kako će reagirati, primjerice, načelnik subotičkog sekretarijata MUP-a, rođeni Kninjanin? Hoće li reći – vi ste dobri, dragi Hrvati, idući put pozovite i predsjednika Gradskog vijeća *Branimira Glavaša* da dođe u Suboticu pa ćemo vas štititi. A kao što znamo, protiv Glavaša se vodi istraga i on je pred optužbom za zločine počinjene nad Srbima u Osijeku 1991. godine.

RUŠENJE MOSTOVA: Trebamo li mi ovakvi malobrojni, razjedinjeni, slabi i nezaštićeni da se busamo najvećim nacionalistima? Trebamo li provocirati izbjeglice, razmišlja li tko o tome? Mnogi misle da je naš mir suviše jeftina moneta za potkusurivanje onima koji ne razmišljaju o posljedicama, koji ne gledaju korak unaprijed. Ukoliko naša politička i gradska uprava odustaje od miroljubive politike i koketira s ekstremizmom, to bi trebalo i pojasniti, jer je u suprotnosti s dosadašnjom politikom i interesima manjina. Hoće li se tako postići da se više Hrvata zaposli, da više tvrtki dođe ovdje? Kapital izbjegava nestabilne sredine, a teško da će baš Đapić dovesti neke ulagače u Suboticu, teško to čini i u Osijeku.

Je li bilo pametno dodatno propagirati Đapića u programu na hrvatskome jeziku na Radio

Subotici? Sigurno nije. Oni koji nam nisu naklonjeni, sada dolazak Đapića koriste da bi dokazivali kako naša najpoznatija Hrvatica *Ivana Dulić-Marković* ipak ima nešto s ustašama. A ako ona ima, onda jasno imaju i svi Hrvati. Predstavnik države *Petar Lađević* je, po svemu sudeći, zbog ovoga demonstrativno napustio Suboticu odmah po završetku svečane povorke, izbjegavši ručak za uzvanike u »Bunjevačkom kolu«. A od njega očekujemo da zaustavi radikale u vrijeđanjima i prijetnjama, da se aktivira na zaštiti manjinskih prava, da posreduje u sporu s Bunjevcima. Sumnjamo da će nadalje biti motiviran, ako je dosada i bio. I sada, nažalost, nema onih dežurnih kritizera u hrvatskoj zajednici, da ukažu kako srljamo u konflikt i provociramo srpske ekstremiste. Sada se pogreške ne spočitavaju nikome. Izgleda da se javljaju samo kada se radi o pitanjima novca, funkcija i smjenjivanja. Kada se radi o odgovornosti – totalni je muk.

AUTOGOL: Kako će reagirati koalicijski partneri iz »građanske opcije«, oni koji su u isto vrijeme demonstrirali protiv dolaska *Le Pena* u Vršac? Što smo postigli? Nekoliko dana nakon Dužijance Đapić je iskritizirao predsjednika *Stipu Mesića*, jer se, eto, ne zalaže za Hrvate u Vojvodini. I gotovo. Đapić nije učinio ništa, a našao je kritizirati Mesića. Mesić je makar uspostavio dobre odnose s Tadićem, pa ga polako navodi na suradnju, gradi mostove. Ne, mi sada to odbacujemo, odbacujemo miroljubivu politiku i dodvoravamo se krajnoj desnici koja nas zapravo ismijava što smo ostali živjeti u Srbiji – pa ima li tu logike? Hajde, zamislimo da neka srpska enklava u Hrvatskoj pozove u goste gradonačelnicu Novog Sada *Maju Gojković* kao predstavnicu prijateljskog grada radi razvijanja suradnje. Što bi se tada dogodilo?

No, treba znati i da unatoč glasini, kako je Đapić došao na poziv Organizacijskog odbora Dužijance, pozive predstavnicima prijateljskih grado-

va, među kojima je i Osijek, zapravo šalje ured gradonačelnika Subotice. Gradonačelnik je naknadno pojasnio da on poštuje demokratski izabrane predstavnike, no poznato je iz povijesti kako su mnogi veliki diktatori bili izabrani na demokratski način, pa se ipak znalo tko ih zašto zove ili ne zove.

nata, pa i preko naših leđa?

Na koncu koncu konca, netko je i Ivani i svim Hrvatima zabio nož u leđa. Fotomontaže u Kuriru, napisi u novinama to potvrđuju. Od najmiroljubivije manjine iz bivše SFRJ koja je uvijek okrenula drugi obraz na dobiveni šamar, sada kada su svoja izživljavanja gotovo svi završili, sada mi počinje-

Danas je Dan grada Subotice, i danas će se vidjeti je li netko naučio nešto iz prethodne lekcije, jer je pitanje tko dolazi od predstavnika prijateljskih gradova i kako će ga dočekati ovdašnji vijećnici, među njima oni kojima ne treba mnogo izgovora da naprave incident. Nadamo se da Gradsko poglavstvo Osijeka ima toliko

Zbog nepromišljenog protokola potpredsjednica Vlade Srbije na udaru kritike:
Ivana Dulić-Marković

Je li ovo slučajan propust, podvala nekoga iz općinske administracije ili totalni autogol nekoga od naših sokolova iz krugova bliskih općinskoj vlasti, saznat će se. A oni koji su kanili učiniti nešto dobro, to su mogli i izvan javnosti, ukoliko su željeli biti doista korisni. Može se pomoći i tako da to ne izazove, ne provocira, ne bode oči drugima, ukoliko se uopće želi pomoći, ukoliko se ne radi samo o jeftinim poenima, kao i toliko puta do sada.

Nakon svega, upitajmo se – što je bio veći uspjeh Dužijance, to što imamo našu potpredsjednicu Vlade koja se nije sramila doći i zaigrati u Bandašicinom kolu, ili što je bio netko koga niti ne zanimamo, kome ništa ne značimo, tko politički preživljava od incide-

mo glorificirati ekstremiste. Uostalom, kako se uopće moglo desiti da Đapić sjedne za glavni stol na ručku Dužijance kada je njegov rang prijateljskog grada kao i Segedina, Kiškunhalaša, Bajes...

A oni jastrebovi koji su išli rukovati se s Đapićem neka odgovore svida li im se Đapić kao predvodnik paravojnih formacija iz vremena kada je Hrvatska gradila svoju Vojsku, ili ga cijene kao stručnjaka za pravo, ili smatraju da je on pridonio približavanju Hrvatske Europi. Kada netko drugi bude dobivao prijetnje, kada opet djelatnicima »Hrvatske riječi« zaprijetje klanjem i bombama, oni će biti u svojoj dubokoj mišjoj rupi. Njima se može biti neodgovoran i bahat, zaduživati se na tuđi račun.

takta da ne pošalje ni Đapića niti Glavaša, a da će željeti sačuvati veze između dva grada. Ako kod nas, ne daj Bože, neki radikal dođe do funkcije, valjda ga ne bismo slali u Osijek kao predstavnika grada. Ako netko želi pomoći ovdašnjim Hrvatima onda neće davati povoda ovdašnjim neprijateljima, već će u miru i tiho raditi na dobrobiti i čuvanju veza. Znamo da ima razlike u agresoru i branitelju, radikal u pravašu, ali znamo i gdje i kako živimo. Nama su Osječani potrebniji nego što smo mi Subotičani njima, nije dobro da se time netko poigrava ukoliko nam želi dobro. I naši i njihovi dužnosnici moraju biti odgovorniji. O tome osobito moraju voditi računa oni koji na koncu plaćaju ceh. ■

Proštenje na Marijanskom svetištu »Bunarić«

Proštenje bunarićke Gospe

*Svečana biskupska misa na hrvatskom jeziku, na velikom oltaru, počela je u 10 sati *
Misno slavlje je predvodio mons. Eugenio Sbarbaro, apostolski nuncij u Beogradu *
Nekoliko tisuća vjernika hodočastilo Gospi od suza*

Vjernici Subotičke biskupije i ove su se godine okupili u velikom broju na najvećem Marijanskom svetištu ove biskupije. Na Bunarić je došlo nekoliko tisuća vjernika iz Subotice, ali i iz drugih župa Subotičke i okolnih biskupija.

Kao duhovna priprema za veliko proštenje i ove je godine održana trodnevica.

U srijedu, 23. kolovoza, trodnevica je započela s krunicom i tumačenjem, razmatranjem krunice.

ŠTOVANJE MAJKE BOŽJE: Osobit način štovanja Majke Božje održan je u četvrtak, 24. kolovoza, kroz najstariji spjev Marijanski Akathistos, tj. molitvu koja se moli stojeći. U petak, 25. kolovoza, u 19

sati održana je pobožnost križnoga puta i propovijed te blagoslov.

Svečano bdjenje počelo je u subotu, 26. kolovoza, s početkom u 19 sati. Bdjenje se sastoji od službe pokore, službe svjetla i svete mise. Tijekom službe pokore, vjernici su imali prigodu ispovijediti se, a za to vrijeme se molila krunica. Služba

Procesija sa svijećama

Brojni vjernici

svjetla je mnogima najsvećaniji dio, jer tada vjernici sa svijećama u ruci u svečanom i dostojanstvenom mimohodu, dok se pjeva i moli, prolaze Svetištem, te na taj način iskazuju štovanje Majci Božjoj. Ovaj dio, služba svjetla, započinje u devet sati navečer, te kako je tada već mrak, to je doista prekrasan prizor. Nakon toga u 22 sata održana je sv. misa koju je predvodio katedralni župnik *mons. Stjepan Beretić*. Poslije sv. mise cijelu noć je bila moguća tiha molitva u Svetištu. Bdjenje su uz katedralnog župnika predvodili i subotički biskup *mons. dr. Ivan Penzeš*, te rektor Svetišta *dr. Andrija Kopilović*.

GOSPI OD SUZA: Na sam dan proštenja, u nedjelju, 27. kolovoza, u 7 sati je služena

dvojezična sv. misa u kapeli Majke Božje koju su predvodili oci franjevci. Zatim je u 8 sati biskupsku pontifikalnu misu na mađarskom jeziku na velikom oltaru predvodio biskup *mons. dr. Ivan Penzeš*, dok je na kraj mise stigao i apostolski nuncij *mons. Eugenio Sbarbaro*, koji je nazočnim vjernicima podijelio svoj apostolski blagoslov.

Kako nalaže dugogodišnja tradicija, svečana biskupska misa na hrvatskom jeziku, također na velikom oltaru, počela je u 10 sati. Ove godine misno slavlje predvodio je *mons. Eugenio Sbarbaro*, apostolski nuncij u Beogradu, dok su pod misom koncelebrirali i nadbiskup beogradski *mons. dr. Stanislav Hočevár* i biskup subotički dr.

Ivan Penzeš. Odmah na početku sv. mise nazočnima se obratio gost *mons. Eugenio Sbarbaro*. Misi je nazočio i veliki broj svećenika, koji su sudjelovali u misi i ispo- vijedali vjernike.

Bunaričko proštenje je ujedno i završna manifestacija Dužijance, te su na misi sudjelovali i ovogodišnji bandaš *Marin Milodanović* i bandašica *Mirjana Horvacki*, te mladi u narodnoj nošnji. Bandaš i Bandašica su neposredno prije početka svete mise do velikog oltara donijeli lik Gospe od suza, kojoj su na kraju mise hodočasnici iskazali čast poljupcem.

BLAGOSLOV KAMENA TEMELJCA: Pred sam kraj misnog slavlja blagoslovljen je kamen temeljac za bogoslovno sjemeni-

Kraljice pozdravljaju
biskupe i episkopa

šte »Augustinianum«. Blagoslovnu molitvu obavio je subotički biskup dr. Ivan Penzeš, dok je kamen temeljac blagoslovio apostolski nuncij mons. Eugenio Sbarbaro.

Na kraju euharistijskog slavlja rektor Svetišća dr. Andrija Kopilović zahvalio se svima koji su pomogli organiziranje prošnja. Po završetku sv. mise kraljice su svojim pjevanjem pozdravile predvoditelje misnog slavlja.

Kako je i uobičajeno, vjernici su se umivali i pili vodu iz bunara, natočili je i nosili je svojim ukućanima.

Uz nekoliko tisuća vjernika misnom su slavlju nazočili i uzvanici i među njima: predsjednik Općine Subotica *Géza Kucsera* i zamjenik predsjednika Općine Subotica *Petar Kuntić*, zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu *Branimir Lončar*, konzulica Generalnog

konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Iva Aranjoš*, episkop bački Srpske pravoslavne crkve *Irinej Bulović*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* i predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance« *Grgo Kujundžić*.

U 16 sati je služena dvojezična sveta misa za bolesnike i na spomen pokojnih bunaričkih hodočasnika.

Ž. Vukov

Kao lijek: voda s Bunarića

Mons. dr. Stanislav Hočevar, mons. Eugenio Sbarbaro i dr. Ivan Penzeš

Dio obraćanja mons. Eugenia Sbarbara nazočnim vjernicima

»**D**ragi vjernici, uvijek mi je posebna radost sudjelovati u crkvenom životu drage katoličke zajednice u značajnoj Subotičkoj biskupiji. To mi je na poseban način radost danas, kada ste zajedno s vašim biskupom, dr. Ivanom Penzešom, s vašim nadasve zaslužnim župnikom dr. Andrijom Kopilovićem, koje srdačno pozdravljam.

Da bismo još više uzveličali proštenje Gospe Bunaričke i da bismo izrazili vaše jedinstvo vjere, nade i ljubavi sa sveopćom crkvom u kojoj, pod majčinskim okriljem prečiste Bogorodice, svi jezici, kulture, narodi i narodnosti nalaze evandeosku harmoniju jedinstva, došao sam kao osobni predstavnik Svetog Oca, Benedikta XVI. u ovoj državi.

S ljubavlju i privrženosti pozdravljam vladiku Irineja Bulovića, časnoga i uzoritoga episkopa bačkoga, čija nam je prisutnost na istaknut način draga, jer nam daje živo svjedočanstvo ljubavi i odanosti Srpske pravoslavne crkve prema Majci Božjoj, koja bi se ovdje mogla nazvati Bunarička Gospa, put ekumenskog i bratskog suživota, kao što su to željeli vaši preci, koji su ovdje sagradili dvije kapelice - jednu katoličku i jednu pravoslavnu, upravo da bi time izrazili zabrinutost i molitvu, kako bi Bogorodica pomogla vidljivom ostvarenju dviju kršćanskih crkava po Kristovoj želji, koji iz dubine srca vapi Ocu da svi budu jedno i da bude jedna jedina crkva.

Želim prenijeti srdačan i očinski pozdrav pape Benedikta XVI. koji se preko moje osobe želi priključiti vama u čašćenju Majke Božje na Bunariću i dobivanju njezine pomoći, milosti i blagonaklonosti za svakoga od vas - za vaše obitelji, za vašu djecu, mlade i naročito za one koji su bolesni ili trpe nevolje i jade, bilo na duši ili na tijelu, za vaš grad Suboticu i za čitavu vašu dragu biskupiju. Sveti Otac je uz vas, znajte da vas bodri na ustrajnost u pobožnosti

i odanosti prema prečistoj i neoskvrnjenj Majci Krista Spasitelja, imitirajući tako svijetli primjer vaših predaka, koji su prije 150 godina ovamo hodočastili. Prošlih 150 godina Gospa Bunarička nije vas nikada napustila, nego vam je pomagala u vašim nevoljama i jačala vas u mračnim razdobljima vaše povijesti, na poseban način u prošlih šezdeset godina, kada je brutalna sila nastojala izbrisati iz vaših srdaca vjeru i pobožnost prema Majci Božjoj Bunaričkoj. Ali upravo je ta nedavna prošlost naveliko pokazala, kako je na to ukazao i papa Ivan Pavao II., oni koji vode rat protiv Boga i evanđelja, da bi ih izbrisali iz srca ljudi, dovode do izvora koji nemaju budućnosti, jer se uništavaju sve vrednote evanđelja i temeljne vrednote građanskog društva.

Čitao sam povijest vašeg svetišta, kao i ostalih marijanskih svetišta ovoga kraja. To je primjerena povijest vjere i ljubavi prema Majci Božjoj, koja je po čudotvornoj vodi Bunarića htjela poručiti, kako vas brani i kako se brine o vama, pogotovo u teškoćama vašega života. U ovoj pobožnosti vi ostvarujete proročke riječi izrečene od Majke Božje, kada je pohodila rodicu Elizabetu. „Od sada će me svi naraštaji zvati blaženom“, vi živite istinitost upravo tih riječi, pa i ovaj naraštaj, koji se sakupio na bunaričko proštenje, kao i naraštaj koji će nakon vas doći. Mi možemo slaviti i častiti Mariju upravo zato jer je ona blažena i uvijek je blažena. Sretna je, spašena jer je sjedinjena s Bogom, živi s Bogom i u Bogu. U Mariji stvarno Bog prebiva, Bog postaje prisutan na zemlji i Marija mu je šator. To žele sva stvorenja, da Bog prebiva među nama, a ostvaruje se u Mariji«.

S talijanskog jezika na hrvatski govor je pred vjernicima na Bunariću prevodio dr. Nikola Dogan, dekan Bogoslovnog fakulteta u Đakovu

Vlč. Željko Tovilo, bivši hrtkovački župnik, a odnedavno župnik u Rumi

Živite zajedno, ne odvajajte se!

*Hrtkovci su, nažalost, postali sinonim etničkog čišćenja na ovim prostorima **

*Nakon svega što su prošli Hrtkovčani, nakon što je katolička zajednica u Hrtkovcima svedena na minimum, a to je kao što znamo i bio cilj, s tom zajednicom je trebalo jako puno raditi * Uz sve poteškoće i napore katolici koji su ostali u Hrtkovcima nastavili su svoj život vezan uz crkvu i crkvenu zajednicu*

Intervju vodio: Zlatko Žužić

Željko Tovilo rođen je 1975. godine u selu Vođinci pokraj Vinkovaca, u šesteročlanoj obitelji. Nakon završene osnovne škole u Njemačkoj, završio je klasičnu gimnaziju na zagrebačkoj Šalati i studij teologije u Đakovu. Nakon svršetka školovanja, kao đakon odlazi u Osijek, u Tvrđu, u župu sv. Mihovila, a jubilarne 2000. godine, nakon svećeničkog ređenja, odlazi u Biskupiju u Đakovo u kojoj je proveo dvije godine. Nakon toga, kao kape-lan, odlazi u Slavonski Brod kao ispomoć bivšem hrtkovačkom župniku Mati Lešiću. Hrtkovački župnik postao je 20. kolovoza 2003. godine, a nakon tri godine, odmah iza blagdana Uznesenja Blažene Djevice Marije postaje župnik u Rumi.

HR: Hrtkovci su bili Vaša prva župa?

Da, Hrtkovci su moja prva župa, a prva ljubav zaborava nema. Da je to bilo negdje u Hrvatskoj, sigurno ne bi bio toliki izazov kao što su to bili Hrtkovci, osobito što znamo da su Hrtkovci, nažalost, postali sinonim etničkog čišćenja na ovim prostorima. Krajem 1991. godine započelo je nasilno istjerivanje Hrvata i njihovih obitelji, tako da je te 1991. i 1992. godine iz Hrtkovaca otjerano oko 450 obitelji, odnosno oko 1900 osoba. Kasnije se iseljavanje nastavilo i u drugim mjestima širom Srijema, službena brojka je oko 45 tisuća iseljenih Hrvata i ostalog nesrpskog stanovništva, a po Hrtkovcima, koji su bili prvi, cijeli taj proces nazvan je »sindrom Hrtkovaca«. Dakle, nakon svega što su prošli Hrtkovčani, nakon što je katolička zajednica u Hrtkovcima svedena na minimum, a to je kao što znamo i bio cilj, s tom zajednicom je trebalo jako puno raditi.

HR: Nakon tri pune godine provedenih u Hrtkovcima otišli ste u Rumu kao nasljednik prečasnog Boška Radielovića koji je nedavno otišao u mirovinu. Kako ocjenjujete to hrtkovačko razdoblje? Jeste li zadovoljni?

Zadovoljan sam, premda se uvijek može više i bolje. Dvadesetog kolovoza prošle su točno tri godine moga boravka u hrtkovskoj župi. Ispočetka sam startao možda malo napadno, ali to je bio jedini način da se ljudi probude, da pokažemo da nas još uvijek u Hrtkovcima ima, kao i u ostalom srijemskom dijelu naše biskupije. U župnoj kući je uvijek bila otvorena kapija za sve vjernike kao što je uvijek bilo otvoreno srce i svećenika koji je u njoj živio. Cilj mi je bio boriti se i izboriti za tu župnu zajednicu, za njeno profiliranje i mislim da smo u tome zajedničkim snagama uspjeli. Vidjeli ste i sami da je na oproštajnoj svetoj misi, na blagdan Velike Gospe, bilo puno vjernika, puno mladih i djece, da se osjetilo to vjersko zajedništvo. Naglašavam vjersko, a ne nacionalno, jer kod nas ima puno Hrvata i Mađara i ta se činjenica mora poštivati i cijeliti. Dakle, katolička crkva još uvijek na ovim prostorima opstaje, pa tako i u našim Hrtkovcima.

HR: Je li bilo otpora?

Bilo je, ali kao što sam već rekao ja sam na početku krenuo vrlo prodorno. Uz sve poteškoće i napore katolici koji su ostali u Hrtkovcima nastavili su svoj život vezan uz crkvu i crkvenu zajednicu. Započeo sam redovit pastoralni rad s djecom, mladima, obiteljima. Mene se moglo vidjeti svugdje u selu, htio sam svima staviti na znanje da selo ima novog župnika. Nisam imao osjećaj manje vrijednosti, niti sam dozvolio drugima da ga imaju. Zašto? Zato jer sam ja čovjek i zato što je svaki vjernik čovjek. Mi, nažalost, jesmo manjina, ali to ne znači da se tako trebamo i ponašati, imati kompleks manje vrijednosti.

HR: Svjedoci smo da u nekim dijelovima Vojvodine dolazi do podjele hrvatskog korpusa, konkretno mislim na »Bunjevački nacionalni savet« koji, premda su Hrvati, odbijaju to biti, tražeći da im se prizna status nacionalne manjine.

Nažalost, to su te ljudske slabosti kojih moramo biti svjesni i sve učiniti kako bi ih otklonili.

Po mome dolasku u Hrtkovce također je bilo situacija kada su naši ljudi govorili jedni protiv drugih, kada je bilo poljuljano to zajedništvo. To me je nekako najviše boljelo i zato sam i na svetoj misi, zadnjoj koju sam u Hrtkovcima predvodio, ponovno naglasio: »Živite zajedno, ne odvajajte se, ne stvarajte nekakve kružoke, ne separirajte se, jer ako poštujete sebe i svoje i drugi će vas poštovati. Nemojte pljuvati na svoje, jer će to i drugi vidjeti i udarat će po vama«. Hrtkovci su doista imali teške trenutke u svojoj bližjoj povijesti, kao i cijeli Srijem, ali bez obzira na to, ne možemo imati nekakav kompleks manje vrijednosti. Mi jesmo mali, ali smo jaki. Sa svim događajima, sa svim slavljenjima koje imamo, na koncu s dolaskom na svetu misu i poštivanjem neradne nedjelje, mi

dokazujemo da smo vjernici, to nam ulijeva snagu da opstanemo. Tim odnosima prema bližnjemu, prema svom susjedu, bez obzira tko je i kako se zove, je li domaći ili je doseljenik, je li Mađar, Srbin, Hrvat, onakav ili ovakav, mi ga moramo poštovati, jer je čovjek. Cijelo vrijeme sam poku-

i karakterizira ga velika masovnost te se velike mise održavaju u najvećim marijanskim svetištima, kao što su ona u Mariji Bistrici, Sinju, Aljmašu. U svojoj suštini Blagdan Velike Gospe sažimlje su srdačnost kršćanskog mnoštva prema Ženi koja je postala Majka Bogočovjeka Isusa Krista

Hrtkovci

šavao razvijati upravo takav odnos, to mi je nekako bilo najviše na srcu, a pogotovo međusobno poštovanje naših ljudi koji su ostali živjeti u Hrtkovcima.

HR: Za oproštaj sa svetom misu na blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo. Je li to bila slučajnost?

Poklopila su se dva bitna razloga za takvu odluku. Prvi je odluka našeg biskupa đakovačko-srijemske biskupije da 20. kolovoza ove godine, dakle odmah iza blagdana Uznesenja Blažene Djevice Marije postane rumski župnik, a drugi razlog je činjenica kako je ovaj blagdan, u narodu zvan Velika Gospa, jedan od najomiljenijih blagdana katolika širom Hrvatske i naših krajeva kada se, uz blagdan Svih svetih, događa najmnogoljudnije pokretanje vjerničkog naroda, koje pokreće više stotina tisuća ljudi u posebnom hodočasničkom zanosu.

Naime, katolici na ovim prostorima poznati su kao narod koji je posebice odan Majci Božjoj i naziva je u svojim molitvama i pjesmama »Majkom i kraljicom Hrvata«. Zanimljiv je podatak da su Hrvati u svojoj povijesti sagradili više od osam tisuća crkava i crkvice od kojih je svaka osma posvećena upravo Majci Božjoj. Pri tom je čak osam hrvatskih katedrala posvećeno Blaženoj Djevici Mariji: Zagreb, Poreč, Pula, Senj, Krk, Split, Hvar i Dubrovnik. Na taj se blagdan cijela crkva pretvara »u veliku ispovjedaonicu«

te da je bezgrešna Djevica, sačuvana čista od svake ljage istočnog grijeha, ispunivši tijek zemaljskog života, s dušom i tijelom bila uznesena u nebesku slavu. To je potvrda prastare vjere kršćana na Istoku i na Zapadu, pravoslavne i katoličke, kako je sveta ne samo duša, nego i tijelo, kako materija, odnosno ljudsko tijelo nije namijenjeno samo prolaznosti, nego također i vječnosti. Velika Gospa je znak i navještaj te neizrecive budućnosti.

HR: Nakon masovnog egzodusa stanovništva iz Hrtkovaca, Hrvati su od većine postali manjina. Srbi su, promjenom etničke strukture Hrtkovaca, postali većina te su sebi izgradili svoju pravoslavnu crkvu. Kakav je Vaš odnos s hrtkovačkim pravoslavnim svećenicima?

Nikakav bio, nikakav je sada, a plašim se da će takav odnos i dalje ostati. Premda uvijek netko to može protumačiti i drugačije, smatrao sam, i smatram još uvijek, da pravoslavni svećenik i ja trebamo prednjačiti u primjeru poštovanja i razumijevanja. Doista sam imao dobre i plemenite namjere, želio sam uspostaviti suradnju, nudio sam poruke ljubavi, sa željom da ljubav bude jača od mržnje i da se svi vodimo Božjom strategijom ljubavi, ali jednostavno nije išlo.

Zar bih ja trebao moliti za minimum poštovanja kada, primjerice, hrtkovački pravoslavni svećenik ne uzvraća na moje pozdrave i odbija svaki pokušaj međusob-

ne komunikacije. Iskreno sam se nadao da će vrijeme učiniti svoje te da ćemo uspostaviti normalan odnos, ali nažalost, to se nije dogodilo. Sumnjam da će i kolega koji dolazi u tome uspjeti.

cima u tim mjestima?

Sasvim drukčiji. Premda je pravoslavni svećenik u Nikincima sin ovoga u Hrtkovcima, komunikacija je normalna, redovito se javljamo, pozdravljamo, a

HR: Osim u Hrtkovcima, u Nikincima i Platičevu također su sagrađene pravoslavne crkve. Kako Vi »pokrivajte« i župu u Nikincima i njenu filijalu u Platičevu, recite nam kakav je odnos s pravoslavnim svećeni-

kao što sam već rekao, sa svećenikom u Hrtkovcima nemam niti taj minimum međusobne komunikacije.

HR: Za dvije godine obilježit ćemo 180. godišnjicu postojanja hrtkovačke crkve sv. Klementa.

Tako je. Hrtkovci se prvi put spominju još daleke 1477. godine, pod imenom Hudrovcz, a 1749. godine, uredbom Marije Terezije, prilikom formiranja Vojne krajine kao bedema pred najezdom Turaka, postaju stalno naselje. Prilikom osnivanja župe Nikinci, 1770. godine, Hrtkovci su bili njena filijala sve do 1786. godine kada su i Hrtkovci postali samostalna župa.

Treba spomenuti da su Hrtkovci već u to vrijeme imali 97 kuća, narodnu školu i crkvu. Prva škola otvorena je još 1773. godine, a prva crkva, mala drvena, sagrađena je 1786. godine.

Izgradnja nove, današnje crkve nazvane po sv. Klementu, papi mučeniku, trajala je četiri godine. Počela je 1824., a završena 1828. godine, što znači da 2008. godine obilježavamo njenu 180-tu godišnjicu. Zanimljivo je kako su Hrtkovci sa svojim prvim stanovnicima koji su i osnovali to mjesto, Klementincima, tri godine bili pod izravnom upravom Vatikana, da bi kasnije prvo bili pripojeni Senjskoj, a zatim Đakovačko-srijemskoj biskupiji. Kad već govorim o povijesti Hrtkovaca, moram naglasiti nekoliko činjenica koje jasno govore koliko je to selo bilo napredno, korak ispred svog vremena. Naime, selo je još davne 1930. godine dobilo električnu energiju, zahvaljujući ponajprije tadašnjem hrtkovačkom župniku *Kalisu Tadinu*, 1901. je osnovano vatrogasno društvo, 1902. godine dolazi stalni liječnik, deset godina kasnije počinje raditi ljekarna, 1926. počinje djelovati hrtkovački nogometni klub »Šubić«, 1910. se osniva Hrvatska čitaonica, 1925. Hrvatski radiša, 1930. godine Muško pjevačko društvo »Tomislav«, 1935. Crveni križ, 1938. Ženski crkveni pjevački zbor... U novijoj povijesti je svakako zanimljiv podatak da su Hrtkovci u drugoj polovici šezdesetih godina, prvi u rumskoj općini, izgradili svoju vodovodnu mrežu, a početkom sedamdesetih godina i svoju telefonsku centralu, odnosno telefonske priključke.

HR: Zahvaljujući Vašoj inicijativi i maksimalnoj angažiranosti popravljena je i crkva.

Nakon olujnog vjetrova u kolovozu 2004. godine oštećen je trošni krov crkve i kupola tornja, što je zahtijevalo hitni popravak. Kako su ovdašnji vjernici uglavnom poljoprivrednici, kojima se neredovito nagrađuje trud i muka, nismo mogli sami, vlastitim snagama, obnoviti našu crkvu. Pomoć sam potražio, i dobio, od Hrtkovčana raseljenih po Hrvatskoj i cijelom svijetu. Koristim i ovu priliku da se još jedanput zahvalim svima, a posebno našem *Anti Pliveliću* koji je, kao i uvijek kada su u pitanju Hrtkovci, u nekoliko navrata donirao pozamašne svote te smo uspjeli popraviti crkvu. Radovi na sanaciji crkve stajali su oko 40 tisuća eura. Popravili smo krov (stavili smo najkvalitetniji materijal, bakar, koji garantira stabilnost dugi niz godina), nove oluke, novi oltar... Ostao je još toranj i

fasada crkve, a s obzirom da sam prije godinu dana dobio i župu Nikince s filijalom Platićevo te da smo i te crkve morali popravljati, plan je bio na proljeće sljedeće godine dovršiti radove, ali to sada ostavljam mome nasljedniku, velečasnom Ivici.

HR: Poznato je kako se Hrtkovčani već desetljećima kontinuirano iseljavaju, da bi to iseljavanje svoju kulminaciju doživjelo u poznatim događajima početkom devedesetih godina, ali su uvijek zadržali svoj specifičan hrtkovački duh?

Ne treba zaboraviti da su Hrtkovci smješteni na lijevoj obali Save, uz staro rimsko naselje Gomolava koja datira od 3.800 godina prije Krista, što znači da je već tada tu postojao život. Hrtkovčani osjećaju tu snagu svog mjesta rođenja, snagu kojom je čovjek, tisućama godina prije svih nas, baš tu organizirao život. Ta iskonska snaga protkana duhom zajedništva obilježila ih je kao ljude. Za formiranje tog specifičnog duha koji spominjete, pored Klementinaca koji su naselje i osnovali, jednako su zaslužni i Hrvati koji su u Hrtkovce doselili 1810. godine, Nijemci 1836. godine i Mađari 1848. godine. Ta četiri naroda donijeli su sa sobom bogatstvo svojih običaja, tradiciju i kulturu življenja, što stopljeno u jedno čini veliko bogatstvo i taj hrtkovački duh što ste spomenuli.

Isto tako su se i oni koji su desetljećima odlazili, u novim sredinama međusobno pomagali, susretali, pa su tako krajem šezdesetih godina i početkom sedamdesetih redovito u Zagrebu održavane Hrtkovačke večeri na kojima se okupljao veliki broj Hrtkovčana. Ova okupljanja su 1997. godine pretočena u institucionalni oblik te je osnovan Zavičajni klub Hrtkovčana »Gomolava«. Moram reći da mi je veliko zadovoljstvo što su na mom oproštaju od Hrtkovaca nazočili i iseljeni Hrtkovčani.

HR: Miroslav Ilić, voditelj delegacije Hrtkovčana iz Hrvatske, zavičajnog kluba »Gomolava«, uz veliku količinu emocija, pa i suza, na Vašoj je oproštajnoj svetoj misi rekao: »Dragi Željko, došao si do nas cestom šokačkom, prašnjavom, jeo si s nama kruh i sol, pio si s nama vodu i vino. Promatrao si smrt koja nas je kosila, a život koji smo vodili bio je i Tvoj život. Od Tebe nam samo toplina ostala«.

Ovakve tople riječi kao i nazočnost i iseljenih Hrtkovčana još je jedan primjer tog zajedništva o kojemu sam maloprije govorio, ali i primjer zajedništva onih koji Krista prihvaćaju, jer sve što čovjek ozbiljno poduzima, a najozbiljniji je pothvat biti čovjek u pravom smislu te riječi, događa se u njegovu zajedništvu s drugim ljudima. Biblija je nastala kao Božja poruka određenoj vjerničkoj zajednici te se ne može shvaćati niti prihvaćati bez istinske veze s tom zajednicom. Zajednica se okuplja, sluša Božju riječ, zajedno pjeva i moli. U njoj se ljudi uzajamno ohrabruju i pomažu, u njoj

se otvara um i srce za neslućene domete spoznaje prakse i ljubavi. Samo spominjanje kruha i vina u govoru gospodina Ilića govori o dubokom i suštinskom poznavanju vjere, kako naših iseljenih Hrtkovčana, tako i onih koji su u Hrtkovcima ostali, jer kruh i vino su znakovi koji su u Novom savezu postali euharistijski. Ono što nam Bog želi darovati jednostavno je i potrebno kao jelo i piće, svaki susret s Kristom u zajednici događa se pod znakovima kruha i vina i to blagovanje pravo je prihvaćanje tijela i krvi Kristove, sjedinjenje cijeloga vjernika s cijelim Kristom. Kruh i vino, tijelo i krv, znakovi su zajedništva i znakovito snažni izričaji toga sjedinjenja.

HR: Tko Vas je naslijedio u župi Hrtkovci?

Naslijedio me je velečasni Ivica Živković, župnik iz Srijemskih Karlovaca, koji je tamo proveo sedam godina i koji će, kao i ja, pokraj župe Hrtkovci održavati i župu Nikinci, s filijalom Platićevo.

HR: Znači li to da će župa Nikinci i u buduću biti bez svog svećenika?

Mislim da hoće, jer jedan mladi, mobilan svećenik može bez nekog posebnog problema održavati ove dvije župe i Platićevo kao filijalu.

HR: Koliko trenutačno župa Hrtkovci broji katolika?

Po zadnjem blagoslovu kuća, u Hrtkovcima trenutno ima 630 katolika, što je negdje oko 215 obitelji.

HR: Već ste spomenuli činjenicu kako su u Hrtkovcima katolici uglavnom Mađari i Hrvati. Od spomenutih 630 katolika, koji je postotak u zastupljenosti pojedinog naroda?

Kada govorimo o nacionalnoj strukturi katolika u Hrtkovcima, odnos je otprilike pola-pola.

HR: Koliki je broj katolika u Nikincima i Platićevu?

Nikinci broje oko 450 katolika, dok se u

Platićevu taj broj kreće oko 500, s tim da je Platićevo vjerski puno življe. Sveta misa u tom mjestu je svake nedjelje i crkva je svaki put puna vjernika.

HR: Osim crkvenog vjeronauka prakticira li se vjeronauk i u školama?

Po Ustavu Republike Srbije za katolički vjeronauk ima mjesta i u školama. Mnoge župe u Srijemu su te zakonske odredbe i realizirale no mi u Hrtkovcima za sada nismo. Vjeronauk i sve ostale aktivnosti (zborno pjevanje, proslave krštenja i ostalih sličnih događaja) održavale su se u mom župnom uredu, ali se, primjerice, u Nikincima i Platićevu već šest godina u školi održava i katolički vjeronauk, prvenstveno zahvaljujući razumijevanju i otvorenosti tamošnjih školskih djelatnika. U Hrtkovcima za sada nisu sazreli uvjeti za katolički školski vjeronauk.

HR: Već dvije godine za redom Vikarijata srijemskog u nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. S obzirom da ste Vi u Vikarijatu Đakovačko-srijemske biskupije zaduženi za organizaciju hodočašća i za aktivnost mladih, recite nam kakva je budućnost tih hodočašća?

Kao i prošle godine tako je i ove oko 300 hodočasnika iz 29 srijemskih župa, predstavljajući oko 50 tisuća vjernika, pohađalo najveće marijansko svetište u Mariji Bistrici. Svetu misu u Crkvi blaženog Alojzija Stepinca predvodio je pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem mons. Đuro Gašparović, a koncelebrirali su šest nazočnih srijemskih svećenika i hodočasnici iz Srijema. Što se tiče budućnosti ovih okupljanja mogu reći da je ovo hodočašće Vikarijata srijemskog postalo tradicionalno i da će svake godine posljednja subota u mjesecu svibnju biti dan hodočašća vjernika iz Srijema u nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. Ove je godine pokrenuta inicijativa da za sljedeću godinu, pored vjernika iz Srijema, ovom hodočašću sudjeluju i vjernici koji su izbjegli u Hrvatsku te bi ovo hodočašće postalo najveći skup iseljenih Hrvata iz Srijema i nas koji smo ostali u njemu. Pozivam sve da pomognu u realizaciji ove ideje.

HR: Sada ste župnik crkve Rumi. Kakvi su prvi dojmovi?

Još je prerano o tome govoriti jer sam tek došao. Do sada sam, zbog lošeg zdravstvenog stanja župnika Boška Radielovića, često pokapao katoličke vjernike u Rumi i to je, manje-više bio jedini moj kontakt s ovom župom. No, kako je Ruma vrlo blizu Hrtkovaca, a ja sam iz tog mjesta otišao s lijepim uspomjenama, bez obzira na sve poteškoće i neka svoja traženja kao mladog župnika, na oproštajnoj svetoj misi rekao sam svim Hrtkovčanima da su im vrata moje crkve i dalje širom otvorena. ■

Još uvijek nema pravnih pretpostavki

Predstoje izbori za nacionalna vijeća manjina

*Služba za ljudska i manjinska prava je preuzela sve nadležnosti bivšeg saveznog Ministarstva ali ne i onu koja se odnosi na izbor nacionalnih vijeća * Dok se ne riješi problem prijenosa nadležnosti te donošenja izmjena i dopuna starog pravilnika i raspisivanja izbora, postojeća nacionalna vijeća će nastaviti vršiti svoje nadležnosti*

Koncem ove i početkom sljedeće godine vijećima nacionalnih manjina u Srbiji ističe mandat. Još se ni do danas ne zna kako će se formirati drugi saziv nacionalnih vijeća budući da, dugo najavljivani, zakon kojim se trebao urediti način izbora, financiranja i nadležnosti vijeća nije donesen, a »razdruživanjem« Srbije i Crne Gore prestalo je funkcionirati i Savezno ministarstvo za ljudska i manjinska prava koje je bilo nadležno i za formiranje nacionalnih vijeća.

Direktor novoformirane Službe za ljudska i manjinska prava, *Petar Lađević* je iznio kako je služba preuzela sve nadležnosti bivšeg saveznog Ministarstva, ali ne i onu koja se odnosi na izbor nacionalnih vijeća, a što se treba prenijeti na Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, kojem je na čelu *Zoran Lončar*.

PRAVNE PRETPOSTAVKE: U pismu upućenom Nacionalnom vijeću mađarske nacionalne manjine, čijem prvom sazivu mandat ističe vrlo skoro, već 19. listopada, Lađević tako navodi kako su »postupkom preuzimanja funkcija državne zajednice Srbija i Crna Gora od strane Republike Srbije obuhvaćeni i poslovi u vezi s izborima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina«, te kako je u okviru tog postupka u tijeku i »stvaranje svih neophodnih pravnih pretpostavki za obavljanje funkcija bivše državne zajednice od strane tijela, organizacija i službi Republike Srbije«.

»Imajući u vidu da taj postupak neće biti okončan do isteka mandata sadašnjeg saziva Nacionalnog vijeća mađarske nacionalne manjine« navodi se u pismu »održavanje redovite elektorske skupštine za izbor vijeća mađarske manjine, bit će odloženo do stvaranja neophodnih pravnih pretpostavki za njeno održavanje«.

Do održavanja redovite elektorske skupštine, Služba za ljudska i manjinska prava Vlade će obavljati stručne poslove koji se odnose na položaj i ostvarivanje nadležnosti nacionalnih vijeća nacionalnih manjina garantiranih Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina »s postojećim sazivom Mađarskog nacionalnog vijeća«

kaže se u pismu« odmah po ostvarivanju neophodnih pravnih pretpostavki, pokrenut će se postupak za održavanje redovite elektorske skupštine za izbor Vijeća nacionalnih manjina u Srbiji». Na što se u stvari odnose, ove pravne pretpostavke?

TREBA SAČEKATI: Prema riječima tajnika Mađarskog nacionalnog vijeća *Laszla Varge* pravno su moguća dva rješenja »prvo je da se donese dugo očekivani zakon o izboru i financiranju nacionalnih vijeća i to u najskorije moguće vrijeme« ali

trebao naći već na prvoj sljedećoj sjednici Narodne skupštine Republike Srbije. Međutim, kaže Varga, prema njegovom saznanju na dnevnom redu prve sjednice ipak se neće naći ovaj prijedlog, već će se na dnevnom redu naći teme vezane za Kosovo.

»Dakle, ne znamo ništa konkretno, već samo toliko da se treba sačekati da se donese taj zakon pa bi onda to Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu moglo organizirati izbore. Dok se ne

Prvom sazivu Hrvatskog nacionalnog vijeća mandat ističe 25. siječnja 2007.

da se to uradi u nekom kratkom periodu, prema njegovoj ocjeni, ima veoma malo šansi. »Drugo rješenje koje se čini najrealnijim je da se donese zakon o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima, kojim bi se nadležnosti u vezi izbora nacionalnih vijeća delegirala Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu, koje bi onda donijelo izmjene i dopune pravilnika o izboru nacionalnih vijeća i naravno raspisalo izbore za izbor našeg vijeća, kojem mandat prvo ističe« kaže Varga, te dodaje kako bi se prema obećanjima gospodina Lađevića, prijedlog zakona kojim bi se omogućio prijenos nadležnosti a time i izbor novog saziva nacionalnih vijeća

donese taj zakon a poslije izmjene i dopune pravilnika o izboru, konkretne pripreme za izbore ne možemo vršiti jer ne znamo niti pravni okvir« kaže Varga, te dodaje da će način izbora sigurno ostati stari, »jer nema vremena da se bilo kakvi birački spiskovi u sljedećih nekoliko mjeseci sastave«.

Drugim riječima to znači da će elektorski sustav, putem kojeg su izabrani i prvi sastavi nacionalnih vijeća, ostati na snazi a dok se ne riješi problem prijenosa nadležnosti te donošenja izmjena i dopuna starog pravilnika i raspisivanja izbora, postojeća nacionalna vijeća će nastaviti vršiti svoje nadležnosti.

J. Dulić

Polazak djeteta u školu značajan je događaj u njegovom životu, ali i u životu roditelja

Aдекватne pripreme za nove uvjete

*O prvom dojmu djeteta o školi ovisi uspješnost njegovog cijelog daljnjeg školovanja, pa taj trenutak možemo smatrati i presudnim trenutkom * Bitno je da se kod djeteta razviju pozitivni stavovi prema školi i učitelju * Obvezno posjećujte roditeljske sastanke * Roditelji trebaju pomagati djeci u učenju i provjeri znanja, ali ne sve raditi umjesto djeteta i onesposobiti ga za daljnji rad*

Priredila: Željka Vukov

Polazak djeteta u osnovnu školu je vrlo velika i bitna promjena za dijete. Dosadašnju igru i bezbrižnost, smijeniti će školske obveze i odgovornost. Stoga je polazak u prvi razred ozbiljna provjera ne samo za dijete, već i za roditelje.

Za pojedino dijete, polazak u školu može biti jako stresan. Količina stresa i vrijeme potrebno da se dijete prilagodi u novoj sredini može se smanjiti, ako roditelji adekvatno pripreme dijete i pomažu mu u adaptaciji.

PRIPREMA ZA ŠKOLU: Polazak u školu vrlo je ozbiljan i značajan događaj za dijete. O prvom dojmu djeteta i škole ovisi uspješnost njegovog cijelog daljnjeg školovanja, pa taj trenutak možemo smatrati i presudnim trenutkom. Krug prijatelja oko djeteta se širi i igra više nije osnovno zanimanje; učenje postaje njegova osnovna aktivnost. Izuzetno je bitno da kod djeteta formiramo pozitivan odnos prema školi, obvezama koje ga čekaju, učitelju, prijateljima.

Dijete mora dostići određeni stupanj zrelosti, mora imati razvijene radne navike i naravno higijenske navike. Svakako je bitno da se kod djeteta razviju pozitivni stavovi prema školi i učitelju, što podrazumijeva da dijete ne treba plašiti školom niti mu prijetiti njegovom učiteljicom. O školi treba pričati kao o mjestu na kome će dijete puno naučiti, postati pametnije, raditi zanimljive stvari, steći nove prijatelje. Bitno je djetetu predstaviti realnu sliku učitelja, ne idealnog, niti ga kудiti pred djetetom.

Dijete se mora upoznati s ocjenjivanjem, s činjenicom da će ga u školi ocjenjivati i uspoređivati s drugom djecom. Od izuzetnog je značaja djetetu stvoriti prostor za rad i učenje, gdje će moći u miru učiti i pisati svoje zadaće. Važno je da to bude uvijek isto mjesto. Potrebno je na vrijeme nabaviti i adekvatan pribor, kao i odjeću za školu. Dijete će sigurno uživati ako sudjeluje u kupnji. Ako će dijete ići samo u školu, bitno je s njim uvježbati put do

Polazak u školu: provjera za roditelje i djecu

škole. Naučite ga da znade svoju adresu stanovanja, da zna gdje mu roditelji rade i da zna brojeve telefona roditelja.

KAKO DO KVALITETNOG UČENJA: Ako se bojite da vaše dijete nije pripremljeno za školu, razgovarajte o tome s odgojiteljima, pa i s učiteljicom. Bitno je da se upoznate s obvezama koje očekuju dijete u prvom razredu, razgovarajte s djetetom o razlici između vrtića i škole. Također, potaknite dijete osjećati se ponosnim što kreće u školu, ohrabrite ga, imajte povjerenja u njegove sposobnosti. Obvezno posjećujte roditeljske sastanke. Škola zahtjeva od djeteta razvijenu pažnju, zapažanje, pamćenje, dosjetljivost. Ono se u školi mora prilagođavati jednostavnim (u početku za dijete teškim) pravilima ponašanja i rada. Dijete mora biti pažljivo na satu, mora se naviknuti na uzdržanost, koncentraciju.

Evo nekoliko savjeta koji bi vam mogli pomoći oko kvalitetnog učenja.

Učiti je lakše ako dijete ima volju i

povjerenje u sebe. Potrebno je postaviti jasne ciljeve učenja, pronalaženje smisla u učenju i ponavljanje prethodno stečenog znanja. Da bi dijete naučilo novo gradivo s lakoćom, prethodno je potrebno ponoviti i utvrditi staro. Svakako treba naučiti dijete da obveze koje može danas uraditi, ne ostavlja za sutra. Ako je moguće treba učiti iz više izvora, a to mogu biti knjige, životne situacije, eventualno filmovi za djecu, pa čak i kazališne predstave i mnoge druge zanimljivosti, razni dječji listovi i časopisi. Treba djetetu stvoriti atmosferu koja je privlačna i interesantna. Roditelji trebaju pomagati djeci u učenju i provjeri znanja, ali ne sve raditi umjesto djeteta i onesposobiti ga za dalji rad. Ako do sada niste ništa poduzeli na pripremi svoga djeteta za polazak u školu, pokušajte shvatiti svoju obvezu, jer još uvijek nije kasno. Vaše dijete vas čeka i očekuje vašu potporu za tako veliki korak u životu, kakav je upravo polazak u prvi razred. ■

BiH opet na raskrižju

Krčka se bosanski lonac

*Ukoliko postoji rješenje za Bosnu, ono će se naći uskoro * Čelnici osam političkih stranaka, koje sudjeluju u pregovorima o promjeni Ustava Bosne i Hercegovine, nalaze se pred finalnim razgovorima*

Piše: Nikola Perušić

Prema pisanju bosanskog Dnevnog avaza ustavne reforme u BiH su ovih dana u kritičnoj fazi, a za mjesec dana se održavaju i opći izbori. Čelnici osam političkih stranaka, koje sudjeluju u pregovorima o promjeni Ustava Bosne i Hercegovine, nalaze se pred finalnim razgovorima, o kojima ovisi hoće li proces promjene Ustava biti nastavljen ili zaustavljen. Smatra se, kako će ambasadori Sjedinjenih Američkih Država *Douglas McElhaney* i Velike Britanije *Matthew*

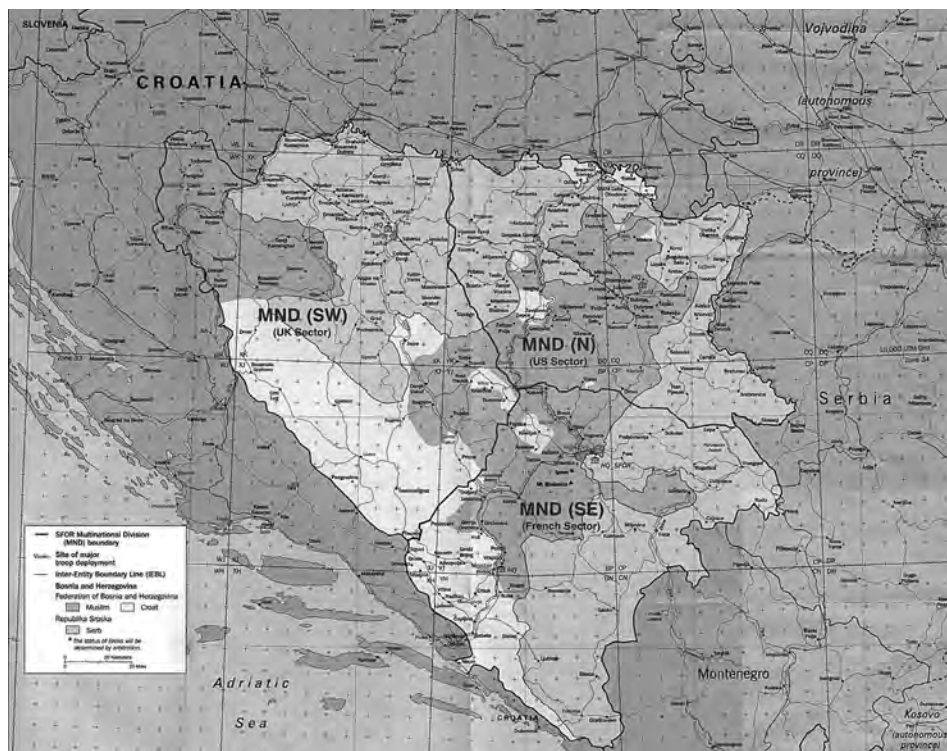
BiH u Europsku uniju, uz sankcioniranje krivaca za neuspjeh. Pred državnom tajnicom SAD *Condoleezza Rice* ti su se lideri svojim potpisima obvezali na provođenje ustavnih reformi, koje također traži i EU. Političari su veoma blizu dogovoru, saznaje Avaz, a dodaje da predstavnici Srba *Dragan Čavić*, *Milorad Dodik* i *Mladen Ivanić* nastupaju jedinstveno s usuglašenom platformom, dok s druge strane, lideri stranaka sa sjedištem u Federaciji BiH nastupaju kao raštimani orkestar, vrlo često

resa rješava državni Dom naroda, ali još nije definirano koliko će zastupnika imati gornji dom Parlamenta BiH niti kako će biti birani. Avaz prenosi i izjavu neimenovanog sugovornika koji tvrdi, kako je *Sulejman Tihić* opsjednut Predsjedništvom BiH, te da ima žarku želju biti predsjednik BiH čemu je sve podredio. Stoga njegov odlazak u Meku na samit Organizacije islamske konferencije u vrijeme dok se pregovaralo o promjeni Ustava nije pozdravljen čak ni u SDA.

NASLJEDE DAYTONA: U bosanskoj javnosti se europskoj i američkoj diplomaciji te međunarodnim predstavnicima zamjera prigušivanje demokracije kao posljedice niza nametnutih odluka, čije provedbe izravno ovise o političkoj volji međunarodne zajednice i snazi represivnoga aparata koji ona nadzire. Nametanje većine odluka - počevši od Ustava i ustavnih promjena, preko odluka o himni, zastavi i valuti, pa sve do niza vitalnih reformskih zakonskih akata, ipak nije pripomoglo razvitku nekakve vezivne jezgre Bosne, smatraju kritičari. No, najtežom greškom ocjenjuju pokušaj stvaranja bosanske nacije.

Što se Daytonskog sporazuma tiče, Srbima je dosadašnje stanje odgovaralo, jer su zagovaranjem dosljedne primjene Dayton dugo branili opstanak Republike Srpske. Dayton je ipak u znatno manjoj mjeri zadovoljio i predstavnike bošnjačke političke elite, koji su u početku bili vrlo nezadovoljni nepostojanjem jakih tijela središnje vlasti. Kako je preko odluka Vijeća za provedbu mira provedena tiha revizija Daytonškoga sporazuma te su provedene ustavne promjene Federacije Bosne i Hercegovine, i oni su postali zagovornici Daytonskog ustava. Tome je doprinijela odluka *Paddyja Ashdowna* da poveća nadležnost Vijeća ministara. Hrvati smatraju da im današnje stanje ne ide na ruku kao najmalobrojnijem narodu, a majorizacija u Federaciji najavljuje još teže dane.

TEŠKE IZJAVE: Borba za pozicije vodi se već neko vrijeme, a unatoč tome da mnogo toga od dešavanja u BiH ne zani-

Cilj ustavnih reformi u BiH: funkcionalna država, jaka lokalna samouprava i jake državne ovlasti

Rycroft biti nazočni razgovorima, kako bi ocijenili opredijeljenost političara za sporazum. Ukoliko se sporazum postigne, radna skupina, koju čine predstavnici Izborne komisije, Predstavničkog doma Parlamenta BiH i Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara, do polovice siječnja pripremat će zakone kako bi se oni do polovice ožujka usvojili u parlamentarnoj proceduri. U suprotnom, staje i integracija

se svađajući među sobom, čime dodatno slabe svoju pregovaračku poziciju.

Konačni cilj pregovora je funkcionalna država s jakom lokalnom samoupravom te jakim državnim ovlastima, što znači da će malo što ostati za neku srednju razinu vlasti.

Navodno postoji suglasnost među liderima da se ugase entitetski domovi naroda, a da sva pitanja od vitalnog nacionalnog inte-

ma jako ni srpsku niti hrvatsku javnost, neke su izjave ipak snažno odjeknule. A nakon izjava pojavili su se snimci ubojstva Srba i paljenja sela, te je oštećen grob *Alije Izetbegovića*, lidera Bošnjaka tijekom borbe za neovisnost.

Predsjedajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine *Sulejman Tihić* poručio je početkom kolovoza zvaničnicima Republike Srpske da taj entitet neće opstati jer je, kako je naveo, utemeljen na genocidu, ratnom zločinu i etničkom čišćenju. On je poručio premijeru RS *Miloradu Dodiku* i Vladi RS da »njihove laži neće zasjeniti časnu obranu i branitelje BiH«, nakon što su predsjednik i premijer RS *Dragan Čavić* i *Milorad Dodik* podnijeli kaznenu prijavu protiv ratnog komandanta Petog korpusa Armije BiH *Atifa Dudakovića* zbog ratnih zločina počinjenim nad srpskim vojnicima i civilima tijekom i nakon akcije »Oluja«.

Dodik je reagirao, rekavši da je *Tihićev* poziv Srbima da napuste svoja vjekovna ognjišta poziv na netoleranciju i isključivost, te da su ti glasovi usmjereni prema negiranju Republike Srpske i pravu cijele

Ministar vanjskih poslova Mladen Ivanić i visoki dužnosnik EU Javier Solana

log jednog konstitutivnog naroda u svojoj zemlji. »U izjavama *Sulejmana Tihića* jasno se prepoznaje islamsko bošnjačka koncepcija koja BiH smatra svojim ekskluzivnim pravom. Vlasničke knjige govore drugačije i spreman sam mu poslati kopije da ih pregleda ako nema drugog posla« - odgovorio je *Dodik* i dodao kako će Republika Srpska znati izabrati svoj put.

Prije ovih izjava predsjednik RS *Dragan Čavić* je okarakterizirao presudu *Naseru Oriću* kao sramnu, a odgovornost za povišenu tenziju je stavio na zapaljivu retoriku *Harisa Silajdžića*. »Danas se u Sarajevu pokušava plasirati teza da

Predsjedavajući Predsjedništva BiH Sulejman Tihić

zastoj BiH na euroatlantskom putu dolazi zbog kočnice koja je povučena u Banja Luci. Najjednostavnije je biti tvrdoglav u Sarajevu i reći - mi ne prihvaćamo vaše argumente. I odmah reći - kočnica je kod vas«, rekao je *Čavić* i dodao, kako Republiku Srpsku tjeraju na referendum.

Među brojnim kalkulacijama koje se čuju u javnosti je i ona da se »trampi« postojanje Republike Srpske u zamjenu za povlačenje tužbe Bosne i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore, što su predstavnici Srba oštro odbili. **OTVORENO PISMO:** *Haris Silajdžić* je, pak, u svom otvorenom pismu kritizirao opasnost oličenu u političkoj radikalizaciji kojom je *Milorad Dodik*, pravno neutemeljenu tezu o srpskom referendumu za samoopredjeljenje u Bosni i Hercegovini pretvorio u, kako *Silajdžić* kaže, novi koncept razbijanja BiH.

»Potpuno je jasno kako on to zamišlja i planira, riječ je u troetapnom procesu u kojem bi, kao prvo, bile blokirane i zastavljene sadašnje aktivnosti usmjerene na jačanje državnosti BiH, poput reforme policije. Drugo, neprestano bi se otvarao prostor federalizaciji Bosne i Hercegovine, kao uvodu u njen raspad, za šta se *Dodik* otvoreno založio u tekstu objavljenom u »Oslobođenju«. Najavu konačnog raspada, kao treće etape svog plana, *Milorad Dodik* prepustio je kolegi iz stranačkog vrha *Rajku Vasiću*, koji je u intervjuu »Nezavisnim novinama« precizirao da srpski referendum o samoopredjeljenju – na kojem već mjesecima javno inzistira *Dodikova* stranka – treba da dovede do državnog osamostaljenja Republike Srpske. Ona će izaći iz Bosne i Hercegovine, poručuje *Vasić*, ali neće ući u Srbiju, nego će postati neovisna država«, piše *Silajdžić*.

On smatra da međunarodna zajednica blagim reakcijama na *Dodika* daje krila »referendumskom« projektu, uvjerena da će u ključnom trenutku biti u stanju da to onemogući. *Silajdžić* je rekao i kako je domaća i međunarodna politika tek nakon *Gazimestana* – kad je nacionalistička srpska mašinerija već bila u punom i nezaustavljivom zamahu – shvatila da se ideolozima tzv. velike Srbije ne treba podsmijavati, nego na vrijeme zaustavljati njihove avanturističke političke projekte.

HRVATI ŠUTE: Što se tiče Hrvata, oni su u Federaciji BiH nadjačani s tri naprama jedan od strane Bošnjaka, a već početkom provođenja Daytonu su uništene institucije Herceg-Bosne. K tomu, nejedinstvo se rasplamsalo, pa stoga jedva da se može voditi realna politika. Poboljšanju stanja Hrvati se nadaju bližim povezivanjem s Hrvatskom, što nije moguće, jer bi tada bilo zahtjeva i za bližim povezivanjem sa Srbijom, što bi za Bošnjake već bilo previše. Premijer Republike Hrvatske *Ivo Sanader* predložio je održavanje konferencije o Bosni i Hercegovini što, međutim, nije imalo dobrog odjeka. Strahuje se da bi se tada otvorile i druge neuralgične točke

Premijer Republike Hrvatske Ivo Sanader

na cijelom prostoru Balkana. Koncem srpnja *Sanader* je ocijenio da ujedinjena Europa nema šanse ukoliko u njoj ne budu sve europske zemlje. »Budućnost EU mora uključivati Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Crnu Goru, Makedoniju i Albaniju«, naglasio je *Sanader*.

Dakle, smatra se da je BiH i dalje, protivno obećanjima, ekonomski neodrživa kao država. Prijeti joj siromaštvo i dospelje u zamku politike i ekonomije, kažu kritičari. Ukoliko se dode do kompromisa, moglo bi se uzeti još daha. Mnogi žele da to bude dovoljno do ulaska u EU. Reforme se nisu sprovele prije izbora, ali postoji nada kako će se napraviti makar dogovori. ■

O Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca

Igre i igrarije oko Leksikona

*Najveća pogreška – već na početku * Tko je, i zašto, izostavio imena urednika * Ima li Leksikon prethodnike *
Zašto je A. Sekulić bio najviše zastupljen «ilegalni» suradnik * Razlika između kompilacije i istraživačkog rada *
Što je sudbina 13 stručnih uredništava Leksikona * Tko su recenzenti tekstova tiskanih u Leksikonu*

Piše: Lazar Merковиć

Gotovo benigno pismo, nepotpisano čitatelja, objavljeno u »Hrvatskoj riječi«, br. 179, od 21. srpnja 2006. čujem, a i čitam, potaklo je, dobronamotivnim nabojem intoniranu raspravu, koja zadnjih dana poprima pomalo nervoznu, dramatičnu akcentuaciju, te ishitren slijed događaja u svezi s tim »pripisatim« tekstom Uredništvu HR. Iskazivani su prosvjedi, rasturana su nekakva pisma, netko ih je primio, netko odbio. Uza sve to, među zainteresiranima, stvarateljima, intelektualcima, novinarima, pa i samim suradnicima Leksikona iskazuju se kontroverzna mišljenja o jednom odista značajnom pothvatu: Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca (LPH). Budući da su dionici toga dosta temperamentnog sučeljavanja stavova, ideja i shvaćanja izrekli i dosta pogrešnih ocjena, netočnih informacija, krivih zaključaka, ili potpuno pogrešno prikazali, točnije, deformirali slijed događaja, ili ih naprosto izmišljali, pokušat ću, makar ukratko, osvijetliti ono bitno o Leksikonu, a što se igara i igrarija tiče, one govore o igračima samim, ali i igranim igračima...

Prva i najveća pogreška učinjena je već u prvom svesku, u prvom arku, neki ga zovu carski, a neki nulti arak. Tako na II. stranici tog arka čitam: GLAVNI UREDNIK: Slaven Bačić. LEKTURA: Petar Vuković, KOREKTURA: Tomislav Žigmanov, Mirko Kopunović, Márta Mačković-Pap, KOMPJUTORSKI SLOG I PRIJELOM: Marija Prčić. A gdje je Uredništvo, gdje su imena urednika...?

Ukoliko nema Uredništva i njegovih članova, urednika, pogledajmo onda PREDGOVOR. S formalne strane lijepo je sročeno. Morao je takav i biti, budući da je plod dugotrajnih razgovora i dogovora tijekom kojih se postupno uobličio kroz brojna pisanja, brisanja i dopisivanja. I dok se slijedila ta osnovna, zajednička, spajajuća nit, bilo je ugodno čitati o nazivima pripadnika naše etničke zajednice, o doprinosu podunavskog hrvatskog puka kulturi, znanosti, umjetnosti, gospodarstvu u matičnoj i domicilnoj zemlji, što makar u jezgri čuva svijest o prapostojbini, podrijetlu i identitetu u veoma otežanim uvjetima, burnim vremenima i često nesklonom okruženju, itd., itd. Nakon određivanja tipa Leksikona, objašnjena je njegova svrha, dinamika izlaska iz tiska, pa i dinamika izrade svezaka Leksikona... I onda, iznebuha, kao grom iz vedra neba: »...dodatni problem bilo i

to što neki, čak i najbliži suradnici, nisu mogli udovoljiti elementarnoj dinamici i kvaliteti rada.«

TKO JE, I ZAŠTO, IZOSTAVIO IMENA UREDNIKA: Prvo je, dakle, pogreška, kako smo istakli, bila u tome što su izostavljena imena urednika. Nije uopće bitno jesu li sami otišli, ili su jednostavno isključeni, ili možda otjerani na nečiji zahtjev. Pitanje je, zapravo, jesu li 2-3 godine radili, ili nisu, za LPH? I još nešto. Koliko mi je poznato, bilo je dobronamjernih ljudi, koji nisu krili zadovoljstvo kada se nakon višegodišnjeg izbivanja

Ako je i zbog nastalih nesporazuma, koji su bili uvjetovani »brzom brzinom« da se objavi prvi svezak, da se prečicom stigne do javne pozornosti, do stanovite afirmacije, onda je trebalo postupiti kao što su učinili u predgovoru jednog velikog Rječnika suvremenog hrvatskog jezika, gdje je jedno uredništvo započelo, a drugo okončalo rad na tom pothvatu. Pri tom, objavljen je sastav i novog, ali i starog uredništva... Ili je, možda, u pitanju novac? Ili nešto drugo...?

IMA LI LEKSİKON PRETHODNIKE? Nekoliko riječi rekao bih i o tome što nedo-

Upitna organizacijska struktura leksikona

u inozemstvu vratio jedan mlad, darovit čovjek, kojega oni bez zadrške prihvaćaju i, ako me sjećanje ne vara, gotovo pune tri godine, neki manje, a neki više, promišljeno i sustavno pomažu, stavljaju mu na raspolaganje ne samo rukopise, prevedenu literaturu i potrebna djela, nego rukopise i prijevode još netiskanih djela. Onda, odjednom, on se okreće protiv onih koji su ga krajnje nesebično pomagali i podupirali da i on ovlada tim složenim, leksikografskim, poslom. Utoliko je veća dubina i težina njegove klevete, koju prepuštam njegovoj savjesti. Mogu sebi dopustiti – ma zazvučalo i oštro – još dvije riječi: drsko i neljudski...

staje Predgovoru glavnog urednika. Nema ondje historijata suvremene leksikografije u nas Hrvata iz Podunavlja, posebice ovdje u Subotici, a ona postoji i nije zanemariva. Nakon dvije vrlo solidno urađene bibliografske sveske, iz pera Ivana Kujundžića, imao sam prilike prikazati ih na jednom užem, za javnost zatvorenom, skupu nakon čega su pojedini čelni ljudi grada čak sudjelovali u raspačavanju njegova djela, kao neke, do tada, namjerno skrivane jezgre. Još je važnije što su u to vrijeme već dorasli, razvili se i afirmirali na širim prostorima i naši novi leksikografi.

Na prvom mjestu spominjem neprocjenjivo vrijedan i za sve nas važan doprinos

Tko ima, a tko nema pravo na riječ: s promocije prvog sveska leksikona

prof. dr. Ante Sekulića, dopisnog člana HAZU. Taj vrsni znalac naše povijesti, kulture, književnosti, umjetnosti, etnologije... itd., ostavio nam je u nasljeđe, među ostalim i u Hrvatskom biografskom leksikonu, desetke i desetke tiskanih (i još mnogo neobjavljenih!) natuknica zavidnog obujma o našim velikanima iz raznih područja, a da druge enciklopedijske, leksikografske ili njima sličnim publikacije i ne spominjem. Prigodom svakog susreta s njim, uvijek nam je naglašavao kako nam stavlja na raspolaganje sve što je napisao, svaku natuknicu! O dosezima naših odličnika i našega puka u cjelini. Stoga upućujem oštru invektivu glavnom uredniku i njegovim suradnicima: akademik Sekulić nam je široka srca stavio na raspolaganje – a kome bi, ako ne nama – sve što je napisao, oko tisuću ili još i više natuknica, s napomenom: Dopunite, ili skratite, prema vlastitom nahodenju, ali i potpišite od koga ste i odakle ste uzeli! Kao da je slutio što će ga snaći kada ga se dočepaju nevješte ruke kompilatora! A to je vidljivo već od prvog sveska, u kojem ima gotovo toliko kompilacija akademika Sekulića, koliko je bilo suradnika. Dakle, uz 23 potpisana suradnika prvog sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, akademik Sekulić je 24., ali nepotpisani, »ilegalni« suradnik.

Ni jedan tekst drugog, doduše ne toliko plodnog leksikografa, Blaška Hajduk Vojnića, čijih je nekoliko desetina tekstova uvršteno u prvo i drugo izdanje »Književnog leksikona Jugoslavije«, te u četverosvesčani »Leksikon pisaca Jugoslavije« i neka druga izdanja leksikografskog karaktera, nije objavljen u LPH-u, premda smo na pripremnim sastancima, ne jednom, naglašavali da ih treba objaviti, pogotovu u slučaju, kada nova istraživanja, ili prevrednovanja djela nekog pisca ne mogu dati bolje rezultate...

Posebno je mučno pitanje što u LPH-u nema tekstova mr. Josipa Buljovčića. I on je objavljivao u leksikonima svoje tekstove, i to baš u izdanju Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« u Zagrebu. Provjeravajući vlastito pamćenje, usporodio sam stanovite tekstove iz pera mr. Josipa Buljovčića i nekih autora LPH-a o pojedinim pojavama, piscima i javnim djelatnicima i sa žaljenjem mogu reći, zaboljela me je spoznaja kako se u nas brzo i lako zaboravlja, te kreativno, bez griznje savjesti, još brže zamjenjuje lošim nadomjestkom.

RAZLIKA IZMEĐU KOMPILACIJE I ISTRAŽIVAČKOG RADA: To što nema tekstova Milovana Mikovića, i mojih, nikoga ne bi trebalo čuditi. Ja ih nisam dao, a uvjeren sam nije ni M. Miković. Uostalom, u nekoliko navrata sam napomenuo članovima, tada još iste Redakcije, da se ne kanim pod stare dane upuštati u kompilatorske poslove. Rekao sam i to da kompilacije ne bi trebalo potpisivati, eventualno ih samo markirati, ili grafički označiti, što je posao urednika i redaktora, a u nekim slučajevima i lektora. To je, uostalom, rutinski zahvat, što se među profesionalcima podrazumijeva, radi čega se takvim tekstovima nikada ne daje isti tretman kakvoga imaju pravi, istraživački, znanstveni i kreativni tekstovi čiji je rezultat, u konačnici, inventivno i nadahnuto djelo.

Nije glavni urednik LPH-a u Predgovoru ništa rekao ni o tome kako je realiziran dogovoreni organizacijski ustroj cijele institucije. Prešutio je »Organizacijsku strukturu« Leksikona, drukčije rečeno, do danas nije utemeljen Savjet LPH, nije konstituirano Uredništvo LPH – ali su zato dvojica jednostavno izbrisana. Stručni kolegij nikada nije oformljen, a također, ni 13 stručnih uredništava, koliko ih je trebalo biti!

TKO SU RECENZENTI TEKSTOVA TISKANIH U LEKSIKONU: Vrlo važno pitanje je – surađuje li Uredništvo na institucionalni način s Hrvatima iz Mađarske, a još je važnija suradnja s Leksikografskim zavodom »Miroslav Krleža«, ali u onom smislu kako smo se Slaven Bačić i ja dogovarali s Mladenom Klemenčićem, koji nam je obećao punu pomoć u – vjerujem svi ćemo se sada već složiti – nužnom i nezaobilaznom recenziranju svih rukopisa i svakog pojedinačnog sveska. Nadalje, postavljam pitanje: je li uspostavljena bilo kakva suradnja s Enciklopedijom Novog Sada, koja raspolaže bogatom povijesnom, kulturnom, književnom, umjetničkom, gospodarskom i inom građom o Hrvatima u Vojvodini, a posebice o našim odličnicima. Bojim se da mi je odgovor poznat, jer kada ne bi tako bilo, do sada objavljeni svesci bili bi, ne samo po mom, već i po mišljenju drugih koji su u ovu problematiku upućeni, brojniji, bogatiji, iscrpniji i cjelovitiji. I što je najvažnije, ne bi bilo toliko krupnih, čak bih rekao kardinalnih grešaka.

Iza svih djela (pa i nedjela!) stoje ljudi, potpune ličnosti. A oni trebaju znati snositi i potpunu odgovornost. Drugim riječima za sve navedeno netko je odgovoran. No o tome, i o »knjižnom bloku« leksikona reći ću nešto više, nadam se uskoro.

Za ovu su prigodu navedeni, dakako, samo fragmenti iz opsežnijeg zapisa s nizom konkretnih opaski, dio kojih sam kanio izreći na promociji I. sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, ali mi voditelj Tomislav Žigmanov, na opće zaprepaštenje nazočnih, nije dopuštao da izidem na govornicu, unatoč tomu što sam više puta tražio riječ. Bilo je to 25. svibnja 2004. godine. Prije toga, pravo na riječ nisam imao kao uhićenik i logoraš tijekom II. svjetskog rata, a potom sedamdesetih godina 20. stoljeća, u vrijeme progona sudionika Hrvatskog proljeća. ■

»Europska nedjelja mladih« u Novom Sadu

Niz radionica i predavanja

NOVI SAD: Vojvođanski tajnik za sport i omladinu *Modest Dulić* i direktor Ureda za europske integracije *Predrag Novikov* primili su 24. kolovoza predstavnike omladinskog festivala »Europska nedjelja mladih«, koji se održava u Novom Sadu.

Festival, koji se završio 27. kolovoza, okupio je stotinak mladih iz Srbije, zemalja regije i EU, s ciljem da potakne uključivanje mladih u aktivnu raspravu o pitanjima europske budućnosti Srbije, europskih i regionalnih integracija, položaja i uloge mladih u Europi.

Modest Dulić je rekao da je Izvršno vijeće Vojvodine podržalo festival zbog programa koji je u suglasnosti sa strateškim opredjeljenjima Pokraji-

ne prema mladima, prije svega sa strateškim dokumentom Akcioni plan politike za mlade u Vojvodini.

U okviru festivala održano je niz radionica na teme kao što su: Europske perspektive – jedna ili dvije Europe, Europa budućnosti – Europa regija, Europa u Novom Sadu – Novi Sad u Europi, Jedna Europa – jedna kultura? Predavanja studentima održali su predstavnici OEES-a, Vijeća Europe, kao i nizozemskog i njemačkog veleposlanstva. Festival su organizirali novosadski Fakultet tehničkih znanosti i nevladina organizacija Kreativno-edukativni centar, uz podršku pokrajinske vlade.

Beta

Mađari protiv »prirodnog praga«

Zahtjev za garantirana mjesta u Skupštini Srbije

SUBOTICA: Je li na pomolu velika promjena stavova vojvođanskih Mađara po pitanju izbornog zakona? Prije tjedan dana objavljeno je kako je predsjednik Demokratske stranke vojvođanskih Mađara *András Ágoston* uputio pismo mađarskoj ministrici vanjskih poslova *Kingi Genc* s molbom da se mađarska diplomacija založi za brisanje takozvanog »prirodnog praga« iz izbornog zakonodavstva u Srbiji, te da se aktivira na uvođe-

nju garantiranih mjesta za predstavnike manjina u parlamentu Srbije. Ovih dana je i Savez vojvođanskih Mađara priopćio da su njihovi dužnosnici i dužnosnici Nacionalnog vijeća vojvođanskih Mađara, u predavanju sudionicima Kampa tolerancije u Segedinu iznijeli zalaganje da se za manjine u Srbiji ubuduće osiguraju garantirana mjesta u republičkom parlamentu. Navedeno je da je to podržala i predsjednica manjinske samouprave

Srba u Mađarskoj *Milica Popov*, koja je ocijenila da bi to pravo trebalo da se osigura i Srbima u Mađarskoj. Kako su prenijeli mađarski mediji, priopćeno je da su funkcioneri SVM-a izrazili nadu da će položaj vojvođanskih Mađara Skupština Srbije regulirati u skladu s prijedlozima koje je ta stranka razradila za formuliranje novog Ustava Srbije.

N. P.

Sportsko druženje

Nogometna utakmica između Riječana i Tavankučana

RIJEKA: Prije četiri godine započelo je druženje nogometaša iz Rijeke i Tavankuta. Inicijator ovog susretanja bio je Riječanin *Josip Pap*, koji je rodom iz Sombora (na slici čuči drugi s lijeva). Josipovim zalaganjem i suradnjom ostalih sudionika do sada je realizirano pet susreta: tri u Rijeci i dva u Tavankutu. Rezultati nogometnih utakmica uvijek su bili neizvjesni. Najljepši plod ovih susreta je prijateljstvo koje se razvilo među svim sudionicima. U riječkom sastavu, pokraj Josipa Papa igraju još dvojica nogometaša koji su rodom iz Bačke. U obijema momčadima nastupaju i svećenici.

U četvrtak 24. kolovoza u ranim jutarnjim satima s tri automobila krenulo je jedanaest Tavankučana za Rijeku, a usput smo posjetili Marijansko svetište Aljmaš. Poslije obilaska novog križnog puta i aljmaške crkve u kojoj se nalazi Gospin kip nastavili smo putovanje za Rijeku. Domaćini su nas dočekali u Selcu gdje smo imali višesatni odmor na divnoj plaži. U večernjim satima na nogometnom igralištu na Zametu u Rijeci odigrana je nogometna utakmica koju su ovog puta dobili Riječani s rezultatom 4:3. Poslije utakmice bila je zajednička večera za sve sudionike u obiteljskoj kući

Zdenka i Vere Turkalj. Idućeg dana je planirano razgledanje Rijeke, ali je zbog obilne kiše i gužve u gradu, moralo doći do promjene plana. Dogovoreno je da će ponovni susret biti u Tavankutu naredne godine.

I.F

Program u povodu proslave Dana grada

Petak, 1. rujna

- 9,45 Svečani ulaz Gradske kuće
Podizanje Općinske zastave
 10,00 Velika vijećnica
Svečana sjednica Skupštine Općine
 12,00 Likovni susret
Otvorenje izložbe »Zbirka suvremene umjetničke keramike Likovnog susreta Subotica«
 19,00 Gradski muzej
Otvorenje izložbe »Subotički fotografi kroz prizmu svadbenih fotografija«
 21,00 Trg slobode
Gala koncert Zvonka Bogdana »Panonija i ja«

Subota, 2. rujna

- 8,00 **Glazbeno jutro po mjesnim zajednicama u okviru VII. Festivala vojvodanskih puhačkih orkestara**
 Šareni program na Trgu slobode
 11,00 **KiflaFest**
 12,00 **Glazbeno popodne**
 19,00 **Finale VII. Festivala vojvodanskih puhačkih orkestara**

- 20,00 **Vojvodanske impresije -Koncert autorske glazbe Aleksandra Dujina**
 21,00 **Bluz B.R.Others Show**
 22,30 **Tanja Banjanin s bendom**

Nedelja, 3. rujna

- 12,00-19,00 Mecosano Centar
Međunarodni Squash-turnir »Trofej Subotice«

- 20,00 Scena Jadran
HosanaFest - Festival hrvatskih duhovnih pjesama

Ponedjeljak, 4. rujna

- 18,00 Likovni susret
Otvorenje izložbe grafika »Putovanje« akademskog grafičara, Jasmine Jovančić Vidaković

Utorak, 5. rujna

- 20,00 Velika vijećnica Gradske kuće
Promocija webportala Redakcije programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice

Galerija dr. Perčića danas otvorena za posjet

U povodu proslave Dana grada, danas, u petak 1. rujna, Zavičajna galerija »dr. Vinko Perčić« (ulica Maksima Gorkog 22) bit će otvorena za posjet od 10 do 18 sati. Ulaz je slobodan, a posjetitelji mogu pogledati stalni galerijski postav koji čini 125 djela iz legata kojega je kolekcionar ovome gradu ostavio.

Inače, Odlukom Skupštine Općine Subotica od 27. lipnja ove godine, galerija je postala samostalna ustanova kulture.

U planu preuređenje Trga žrtava fašizma

Mjesna zajednica »Centar II« izdvojila je milijun i pol dinara za preuređenje Trga žrtava fašizma, kojim se planira stvaranje pješačke zone između katedrale Svete Terezije Avilske i parka, kao i uređenje prostora parka te djelomično premještanje prometa. Idejni projekt uradio je arhitekt *mr. Ante Rudinski*, a glavni projekt radi »Suport«. Projekt preuređenja trebao bi biti završen sljedeće godine.

Na križanju poljskih cesta prkoseći zubu vremena

Salaš koji je zaustavio vrijeme

*Jedan salaš, stojeći na križanju vremena i prostora i danas odolijeva nasrtajima ljudi i prirode * Vlasnik Franja Miloš će graditi novi salaš, a stari će ostati da obitelj, ali i putnike namjernike podsjeća na prohujala vremena*

Piše Ivan Andrašić

Ukoliko iz Sonte pođete prema Dunavu, ali ne glavnom cestom, koja vodi do mosta, pa dalje u Hrvatsku ili prema Novom Sadu, nego onom uskom, istina asfaltiranom, ali poprilično ruiniranom, što je posljedica prolaska velikog broja teških kamiona natovarenih balvanima, doći ćete u dio atara koji će vas svojom ljepotom natjerati da osjetite spokoj i blaženstvo prošlih vremena. Na samom kraju ceste duge oko 3,5 km. čeka vas križanje koje vodi na sve strane svijeta. Lijevo se odvaja kratka cesta od makadama i vodi do pogona novosadskog poduzeća Macom, koji je smješten u objektima negdašnje kudjeljare, a hrani sedamdesetak sončanskih obitelji. Tu su i među Sončanima nazvani Crveni stanovi, naseobina u kojoj živi nekoliko obitelji, većinom sirotinjskih, ali sa puno djece.

Polu kilometra iza te naseobine je popularno sončansko kupalište Bara, jezero nastalo u velikim poplavama, jezero koje i danas ima zdrave podzemne izvore, a zbog nečijeg nemara ili političkih principa nedovoljno je iskorišteno. Ukoliko skrenete desno ili produljite ravno, ubrzo stječete dojam povratka u neka prošla vremena, povratka u dane, mjesece i godine za koje bi pomislili da su ostali daleko iza nas. Uvjetno rečeno cesta, zemljana, prašnjava, a u vrijeme obilnijih kiša prepuna teškog, ravničarskog gliba, jedva prohodna i za traktore, vodi vas u svijet salaša i salašara. Dio atara ispresijecan kanalima pruža vam nestvarnu, bajkovitu sliku. Ravnica dokle vam oko seže, čak tamo do daleke crte ljubavnog zagrljaja dunavske šume i neba, ravnica po kojoj je nekakva džinovska ruka proslula salaše, te vojvođanske bisere u nestajanju.

SALAŠ U RAVNICI: Jedan od njih, koji stoji odmah kraj ovoga križanja, nijemo svjedočeći o prolaznosti vremena

Pokraj starog gradit će se i novi salaš

i promjenjivosti prostora, plijeni svojim dostojanstvom i spokojem. Građen od pletera, oblijepljen blatom, svježe premazan vapnom bijelim poput snijega, blješti izdaleka. Strmi krov od trske, poput najboljeg klima-uređaja, u ljetnim mjesecima održava ugodnu hladovinu u prostorijama, a zimi zadržava hladnoću vani, tako da i najslabija vatra u starinskom štednjaku stvara dovoljnu toplinu. Fasadu mu krase mali prozor s drvenim, obvezatno zelenim kopcima, koji se savršeno uklapa u njegov izgled. S bočne strane je ulaz u središnju prostoriju, iz koje vode vrata u pridnu sobu, i danas starinski namještenu. S jedne strane prozora na zidu je slika Majke Marije s malim Isusom, s druge sv. Antuna, a

iznad prozora izrezbareni križ. Na zadnjem zidu je okačena petrolejka. Od pokućstva, tu su dva kreveta, ormar, stol i dvije stolice. Soba je toliko mala, da ništa više ne bi ni stalo u nju. A zovu je velika soba ili pridnja soba.

Njegov današnji vlasnik *Franja Miloš*, rođen 1948. godine, umirovljenik je od 1998. i od tada je salašar. Supruga *Rozika*, bivša tajnica generalnog direktora Apatinske pivovare, na polovici šeste životne dekade, po skorom odlasku u mirovinu pridružit će se Franji na salašu.

SJEĆANJA NA DANE DJETINJSTVA: »Ovdje sam rođen, za salaš me vežu najljepša sjećanja na dane djetinjstva, dane odrastanja, dane momkovanja. Odrastalo se u

siromaštvu, naporno se radilo u poljodjelstvu, nadničilo se od rane mladosti, kako bi se roditeljima pomoglo zaraditi korice kruha i prehraniti brojnu obitelj. Bilo nas je sedmero djece. I pored teškog rada otac *Mata* i majka *Marija* doživjeli su duboku starost. Po odlasku u mirovinu na salašu će mi se pridružiti i supruga *Rozika*. Istina, ona je prije par godina dobila puno novca prodajom dionica Apatinske pivovare, no, ostali smo onakvi kakvi smo bili i prije. Ne mijenjamo navike, družimo sa s ljudima s kojima smo se družili i ranije, a oboje neizmerno volimo baš ovaj salaš. Vole ga i djeca, 36-godišnji *Paja*, vozač u Apatinskoj pivovari i 26-godišnja *Marija*, studentica ekonomije u Novom Sadu.« - kaže Franja Miloš.

RESTAURACIJA SALAŠA: U najskorijoj budućnosti Franja namjerava graditi novi salaš, što ne znači i kraj postojećeg. »Uskoro ću početi s gradnjom novog salaša. Bit će to suvremeno zdanje, sa strujom i svim tečevinama civilizacije, koje nam život ispunjavaju ugodnostima. Bogu hvala, to si možemo priuštiti i znam da ćemo se ovdje osjećati najugodnije. No, to neće biti i kraj staroga salaša. Njega ćemo restaurirati, dokle god smo živi podsjećat će nas na jedno davno prošlo vrijeme, na jedan soj ljudi koji nestaje, na jedan stil života kojega više skoro da i nema. Moj susjed Stipa, koji ima salaš odmah tu, preko kanala, već priprema trsku, on je najveći znalac glede izrade ovakvih krovova. Unaprijed se radujem sljedećem proljeću i početku radova na restauraciji salaša. Ima da ga uredimo kao staru frajlu.« - kaže Franja.

Ako je vjerovati ovim riječima, stari Dida Maćin salaš ostat će na svojem križanju dočekivati i ispraćati putnike namjernike, ostat će svjedočiti o jednom davnom vremenu, u pjesmama opjevanom i u našim dušama nikad neprežaljenom. ■

Novi informativni televizijski program na mađarskom jeziku

Produkcija u civilnom sektoru

Ako se što ne promijeni na državnoj razini u pogledu zakonodavstva i ako ostane ovakva situacija onda je samo civilno organiziranje izlaz za manjine

Privatna Super Televizija, sa sjedištem u Subotici i širokim dometom gledanosti, od prije nekoliko tjedana emitira polusatni televizijski program Fonda Panonija. Emisije koje se sastoje od kratkih vijesti i magazinskog programa na mađarskom jeziku mogu pratiti i oni koji ne poznaju ovaj jezik, budući se većina programa titljuje na srpskom jeziku.

Glavna i odgovorna urednica ovog televizijskog programa je donedavna urednica Redakcije na mađarskom jeziku Radio-Subotice *Ildikó Árpási*. S njom smo razgovarali o ciljevima i planovima Fonda Panonija u segmentu produkcije televizijskog programa pod nazivom »Iz dana u dan« odnosno u originalu »Napról napra«.

U SUSRET PRIVATIZACIJI: Civilna organizacija Fond Panonija koji, među svojim ostalim projektima producira i televizijski program na mađarskom jeziku, osnovana je prije godinu dana »poslije puno razmišljanja i traženja izlaza iz moguće situacije koja će nastati s jedne strane privatizacijom općinskih elektronskih medija a s druge strane novom raspodjelom frekvencija« kaže Arpasi. Naime, trenutačno postoje različiti programi na mađarskom jeziku na pojedinim lokalnim radio postajama u vlasništvu općina i pojedinim privatnim televizijama ali »vjerojatno da će se poslije privatizacije i preraspodjele frekvencija ova situacija promijeniti, te je među ostalim, jedan od ciljeva osnivanja Fonda bio unapređenje informiranja na mađarskom jeziku putem elektronskih medija. Osnivači Fonda Panonija smatraju da se televizijskim programom može najviše doprijeti do ljudi, s jedne strane da im se pomogne u njegovanju jezika i očuvanja tradicija a s druge strane da im se pokažu neki novi putevi, neke nove mogućnosti, počev od natječaja u raznim fondovima koji bi im mogli koristiti da eventualno poboljšaju svoj život a time i da poboljšaju život društva u cjelini«.

FINANCIRANJE PROGRAMA: Fondom upravlja kuratorij kojem je predsjednik *Tamas Korhecz* mlađi, i financira se isključivo putem raznih natječaja. »TV

studio i prpratne elemente kao što je montažernica i režija smo opremili zahvaljujući pomoći mađarske Vlade. Prošle godine smo se prijavili na natječaj kod fondacije Szülófold Alap od kojih smo dobili nešto manje od sto tisuća eura. Od Pokrajinskog tajništva za sport i omladinu, dobiven je manji iznos za obuku mladih kadrova koji pripremaju program za mlade i koji se emitira svakog četvrtka. Za produkciju emisija o gospodarstvu i europskim integracijama, koja se emitira ponedjeljkom, smo dobili pomoć od Fonda »Šansa za stabilnost« a imat ćemo i jedan serijal o sadašnjem, prošlom i budućem kulturnom životu Subotice za koji smo proljetos konkurirali za sredstva kod Općine Subotica. Osim toga srijedom se emitira magazinski program s komunalnim i temama iz lokalne samouprave a petkom emisije na temu socijale i zdravstva«.

Arpasi kaže kako i nadalje namjeravaju konkurirati kod različitih fondova za financijska sredstva »a za godinu dvije

pitanje. »Najvjerojatnije će novi vlasnik imati obvezu da se godinu dana pridržava programa, te će možda i imati program na hrvatskom ili mađarskom, ali nije sigurno da će to biti program pun informacija i obrazovnog karaktera, novi vlasnik se zakonom ne može obavezati da ima stručne kadrove, a postavlja se i pitanje što će biti nakon tih godinu dana« kaže Arpasi.

Osim toga, kad je u pitanju elektronsko informiranje na jezicima nacionalnih manjina, zakon je omogućio da nacionalna vijeća postanu osnivači postojećih tiskanih medija ali time oni ne mogu biti i osnivači elektronskih medija. »Ako bi ista osoba, firma ili nacionalno vijeće bila osnivač i elektronskog i tiskanog medija radilo bi se o nedozvoljenoj medijskoj koncentraciji, što znači da, ako se nešto ne promijeni na državnoj razini u pogledu zakonodavstva i ako ostane ovakva situacija onda je samo civilno organiziranje izlaz za manjine« smatra Arpasi.

PRIJEVOD NA SRPSKI: Specifičnost ove emisije, a što do sada nije bila praksa u medijskom prostoru Srbije je da se većina emisija prevodi i titljuje na srpski jezik. »Naš je interes da naše programe, probleme ili ideje koje imaju ovdašnji Mađari upoznaju i ljudi druge nacionalnosti i većinskog naroda. Kako se Super TV gleda ne samo u dijelovima gdje Mađari žive nego i u regiji, mislimo da je to korisno i za nas i za njih« kaže Arpasi.

Na produkciji programa, kojim nastoje obuhvatiti sve dijelove Vojvodine u kojima žive Mađari, radi trenutačno oko dvadeset ljudi, od toga šestoro stalno uposlenih.

Ekipa je mlada, s iskustvom u informiranju i voljom za stručno usavršavanje u televizijskom radu. U tome su im pomogli Duna TV iz Budimpešte i *Zoltan Siflis* a planira se i nadalje organizirano stručno usavršavanje. Osim toga, kaže Arpasi očekuju i da će im se pridružiti i novi suradnici, prvenstveno fakultetski obrazovani kako novinari tako i oni drugih struka za razvijanje projekata ove organizacije.

J. Dulić

U novom TV studiju: Ildikó Árpási

će se vjerujem stabilizirati slika u Srbiji glede nacionalnih manjina pa ćemo možda i na sredstva koje će država dodjeljivati moći računati«. Država je, naime, odlučila kako je javno informiranje sređeno na razini Srbije beogradskom radio i televizijom a na razini Vojvodine novosadskom radio-televizijom. Lokalni mediji su za sada neriješeni i bit će privatizirani a u kojoj mjeri će zadržati programe na jezicima nacionalnih manjina ostaje otvoreno

Završen omladinski seminar »Ljetna akademija 2006« u Bačkom Monoštoru

Od igre, preko druženja, do učenja

*Cilj ovog kampa je okupljanje hrvatske omladine radi druženja i informiranja, kao šansa za stjecanje dodatnog znanja, koje će im biti od koristi u daljnjem životu * Sudionici su tijekom tri dana imali prigodu slušati predavanja iz ekonomije i politologije, te jezika i komunikacija * Udruga »KroV« će zasigurno i sljedeće godine organizirati ljetnu akademiju kao edukativno-zabavnu manifestaciju, a tad će mladi biti pozvani na odgovorno sudjelovanje tijekom sva četiri dana održavanja projekta, kako bi se postigao željeni efekt ovakvog vida okupljanja mladih*

Piše: Ivana Kolar

Uugodnom ambijentu Bačkog Monoštora od 23. do 27. kolovoza u kampu Crvenog križa održan je omladinski seminar »Ljetna akademija 2006«, u organizaciji udruge hrvatske omladine »KroV«. Bački Monoštor, poznat po seoskom turizmu, jedinstvenom prirodnom bogatstvu, šumama i vodenom vezom s Dunavom, mirno je i izdvojeno mjesto idealno za druženje s ljudima i prirodom. Ljetna akademija osnovana

pozdravom predsjednice udruge »KroV« Olge Perušić, u kojemu je poželjela sudionicima i organizatorima stjecanje mnogo korisnih informacija i dobar provod tijekom trajanja ove manifestacije. Cilj je jamačno, stvaranje prepoznatljivosti i priznatosti ove manifestacije od strane hrvatske mladeži koja živi na teritoriju Vojvodine. Sudionici su tijekom tri dana imali prigodu slušati predavanja iz dvije stručne oblasti: ekonomije i politologije, te jezika i komu-

Samaržija, gdje su mladi saznali podrijetlo jezika, karakteristike gradišćanske tradicije i odlike hrvatskoga jezika danas, sa svim njegovim narječjima. O manjinskim pravima i o hrvatskoj zajednici, sudionicima je govorio diplomirani pravnik *Svetislav Milanković*, koji je pojasnio korištenje manjinskih prava u praksi, primjerima iz obrazovanja i kulture i drugih segmenata hrvatske manjinske zajednice. Istodobno, Milanković je pojasnio nereguliran zakonski okvir, koji stvara nestabilnost u manjinskim zajednicama i ograničenja koja taj nedostatak stvara u praksi.

U sljedećem predavanju pojam hrvatske zajednice, kao skupa ljudi koji pripadaju jednome narodu, pojasnio je zamjenik predsjednika IO HNV-a *Zvonimir Perušić*, govoreći ispred Hrvatskog nacionalnog vijeća. Posredstvom interakcije s mladima Perušić je predstavio ulogu i funkcioniranje HNV-a i trenutačno stanje hrvatske zajednice i posljedice nepostojanja Zakona o nacionalnim vijećima te o mogućnostima daljnjeg efikasnijeg funkcioniranja Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Četvrti dana kampa otpočeo je workshopom, učiteljice hrvatskog jezika, *Mirande Glavaš-Kul*, tijekom kojeg su mladi nakon kraćeg upoznavanja s glagoljicom, u manjim skupinama nabrajali riječi razlika između hrvatskog i srpskog jezika. Veoma je zanimljiv podatak kako su se skoro sve napisane riječi, koje su opisivale zemljopisne pojmove, hranu i kulturno-obrazovne pojmove, odnosile na razlike u izrazima, a ne u ijekavici, što je bio stav mnogih prije workshopa. Jedan od vidova komunikacije svakako su i mediji, o čijoj je manjinskoj specifičnosti govorio *Boris Cupać*, koji je istaknuo važnost medija koji oblikuju informacije i utječu na mišljenje široke narodne mase. Manjinski mediji imaju ulogu praćenja dešavanja unutar zajednice,

»I mi govorimo Hrvatski«: Miranda Glavaš-Kul

je s ciljem okupljanja hrvatske mladeži radi druženja i informiranja, kao šansa za stjecanje dodatnog znanja, koje će im biti od koristi u daljnjem životu. Ovim omladinskim seminarom učinjen je prvi korak ka upoznavanju mladih s funkcioniranjem manjinskih institucija u Vojvodini i uporbom hrvatskoga jezika.

OTVORENJE KAMPA: U srijedu navečer otvorena je »Ljetna akademija 2006«,

nikacija. Omladinski seminar otpočeo je workshopovima, tj. radionicama neformalne komunikacije, kako bi se na samome početku mladi međusobno upoznali. Ove treninge vodili su studenti Forum Syd-a, raniji PRONI program, *Dajana Horvat* i *Oskar Konja*.

JEZIK I KOMUNIKACIJE: Prvo predavanje na temu »Povijest hrvatskoga jezika«, održao je povjesničar iz Valpova *Zdenko*

očuvanja tradicije i identiteta, a pri kraju predavanja, mladi su kroz razgovor davali komentare i upute za daljnji rad manjinskih medija.

POLITOLOGIJA I EU INTEGRACIJE:

O modelima upošljavanja mladih kroz programe međunarodne suradnje, pričao je *Tomislav Panenić* iz Nijemaca, Hrvatska. Ispred ureda za međunarodnu suradnju –TNTL, Panenić je nazočne informirao o programima dostupnim zemljama koje su u fazi prije dobivanja statusa kandidatkinje ili programima namijenjenim trećim zemljama tzv. CARDS programi, zatim o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i o pretprijetnim programima koji se otvaraju nakon dobivanja statusa zemlje kandidatkinje, a to su PHARE, ISPA, SAPARD i drugi slični programi. Naime, Republika Hrvatska potpisala je Sporazum o stabi-

lizaciji i pridruživanju 18. lipnja 2004. godine, a nakon dobivanja statusa članice Europske unije bit će joj pristupačni programi namijenjeni zemljama članicama. Temu »Tranzicija Jugoistočne Europe od 1989. do 2005. godine«, predstavio je *György Horvát*, objašnjavanjem ekonomije s makro razine i bazirajući se na povijest državnog uređenja gospodarstva bivše SFRJ, u razdoblju tranzicije tj. prelaska na tržišno privređivanje i na strategijski položaj Republike Srbije, te utjecaj koje imaju susjedne zemlje koje pristupaju Europskoj uniji.

»Što je diplomacija i u čemu se ona ogleda« prezentirala nam je konzulica RH u Subotici *Mirela Lucić*, i mladi su bili upo-

znati s ovim oblikom državne djelatnosti, usmjerenim s drugim zemljama i međunarodnim sudionicima. Prema Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, diplomacija ima funkciju predstavljanja zemlje, zaštitu svojih državljana, obavješćavanje tj. informiranje istih, promicanje interesa, položaja i imagea zemlje, te pregovaranje o političkim, razvojnim, gospodarskim i o sigurnosnim pitanjima. Bečkom su konvencijom iz 1963. godine, pak regulirane funkcije konzularnih poslova i briga o nacionalnoj zajednici.

OSTALE AKTIVNOSTI: U cilju komunikacije i aktiviranja mladih, omladinski seminar je obuhvaćao i vrijeme za sportske i druge aktivnosti zajedničkog druženja. Dobra infrastruktura kampa »Crenog

križa« u Bačkom Monoštoru, omogućila je mladima mjesto i uvjete za igranje odbojke, nogometa, stolnog tenisa, šetnje kroz šumu i igranja mnogobrojnih društvenih igara, kao što su »kaži, pokaži«, »pantomima« i druge igre komunikacije. Navečer, organiziran je zabavni program s dobrom glazbom, logorskom vatrom i posebno zapažena »karaoka« večer.

DALJNJI PLANOVI: »Ljetna akademija 2006« bavila se neformalnom edukacijom i informiranjem mladih glede aktualnih manjinskih pitanja, te njihovim potrebama, kako bi oni bili u mogućnosti ostvariti produktivno zaposlenje, socijalnu sigurnost za samostalan život, uz aktivno sudjelovanje u donošenju odluka. Udruga »KroV« će zasigurno i sljedeće godine organizirati ljetnu akademiju kao edukativno-zabavnu manifestaciju, a tad će mladi biti pozvani na odgovornije sudjelovanje, tijekom sva četiri dana održavanja ovog projekta, kako bi se postigao željeni efekt.

Ovaj kamp bio je, ponajviše, usmjeren mladim Hrvatima koji žive na selu, no nažalost, oni su ga najmanje prepoznali kao mogućnost svoga napredovanja. Ovaj projekt ostvaren je uz financijsku potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća i Generalnog konzulata RH u Subotici, koji su priznali mladež kao posebnu skupinu, sa svojim specifičnim interesima i potrebama. Mladi bi trebali i u budućnosti imati više prostora za slobodno i kreativno izražavanje, znanstveno i stručno usavršavanje, ali i prostora za samostalno odlučivanje u ostvarivanju svojih prava.

Iz kuta mladih: Igor Čeliković

Još uvijek nisam odlučio o budućem pozivu

*Ostaje mi još tri godine studija za konačnu odluku o budućem pozivu * Što više studiram politiku i što više shvaćam kako sva ta mašinerija funkcionira, moram priznati da mnogo manje pratim politička zbivanja*

Razgovor vodila: Olga Perušić

► Koju si školu završio?

Završio sam Gimnaziju »Svetozar Marković« u Subotici, prirodno-matematički smjer. Gimnazija je u trenutku odabira srednje škole izgledala kao jedini logičan izbor s obzirom da sam planirao svakako ići dalje na studije. Kako samo uvijek težio široj naobrazbi, kao budući intelektualac, jedina škola koja mi je takvo što mogla ponuditi, barem na papiru, bila je gimnazija.

► U kakvom su ti sjećanju ostali školski dani?

Moram priznati, ne baš u najljepšem. Nije to sve bilo kako sam ja to očekivao. Škola je malo podbacila u akademskom smislu, društvo je bilo pomalo čudno (čitaj: nisu baš svi bili za gimnaziju) itd. No bilo je i lijepih trenutaka, a to su bili pretežno putovanja koja sam ostvario kao srednjoškolac.

► Sada pohadaš političke znanosti, što one točno obuhvaćaju?

Student sam političkih znanosti, smjer

međunarodnih odnosa na sveučilištu u Bologni. Političke znanosti obuhvaćaju tri velike oblasti, a to su pravo, povijest i ekonomija. Svi kolegiji su razvrstani u ove tri velike kategorije te stoga jedan student političkih znanosti mora dobro poznavati i povijesne događaje ali i matematiku, zbog ekonomije i statistike. Ovaj fakultet nudi veoma širok dijapazon disciplina i na taj način najbolje priprema buduće političke analitičare, vrsne diplomate itd.

► Kako te se dojme sadašnje studije? Je su li ti ispunile očekivanja?

Konkretna očekivanja nisam imao, jer nisam znao uopće što bih mogao očekivati od studija u Italiji. U svakom slučaju biti student tamo je jednom sasvim posebno iskustvo.

Veoma sam zadovoljan akademskom razinom koja se drži na fakultetu. Profesori su vrsni stručnjaci u svojim oblastima, priznati u međunarodnim krugovima, a opet veoma pristupačni i uvijek spremni pomoći studentima.

► Čime se još zanimaš sem studija?

Ako nisam na fakultetu najčešće sam na cappuccinu sa svojim prijateljima iz Crne Gore i Hrvatske.

► Gdje vidiš svoju perspektivu?

Teško je to reći. U mojim vizijama veoma visoko figurira diplomacija, no ni to još nije definitivni izbor. Još imam barem tri godine studija, pa će onda neke stvari biti mnogo jasnije.

► Pratiš li društvena događanja (kino, izložbe, kazalište, kulturne manifestacije, festivale...)?

Pratim koliko mi to vrijeme dozvoli. Uspijem otići s prijateljima u kino ili pogledati koju izložbu koju organizira fakultet. Bologna nudi puno toga pa je lako izgubiti se u moru ponude manifestacija, koncerata itd. Trudim se uvijek otići na događanja koja me najviše interesiraju.

► Što čitaš najčešće i što te opušta?

Najviše volim čitati znanstvene knjige i romane koje na neki način spajaju prirodne znanosti s društenima. Volim knjige koje ti daju neku poruku, koje te natjeraju na razmišljanje.

Prije odlaska na faks na redovito predavanje uvijek imam nekih petnaestak minuta slobodno u centru. To vrijeme volim

htjeli mene vidjeti na elektro-tehničkom fakultetu. Ali kad su vidjeli da je to ono što ja doista želim i da mi dobro ide onda su i oni naravno bili zadovoljni.

► Pratiš li politiku?

Što više studiram politiku i što više shva-

netu jer smatram da je to jedini izvor informacija koji može biti do određene granice objektivna zbog ogromne ponude iz svih dijelova svijeta.

► Kojom se sada tematikom zanimaš?

Uskoro počinjem ozbiljnije praviti istraživanje za svoju diplomsku radnju koja će obuhvaćati političku tranziciju u Hrvatskoj od 1989-2006. godine s uporednim slučajevima Slovenije i Srbije.

► Što pamtiš kao najpotresnije iskustvo?

Za vrijeme mojih studija to je svakako bila smrt pape Ivana Pavla II. Još uvijek se sjećam sprovoda koji sam pratio na video zidu na centralnom trgu u Bologni. Kad su zazvonila sva crkvena zvona u 12 sati cijeli grad i cijela Italija se zaustavila kako bi odali počast ovom velikom čovjeku.

► Igraš li koji sport?

Dok sam u Italiji volim trčati i igrati košarku. U Subotici pak jako volim otići s prijateljima na squash, jer je to jedan veoma dinamičan i interesantan sport.

► Kakve su ti ambicije i planovi za budućnost?

Nakon treće godine fakulteta u Bologni htio bih promijeniti sredinu. Postdiplomske studije bih htio nastaviti u Geneve, Švicarskoj ili možda čak u Sjedinjenim Državama. Ambicije su uvijek bile i bit će velike. Volim pucati na visoko jer samo tako mogu dostići najviše ciljeve. Ukoliko jednog dana budem radio kao diplomat ili u nekoj međunarodnoj organizaciji to će za mene biti ispunjenje vlastitog sna.

iskoristiti u jednoj od bolonjskih crkvice. To je najbolje mjesto za refleksiju o svemu i to mi je najljepši način za započeti nov »radni« dan.

► Uživao li potporu roditelja, pri odabiru svog životnog puta?

Moji nisu od samog početka bili za to da studiram politologiju. Nekako su više

ćam kako sva ta mašinerija funkciora, moram priznati da mnogo manje pratim politička zbivanja. Nešto više pratim međunarodnu politiku koja je mnogo interesantnija od nacionalnih scena.

► Putem kojih medija se najčešće informiraš?

Sve informacije i vijesti tražim na inter-

MARIO I KRUNO

Kako bi se što bolje pripremili za ulazak u Guinnessovu knjigu rekorda Mario Mlinarić, glumac i instruktor fitnessa, i Kruno Budiselić, profesionalni rušitelj rekorda, ovo su ljeto naporno radili. Premda su uspjeli uhvatiti i pokoji slobodni trenutak kako bi uživali u ljetnim radostima, trening im je bio u prvom planu, a fizičke aktivnosti potpuno su zaokupile njihov dnevni raspored. I dok su drugi ovo ljeto na ramenima imali ruksake i torbe pune rekvizita za plažu, 26-godišnja zvijezda RTL-ove sapunice i njegov tri godine stariji prijatelj posljednjih su mjeseci isključivo nosili – bicikle. A razlog toga napora čak su dva rekorda: 24-satno guranje automobila teškog više od tonu, koji pripremaju obojica, te legendarni ples Michaela Jacksona, Moonwalker, čiji će jedno-satni rekord Kruno ponovo pokušati srušiti. Dvojica prijatelja najprije su krenuli u Njemačku, gdje su u vrijeme Svjetskog nogometnog prvenstva četiri dana bili gosti naše reprezentacije, a poslije su s napornim vježbanjem krenuli na obalu. »Prešli smo gotovo cijelu Istru i dio Dalmacije, a nekoliko smo puta svratili i na brod ljepote Suzy Josipović. S biciklima smo prešli petstotinjak kilometara. Ovih dana opet smo nastavili s

trčanjem, hodanjem i guranjem automobila, a rekord planiramo srušiti na Maksimirskom stadionu s 22. na 23. rujna, kad će se igrati utakmica između Rijeke i Dinama. Ako preko atletske staze prijeđemo više od 71 kilometra s citroenom AX težim od jedne tone, trebali bismo postati svjetski rekorderi u toj disciplini«, objašnjava Mario.

UMRLA VRŠNJAKINJA CHAPLINA I HITLERA

Maria Esther de Capovilla, najstarija osoba na svijetu prema Guinnessovoj knjizi rekorda, umrla je u 116. godini života, priopćila je njezina unuka.

Catherine Capovilla, 46, agent za nekretnine u Miamiu na Floridi, kazala je kako je Capovilla umrla u nedjelju u bolnici u obalnom gradu Guayaquil dva dana nakon što je primljena radi upale pluća. Rođena 14. rujna 1889., iste godine kada i Charlie Chaplin i Adolf Hitler, Capovilla se udala iste godine kada su Sjedinjene Američke Države ušle u Prvi svjetski rat, 1917., a ostala udovica 1949.

Robert Young, konzultant za gerontologiju za Guinnessovu knjigu rekorda je naveo kako je Elizabeth Bolden iz Memphisa u Sjedinjenim Državama vjerojatno nasljednica Capovillaove kao najstarija osoba na Zemlji. Bolden ima 116 godina, ali je rođena 11 mjeseci nakon Capovilla.

Capovilla je potvrđena kao najstarija osoba na svijetu 9. prosinca 2005. nakon što je njezina obitelj poslala Guinnessu pojedinosti njezina rodnog lista i vjenčаницe.

Emiliano Mercado Del Toro iz Puerto Rica i dalje je najstariji muškarac na svijetu sa 114 godina.

ROMANTIKA NA GRČKOM OTOKU

Tjedan dana odmora na Santoriniju, jednom od najljepših grčkih otoka, Mirna Maras i Mario Valentić proveli su upravo onako kako su planirali – romantično i bezbrižno. Voditeljica vremenske prognoze na Novoj TV i njezin dečko, koji se proslavio ulogom Borne u RTL-ovoj sapunici »Zabranjena ljubav«, smjestili su se u hotelu »Venus«, u malom turističkom mjestu Kamari, gdje su tijekom kolovoza proslavili i svoju prvu godišnjicu veze. No, nagađanja o zarukama uz najljepši zalazak sunca na Mediteranu 27-godišnja Mirna nije htjela komentirati.

JOŠ MALO PA DOŽIVOTNI

»U sljedećih deset godina uložiti ćemo deset milijardi kuna u mega projekte koji će podići kvalitetu života građana«, izjavio je prošli tjedan gradonačelnik Zagreba Milan Bandić, a izjavu komentira Poslovni dnevnik. Dosad se Bandić ograničavao na izjave o planovima do kraja mandata ili bi eventualno navodio kako je neki projekt, poput Zagreba na Savi, za više mandata. Ovo je prvi puta da je gradonačelnik samouvjereno najavio još dva mandata. Bandić je od 2000. i tri izbora za gradonačelnika tek sada uspio srušiti rekord i biti zaista na toj funkciji duže od godinu dana, podsjeća Poslovni.

HRVATSKE ZVIJEZDE BEZ POKRIĆA

Ivica Kovačević

Ne može se odlučiti želi li izvještavati o zvijezdama ili biti jedna od njih, pa na kraju nije ni jedno.

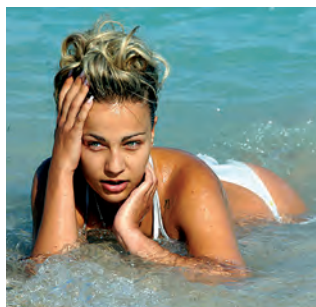

Snežana Mehun

Vlasnica izbora ljepote Elite u medijima je daleko više nego što značenje njezine profesije objektivno zaslužuje. Voli se slikati uz pjevačice, voditeljice, glumice, a zapravo im pripada samo zbog ljubavi prema pokazivanju u javnosti.

Nives Celzijus

Status zvijezde stekla je isključivo zbog bujnog poprsja i informacija je li s ovim ili onim u vezi, a svi pokušaji bavljenja javnim radom apsolutno su nevažni.

Paola Valić

Iako ima pjevačkog potencijala, za medijsku eksponiranost prevagnulo je to da je kći glavne urednice HTV-a i njezino nekonvencionalno ponašanje.

Josipa Pavičić Yo

Živi dokaz da nekad nisi ono što doista jesi nego ono za što se izdaješ, pa se tako ona titulira kao bivša pjevačica, novinarka i književnica.

Žanamari Lalić

Navodna pjevačica, s time da nitko ni od onih koji njezine slike objavljuju ne zna ni jednu njezinu pjesmu.

Vlatka Pokos

Već godinama poznata ni po čemu drugom osim skupim haljinama, šminki, krznu, vjenčanicama i sličnom. Sveprisutna Vlatka zaista se najviše bez ikakva profesionalnog povoda, samo kao nečija cura, supruga ili pomajka pojavljuje u medijima.

Neven Ciganović

Zbog izgleda i imidža prerastao je u pravu trash ikonu koju, doduše, i sam već neko vrijeme uspješno eksploatira.

Stefany Hohnjec

Iako nitko ne zna što radi otkad se ne bavi gimnastikom, ta mlada djevojka nazočna je svakom zvjezdanom događanju. Zar su jedna reklama i beskrajni razgovori o problemima s velikim grudima dovoljni da postaneš celebrity – očito, da.

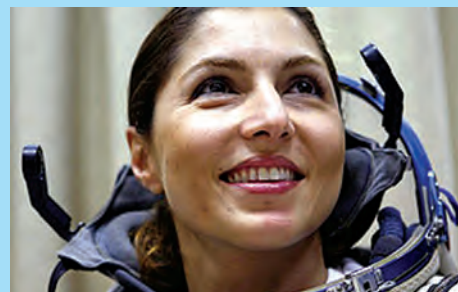
Sunčica Lalić

Bivša manekenka, a sada, kako piše pod njezinim imenom – poduzetnica, iako nitko nema pojma čime se bavi, postala je jedna od općih tema društvenih kronika.

PRVA SVEMIRSKA TURISTICA

Amerikanka iranskog podrijetla Anousheh Ansari postat će prva žena koja će turistički otići u svemir, priopćila je tvrtka Space Adventures, koja s ruskom svemirskom agencijom Roskosmos organizira putovanja. Ansarijeva će poletjeti 14. rujna s Bajkonura prema Međunarodnoj svemirskoj postaji s ruskim i američkim astronautima Mihailom Tjurinom i Michaelom Lopezom Alegriom. Japanski poduzetnik Daisuke Enomoto koji je trebao sudjelovati u misiji nije prošao liječnički ispit. Ansarijeva (39) je predsjednica i suosnivačica

Prodea Systems Incorporated. Ona će biti četvrta osoba i prva žena koja plaća svoj put u svemir. Izlet u svemir »turisti« plaćaju oko 20 milijuna dolara.

U Bačkom Monoštoru održan kamp udruge hrvatske om

Ljetna a

200

FOTO REPORTAŽA

HRVATSKARIJEČ

ladine »KroV«

kademija

06.

ICroV

1. rujna 2006.

35

U Bačkom Bregu održan festival tambure »Mikini Dani«

Vrsnom violinistu na čast i spomen

Pokraj domaćih »Bereških tamburaša«, nastupili su i članovi mladog tamburaškog sastava HKUPD »Dukat« iz Vajske, »Zlatni zvuci« iz Sombora, orkestar HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne i tamburaški sastav KUD-a »Tomislav« iz Donjih Andrijevac

Tradicionalni festival tambure »Mikini dani« održan je u nedjelju 27. kolovoza u Domu kulture u Bačkom Bregu. Ovu manifestaciju već devetu godinu organizira Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« na čast i slavu vrsnom i nadaleko čuvenom violinistu *Miki Ivoševu Kuzmi*.

Himnom društva »Na sjeveru u ravnici«, festival su otvorili »Bereški tamburaši« i dječja folklorna grupa HKPD-a domaćina, a potom je slijedio stih iz pjesme »Ne mogu se tačno setiti leta« *Zvonka Bogdana*, u kojem se spominje ovaj bereški violinist. Kraću Mikinu biografiju govorila je *Jelena Srimac*, koja je ujedno bila i voditeljica programa.

BROJNI UZVANICI: Ispred domaćina nazočne je pozdravio predsjednik Društva *Stipan Katačić*, izrazivši pritom žaljenje što se ovogodišnji »Mikini dani« zbog nepovoljnih vre-

menških prilika nisu mogli održati na ljetnoj pozornici u centru sela. Posebno je pozdravio zamjenika Veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu *Branimira Lončara*, konzulicu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Ivu Aranjoš*, predsjednika Općine Sombor *Jovana Slavkovića*, predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Lazu Vojnić Hajduka*, članicu IO HNV-a *Jelenu Piu-ković*, direktora NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimira Perušića*, predsjednika Svjetskog sajma pčelarstva *Stipana Pekanovića*, šeficu Mjesne kancelarije Bački Breg *Mariju Benić* i predsjednika Mjesne zajednice Bački Breg *Željka Ilića*. Potom su uslijedili pozdravi predstavnicima KUD-ova: KUD »Tomislav« iz Donjih Andrijevac (Hrvatska), KUD »Graničar« iz Gunje (Hrvatska), KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, HKUPD »Dukat« iz Vajske i HUK »Lajčo Budano-

vić« iz Male Bosne.

Poslije pozdrava nazočnima, počasni predsjednik društva *Joza Kolar* pozvao je predsjednika Općine Sombor *Jovana Slavkovića* i zamjenika veleposlanika RH u Beogradu *Branimira Lončara* da se obrate publici. Oni su u svojim govorima podržali ovu manifestaciju i poželjeli još mnogo ovako lijepih kulturnih događaja u Be-

ko umijeće pokazao je i mladi tamburaški sastav HKUPD »Dukat« iz Vajske, a potom su nastupili »Zlatni zvuci« iz Sombora, orkestar HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne i tamburaški sastav KUD-a »Tomislav« iz Donjih Andrijevac.

Kao i prijašnjih, i ove je godine organizirano natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša. Treću mjesto pripalo je *Zvonku*

Tamburaški ansambl HKUPD »Dukat« iz Vajske

Uzvanici: Iva Aranjoš, Branimir Lončar i Jovan Slavković

regu. »Čovjek uči čitav život. Večeras sam saznao da je *Mika* svirao i u mom rodnom mjestu - u Makarskoj«, rekao je ovom prigodom *Branimir Lončar*.

PROGRAM: Program večeri otvorila je dječja skupina HKPD-a domaćina. Oni su prikazali šokačke narodne igre iz Brega. Kao domaćini, »Bereški tamburaši« imali su čast otvoriti tamburašku večer. Ovaj orkestar s pravom smatraju za nasljednike »Mikinog šokačkog društva«, a ovoga puta bili su pojačani violinistom *Sašom* iz Čuruga. Svoje tamburaš-

Čerčeviću iz Sombora, drugo *Stipanu Srimcu Pepeku* iz Bačkog Brega, dok je prvo mjesto osvojio mladi kuvar ribljeg fiša *Josip Kovačev* iz Bačkog Brega. Također, njegovo društvo je dobilo i nagradu za najljepše aranžiran sto.

BAČKI BREG - RASADNIK TAMBURAŠA: »Bački Breg je rasadnik tamburaša. Ovo malo mjesto ima zaista mnogo vrsnih glazbenika, a svakako i nasljednika našeg Mike«, rekao je za HR *Stipan Katačić*. »Zadovoljan sam i mislim da je večer protekla odlično. Ipak

postoji malo nezadovoljstvo što se festival nije održao na ljetnoj pozornici, tamo gdje mu je i mjesto. Najave meteorologa nam nisu bile naklonjene, tako da smo izabrali sigurniju varijantu i održali „Mikine dane“ u Domu Kulture«, izjavio je Katačić.

Ovogodišnjom manifestacijom zadovoljan je i počasni predsjednik Društva *Joza Ko-*

lar. »Poslije godinu dana, nakon jednog malog neuspjeha došlo je do interesa mještana da ova manifestacija bude onakva kakva je bila i prije nekoliko godina. Mislim da smo je u potpunosti uspjeli vratiti na to. Breg je u svojoj prošlosti imao dobrih gajdaša, harmonikaša i tamburaša, a u Bereškim tamburašima koji su ponikli iz našeg Društva, vidim nasljed-

Članice mlađe folklorne skupine Društva domaćina

O Miki...

Mika Ivošev Kuzma rođen je u Beregu 1901. godine. Život ga nije milovao, njegova obitelj je živjela od jutra zemlje i nadničarenja kod drugih. Violinu je naučio svirati od jednog ruskog zarobljenika na salašu kod Nijemca *Ešlike*, gdje su on i njegova obitelj radili. Pokraj dobrog sluha, Mika je imao dara i za jezike pa je od svog učitelja violine naučio ruski jezik, radeći na salašu čiji je gazda bio Nijemac naučio je i njemački, a u školi je govorio mađarski. Kasnije je pokraj na materinjem pjevao i na ovim jezicima. U svojoj dvadesetoj godini osnovao je »Mikino šokačko društvo«, čiji je kapelnik bio do smrti. Sa svojim je orkestrom osim u Beregu, nastupao i u mnogim drugim mjestima. Godine 1936. članovi njegova orkestra stanovali su u Zagrebu i svirali na Radio Zagrebu. U to vrijeme Mika se druži sa profesorom i književnikom iz Bačkog Brega *Antom Jakšićem*. Tokom ljeta 1939. godine sviraju u Makarskoj, a 1940. na Paliću. Pred rat su svirali u Beogradskom restoranu »Mostar«, u hotelu »Sloboda« u Somboru i za potrebe HKUD-a »Miroljub«. Veliki je broj svatova, igranki i prela na kojima su svirali. Mika je umro mlad u 58. godini od posljedica upale pluća. Kada su ga donijeli iz bolnice, posljednja želja mu je bila vidjeti i čuti svoj orkestar. Bilo je bereško proštenje, Mika je posljednji put uzeo violinu u ruke, ali nije mogao svirati. Umro je sutradan 6. listopada 1959. godine.

Berešci su se Miki odužili festivalom kojega organiziraju svake godine.

Tamburaši KUD-a »Tomislav« iz Donjih Andrijevac

nike Mike Ivoševa i njegova orkestra«, rekao je Kolar u izjavi za HR.

»Mikini dani« sastoje se iz festivala tambure i likovne kolonije koja je održana dan prije, u subotu 26. kolovoza, u dvorištu restorana »Balkan« u Bačkom Bregu. Njezini sudionici, članovi likovne grupe 76, su i ove godine svoje slike (u tehnici ulja na platnu i duboreza) poklonili Društvu, a novac od prodaje slika namijenjen je za pomoć Društvu. Na slikama umjetnika su se našli salaši, đermovi, kanali, mrtva priroda i razni pejzaži. Na likovnoj koloniji sudjelovali su: *Josip Kler; Aleksandar Kanurić, Jelena Marija Fišer; Stana Ljubić, Svetlana Manojlović, Marija Turkalj Matić, Ilija Uzelac, Sti-*

pa Kovač, Zdravko Borojević, Slobodan Nastasić, Ljubomir Jakovljević i Antun Pozder Braca.

Inače, ovogodišnje »Mikine dane« pomogli su Ministarstvo kulture Republike Srbije, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu, Općina Sombor, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, HNV i Mjesna zajednica Bački Breg.

Program festivala tambure trajao je do ranih jutarnjih sati, a orkestri su se smjenjivali na pozornici i mješali, svirajući i pjevajući skupa. Zadovoljni Berešci se već pripremaju za jubilarne 10. Mikine dane iduće godine.

Zlatko Gorjanac

Pobjednici natjecanja u kuhanju ribljeg paprikaša

Na Uspenskom groblju u Novom Sadu počiva Josip Runjanin, skladatelj hrvatske himne

Lijepa naša Domovino

Direktor Zavoda za zaštitu spomenika u Novom Sadu, Đorđe Srbulović kaže za naš list da je još tijekom 70-tih godina prošlog stoljeća spomen grob Josipa Runjanina zaštićen sa još 30-tak na istom groblju. Međutim 1991. godine Izvršno vijeće AP Vojvodine povećalo je stupanj zaštite i proglasilo ga spomenikom od »velikog značaja«

Grb, zastava i himna, tri osnovna obilježja i simbola svake države poštuju svi, kako građani te države tako i oni ostali, neovisno od državljanstva, podrijetla i nacionalne pripadnosti. Odnos prema tim obilježjima govori i o odnosu pojedinca ili kolektiviteta prema samoj državi. Uništiti zastavu, šaliti se na račun nacionalne himne i slično smatra se krivičnim djelom po zakonu država, a po nepisanim pravilima etike smatra se ozbiljnim prestupom, što i jest. Od prvih koraka socijalizacije uče nas poštovati simbole i obilježja države u kojoj smo rođeni i živimo i posredno, ostalih država, jer »državni identitet nije čovjeku inherentna osobina, niti se prirodno stiče sa odrastanjem, već, poput svakog drugog identiteta, i državni identitet se mora naučiti« smatra *Pal Kolsto* profesor Univerziteta u Oslu. Ova obilježja i simboli ne samo što imaju značaj i važnost za pojedinca na razini svijesti i racia, ona nose i emotivnu komponentu koja izaziva osjećaje ponosa, dostojanstva, poštovanja, patriotizma, često radosti i sreće, identificiranja i povezanosti s osobnim podrijetlom i korijenima, što je jače izraženo ukoliko netko živi van granica matične države. U skladu sa ovim, kreatori simbola i obilježja država/naroda visoko poštuju dužnosnici država i sam narod. Njima je u povijesti, sadašnjosti i budućnosti osigurano posebno mjesto, različite institucije nose njihova imena, ustanovljavaju se nagrade s njihovim imenima, postavljaju im se spomenici, koji se zaštićuju, proglašavaju kulturnim dobrima i vrijednostima, a s ciljem stalnog odavanja počasti i priznanja za djela koja su podarili državi i narodu.

PUT DO HIMNE: Premda je napisao samo nekoliko pjesama, *Antun Mihanović*

(1796. – 1861.), austrijski konzul na dvoru kneza *Miloša*, postao je simbol nacionalnog ponosa Hrvata. Neprolaznu slavu stekao je znamenitim stihovima o ljepotama svoje domovine u pjesmi »Hrvatska domovina«, koja je postala poznata po

Josip Runjanin, inače po nacionalnosti Srbin, umro je ne saznajući da je skladatelj hrvatske himne. Naime, u to se vrijeme predlagalo nekoliko pjesama za hrvatsku himnu: Preradovićeve »Bože živi blagoslovi« s glazbom

Ivana Zajca, Badalićeve »Hrvatska himna« također sa Zajcovom glazbom i »Hrvatska domovina« *Antuna Mihanovića* na napjev Josipa Runjanina, tada već poznata u pjevačkim krugovima. Za vrijeme velike Hrvatsko-slavonske gospodarske izložbe održane od 15. kolovoza do 14. listopada 1891. u Zagrebu, trajale su od 6. do 8. rujna i svečanosti Hrvatskoga pjevačkog saveza. Izvedene su bile sve tri predložene pjesme. »Hrvatska domovina«, sada poznata po prvom stihu „Lijepa naša domovino“ prihvaćena je s velikim odobravanjem i ushićenjem nazočnih. Obično se taj događaj smatra općim usvajanjem »Lijepe naše« kao hrvatske himne, nacionalnog simbola.

Pokraj toga, neki izvori navode kako je »prihvaćeno mišljenje da je vojni kapelnik *Josip Wendel* napjev priredio za muški kvartet i vojnu glazbu, a da je prvi put izveden u kući trgovca *Petra Peleša*«. I tijekom zajedničke države Jugoslavije, Republika Hrvatska je imala istu himnu,

»Lijepa naša Domovino«, da bi zvanično 1991. godine postala himnom Republike Hrvatske.

ŽIVOT I DJELO: Josip Runjanin rođen je 8. prosinca 1821. godine u Vinkovcima, u tadašnjem Srijemu u Habsburškoj monarhiji - danas Republika Hrvatska. Korijeni njegove obitelji potječu iz Runjana kraj Loznice, no oni su se prvo

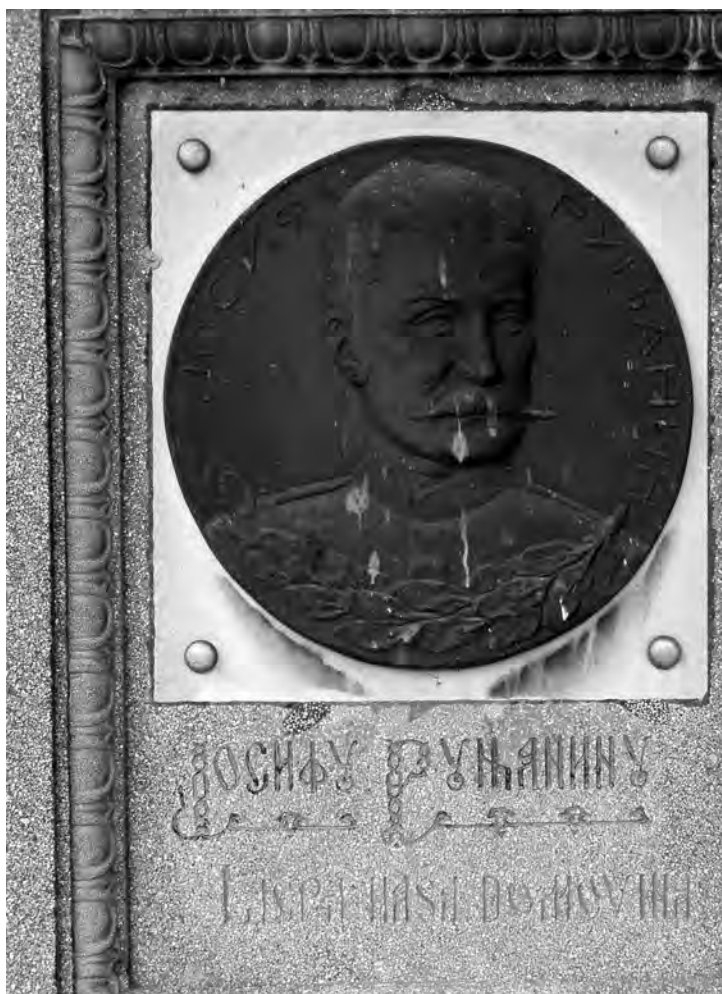

Grob Josipa Runjanina

prvom stihu „Lijepa naša Domovino“, koju je krajem jeseni 1846. godine uglazbio kadet u Glini *Josip Runjanin*. Runjanin se tada nije sretao s *Mihanovićem* već je stihove preuzeo iz *Gajeve* »Danice« gdje je »Hrvatska domovina« prvi put tiskana 14. ožujka 1835. godine, navodi se u različitim izvorima, a jedan od je i *Eniklopedija Novog Sada*, knjiga 24.

preselili u Bijeljinu, nakon toga u Slavoniju te napose u Srijem. Runjanin je bio skladatelj i poručnik u Austro-ugarskoj vojsci. Tijekom života skladbao je dvije značajne pjesme koje su do danas poznate »Lijepa naša domovino« i »Rado Srbin ide u vojnike«. Josip Runjanin je u vojsku stupio 26. prosinca 1838. godine. Tijekom službovanja u vojsci Runjanin je napredovao od kadeta do potpukovnika. S tim je činom umirovljen 1. travnja 1876. u dobi od 55 godina. Za Runjanina se kaže da je bio veoma nadaren mladić, rado je svirao i pjevao, pa mu je u osobnom dosjeu zabilježeno da se zanima za glazbu. Boraveći u Glini oduševio se Ilirskim pokretom pa je u počast pukovniku *Josipu Jelačiću* 1844. godine skladao napjev na stihove *Ivana Trnskog* »Ljubimo te, naša diko«. Uz vojničku karijeru sudjelovao je i u politici, pa je 1865. godine imenovan zastupnikom Hrvatskog sabora. Nakon umirovljenja živio je u Novom Sadu, gdje je umro 2. veljače 1878. godine u 57. godini života i pokopan na pravoslavnom Uspenskom groblju.

SPOMEN GROBNO MJESTO: Danas se spomen grob Josipa Runjanina nalazi pokraj ostalih zaštićenih spomen grobnih mjesta znamenitih i važnih građana Novog Sada, na takozvanoj glavnoj cesti s lijeve strane na Uspenskom groblju. Direktor Zavoda za zaštitu spomenika u Novom Sadu, *Đorđe Srbulović* kaže za naš list da je još tijekom 70-tih godina prošlog stoljeća spomen grob Josipa Runjanina zaštićen s još 30-tak na istom groblju. Međutim 1991. godine Izvršno vijeće AP Vojvodine povećalo je stupanj zaštite i proglasilo ga spomenikom od »velikog značaja«. Dvije godine nakon, Grad Novi Sad donša Odluku o utvrđivanju spomen grobnih mjesta na grobljima u Novom Sadu i Petrovaradinu koja je objavljena u »Službenom listu Grada Novog Sada« od 28. lipnja 1993. godine u broju 11, gdje se navodi: »Na grobljima u Novom Sadu, Petrovaradinu...

Nadgrobna ploča skladatelju Hrvatske himne

svojestvo spomen grobnih mjesta imaju grobna mjesta značajnih ličnosti i grobna mjesta koja predstavljaju posebnu umjetničku i arhitektonsku vrijednost, utvrđena u spisku koji čini sastavni dio Odluke«. Odlukom je obuhvaćeno još 300 spomen grobnih mjesta na svim grobljima koji pripadaju JKP »Lisje« u Novom Sadu. Tom prilikom je i spomen mjesto Josipa Runjanina uvršteno u spisak. Pokraj toga što je Runjanin značajna ličnost ne samo za hrvatski narod već i Novi Sad, spomen grobno mjesto ima značajnu umjetničku i arhitektonsku vrijednost, jer po riječima *Srbulovića*, spomenik koji je rađen od kamena nije tipičan za 1924. godinu, godinu kada je podignut. Pokraj toga u Zavodu ne znaju tko je podigao spomenik niti čijih je ruku spomenik djelo, osim bakarnog medaljona sa likom Runjanina kojega je radio vajar svjetskih razmjera *Đorđe Jovanović*, tvrdi *Srbulović*. Inače, putanja do zaštite određenog spomen grobnog mjesta dugačka je i složena; početak je u Zavodu koji prikuplja svu neophodnu dokumentaciju za valorizaciju spomen

groba, u ovom slučaju spomen grobnog mjesta Josipa Runjanina, po povijesnom kriteriju i arhitektonsko-stilskom, te Zavod sačinjava prijedlog koji upućuju Republičkom zavodu za zaštitu spomenika, a napose Republičkoj vladi, koja usvaja ili ne usvaja prijedlog.

ODRŽAVANJE I NADLEŽNOST:

U JKP »Lisje« koje ima nadležnosti nad svim grobljima saznali smo kako od 1924. godine pa do listopada 2004. nitko nije brinuo o spomen grobnom mjestu Runjanina, a da je tek listopada 2004. izvjesni *Dembitz Szandor*, do kojeg nismo mogli doći jer je nedavno iz Novog Sada preselio u Zagreb, uplatio sredstva za narednih deset godina kojima se osigurava samo ostanak grobnog mjesta ali ne i posebno održavanje i uređenje, kažu u »Lisju«. Inače, po zakonu JKP »Lisje« ima pravo eshumirati grobno mjesto ukoliko se financijske obveze prema tom Javnom komunalnom poduzeću ne izmire, iako, kako kažu u »Lisju« oni veoma rijetko pribjegavaju toj mjeri. Znači JKP »Lisje« nema zakonsku obvezu posebno održavati ni zakonom zaštićena spomen grobna mjesta, osim u slučajevima propadanja ili oštećenja. U »Lisju« su nam rekli da spomen grobno mjesto Runjanina ne traži neke specifične

mjere održavanja jer je cijelo od kamena, a njihovim redovitim održavanjem uređuje se prostor oko spomenika. Neslužbeno smo također u »Lisju« saznali da je početkom 2000. godine bila u posjeti službena delegacija Grada Zagreba koja je obećala izmiriti financijske obveze prema »Lisju« ali se do danas, kažu u ovom poduzeću, oni nisu javili.

Napose, sudeći po informacijama, nitko - niti JKP »Lisje«, niti Zavod za zaštitu spomenika niti Grad Novi Sad - nema zakonsku obvezu posebno održavati spomen grobno mjesto Josipa Runjanina, čovjeka koji je jednom narodu podario nacionalni simbol. Stoga, može se postaviti pitanje tko će preuzeti obvezu održavanja i uređenja spomen grobnog mjesta značajnih ljudi, kao što je Josip Runjanin, a koji nemaju poznate potomke? Treba li to zakonom regulirati, treba li uopće nekoga odrediti ili to prepustiti pojedincima koji prepoznaju vrijednost i značaj ove obveze?

Dragana Popov

Film »Povratak Supermana« Bryana Singera

Kako je čovjek od čelika pronašao samoga sebe?

*Red besprijeorne akcije, red dileme, red sladunjavih scena koje postaju parodija sebe samih, i sve u krug dok se film ne završi: previše sladunjavo i beskrajno sporo * Sve u svemu, dosadno za gledanje, zabavno za razmišljanje*

Čovjek od čelika ili Superman uzletio je prvi put s filmskog platna 1978. godine u režiji Richarda Donnera. Uslijedila su tri nastavka i to 80., 83. i 87. godine sada već prošlog stoljeća, a junaka bez straha i mane tumačio je Christopher Reeve.

Aktualni »Povratak Supermana« koji je nedavno pikazan i u našim kinima, predstavlja pokušaj reinkarnacije ovoga super junaka na filmskom platnu u novome stoljeću. Zadatak oživljavanja mita o Suprmanu, junaka bez straha i mane dopao je Bryanu Singeru, redatelju koji je zaslužan za prva dva filma iz serijala o X-Manu. Pokraj novoga reditelja priliku da se okuša kao novi Superman dobio je glumac Brandon Routh.

POSTAV U NOVIM OKOLNOSTIMA: No podimo redom. Ako je osamdesetih godina prošlog vijeka svijet bio još pod utjecajem hladnoratovske podjele, postavilo se pitanje kako će Singer postaviti Supermana u okolnostima nakon događaja od 11. rujna. Ovim nemilim događajem definitivno počinje ovo stoljeće, a odnos prema njemu, s obzirom na promjene koje su nakon njega uslijedile, definira i političku realnost u svijetu. U situaciji kada je Amerika ranjiva, kada je izgubila auru supermoćne zemlje, interesantno je bilo vidjeti kako će se oblikovati priča o Supermanu, kao o jednom od simbola američke moći.

Singer nam u ikonografiji Donnerovih filmova, koristeći citate u odnosu na prvi film (scena dolaska Supermana, scena s nekretninama, kao i scena s Marlonom Brandom koji tumači Supermanovog oca), odmah stavlja do znanja da ćemo gledati jednu melodramsku priču. Za one koji možda ne znaju, Superman je sletio s Kriptona koji je eksplodirao, a na planetu Zemlji živi pod identitetom smušenoga novinara Clarka Kenta, najboljeg prijatelja novinarku Lois Lane, koja je u njega zaljubljena i obratno.

PITANJA IDENTITETA: Singer

ljubavni odnos maksimalno eksploatira i komplicira ga s pitanjima indentiteta koja opsjedaju Supermana gotovo poput Srebrnog letača, tog najbliže rečeno hamletovskog superheroja. Radnju filma počinje Supermanovim povratkom na Zemlju, nakon pet godina odsustva, za koje je vrijeme naš junak morao otići

Povratak Supermana: uloga superheroja pripala je Brandonu Routhu

do Kriptona, kako bi se uvjerio da je jedini preživjeli i da mu je Zemlja jedini dom. No, dok je Superman bio opsjednut pitanjima indentiteta »Tko sam?«, »Što sam?« i »Odakle dolazim?«, Lois Lane (Kate Bosworth) nastavlja život dalje. Pred njom je uspješna karijera, propala veza s Supermanom, pokraj nje su novi dečko i petogodišnje dijete. Ovo saznanje prilično uzdrma našega Supermana,

zadajući mu problem nedostojan jednoga super junaka: kako prihvatiti činjenicu da je dobio »korpu« i kako ponovno osvojiti Lois Lane? Naš junak ovim postaje više Zemljanin nego »hladnokrvni« superheroj. Ovo je klasični melodramski model u kojemu imamo dvoje zaljubljenih koji se vole; jedno od njih moralo je otići bez riječi, jer ima neraščišćenih obiteljskih problema, dok je druga strana morala nastaviti kako zna i umije, a problem nastaje kada se oni ponovno sretnu.

I sada bi se naš junak mučio kroz cijeli film da stvar, svojom zloćom, ne spašava zlikovac Lex Luter (Kevin Spacey). Spašavanje svijeta, u kome se naš superheroj najbolje snalazi, može početi, s obzirom da je Lex Luter riješio ni manje ni više, nego napraviti novi kontinent. I tako se sve linije filma slažu, a paradoksalno Lois Lane postaje središnji dramaturški lik u njemu. Naime, ona voli dva muškaraca odjednom, a njih dvojica vole nju i obojica vole dijete, a dijete voli sve njih zajedno, čineći melodramski četvorokut u kome je žena najjača. (»Sljedeću revoluciju predvodit će žene«, kako reče Marcuse). A dok traje akcija spašavanja svijeta, dileme se razrešavaju. Superman na kraju filma pronalazi samoga sebe, a osoba koja drži ključ Supermanova indentiteta je upravo Lois Lane.

I tako imamo red besprijeorne akcije, red dileme, red sladunjavih scena koji postaju parodija sebe samih, i sve u krug dok se film ne završi. Previše sladunjavo i beskrajno sporo. Rješavanju pitanja indentiteta koja su nabacana »zbrda zdola«, i koja se bespotrebno kompliciraju, veliku uslugu dugujemo Lexu Luteru koga ćemo vjerovatno i u nekom od nastavaka gledati kao zločinca pokajnika ili djeda ujaka, a svi će likovi biti jedna velika sretna obitelj. Sve u svemu, dosadno za gledanje, zabavno za razmišljanje.

Ninoslav Šćepanović

Koncert za zbor i orgulje u subotičkoj Katedrali

U nedjelju 3. rujna, u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske u Subotici nastupa Zbor Katedrale iz Đakova pod ravnanjem vlč. *Ive Andrića*, te orguljskom pratnjom vlč. *Vinka Sitarića*. Zbor katedrale iz Đakova nastupit će prvo pod svetom misom u 10 sati (Missa Brevis C-dur *Charlesa Gounouda*), dok će istoga dana navečer, po završetku večernje mise, oko 18, 45 sati, održati koncert za zbor i orgulje.

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »Hosanafest« u Subotici

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »Hosanafest«, koji se ove godine organizira po prvi puta, održat će se u nedjelju, 3. rujna, na sceni »Jadran« Narodnog kazališta u Subotici, s početkom u 20 sati.

Riječ je o festivalu kršćanske popularne duhovne glazbe, koji je natjecateljskog karaktera i čiji je glavni cilj promicanje kršćanskih duhovnih vrijednosti.

Na festivalu će nastupiti: VIS »Angelus« (Korčula), Ivana Bošnjak (Tavankut), VIS »Antunići« (Sombor), VIS »Vox« (Semeljci-Đakovo), VIS »Amos« (Sombor), VIS »Varadin« (Petrovaradin), Agika Tòth (Subotica), Marija Jaramazović (Subotica), Lidija Horvat (Subotica), VIS »Proroci« (Subotica), VIS »Riječ« (Podstrana-Split), VIS »Apostoli mira« (Madžarevo-Noví Marof), VIS »Rafael« (Split), VIS »Kefa« (Zagreb) i Marija Stantić (Subotica).

Ovakav Festival pomoći će mladima, osobito glazbenicima, da ostvare svoje želje i iskoriste Bogom dane talente. Mladi će na duhovnom Festivalu pjesmom slaviti Gospodina i tako se potaći na veću pobožnost. Sve je to ujedno prigoda za okupljanje i druženje.

Skladbe, koje će se naći na »Hosanafestu«, tematski moraju biti kršćanskog karaktera, a ne smiju biti ranije objavljivane niti javno izvođene. Trebaju biti pisane kao popularne duhovne skladbe, uz korištenje modernih glazbenih sredstava i izričaja. Skladbe poslane na natječaj moraju biti originalno autorsko djelo a ne prepjevi ili obrade s potpisanim ili nepotpisanim originalnim autorima. Stihovi trebaju biti pisani na književnom hrvatskom jeziku bilo kojem dijalektu hrvatskog jezika.

S obzirom da za festival u prodaji nema više karata, organizatori su osigurali njegovo naknadno televizijsko emitiranje. Za Suboticu, emitiranje na Info kanalu će biti 10. rujna u 20 sati, a za Sombor i Novi Sad na TV Spektar u isto vrijeme.

Multimedijalna etno večer posvećena tkanju i vezovima

Multimedijalna etno večer posvećena tkanju i vezovima Hrvata Bunjevaca u subotičkom kraju održat će idućeg petka 8. rujna, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Program večeri obuhvaćat će izložbu starih radova tkanja i veza, kao i prikaz tkanja, predenja i veza, dok će o ovoj temi govoriti *Grgo Kujundžić*, pročelnik Etnografskog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, *Alojzije Stantić* (povijesno-etnološki osvrt na tkanje i vez) i predsjedavajući Instituta *dr. Andrija Kopilović* (vrijednost i značenje narodnih rukotvorina, tkanja i veza). Također, povjesničarka umjetnosti *Olga Šram* predstaviti će katalog »Mili rode, čuvaj blago svoje, vez svoj, tkanje svoje«, a bit će prikazan i dokumentarni film »Tkanje i vezovi« *Rajka Ljubića*.

Organizatori multimedijalne večeri su *Grgo Piuković*, *Rajko Ljubić* i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice. Početak je u 19 sati.

Danas počinje 39. Međunarodni festival kazališta lutaka PIF

Na ovogodišnjem Međunarodnom festivalu kazališta lutaka PIF u Zagrebu, koji će trajati od 1. do 8. rujna, osim kazališta iz Rijeke, Splita, Samobora i Zagreba, sudjelovat će i kazališta iz Bugarske, Češke, Italije, Izraela, Kanade, Mađarske, Poljske, Slovenije, Španjolske i Slovačke, navodi portal Culturenet.hr.

Program festivala će obuhvaćati i dvije izložbe tematski vezane uz lutkarski teatar: izložbu radova studenata scenografije na Akademiji glazbenih i dramskih umjetnosti u Bratislavi te izložbu lutaka *Marije Signorelli*.

Festival se održava na različitim lokacijama u Zagrebu, a nekoliko predstava gostovat će u Sisku i Čakovcu.

Završena likovna kolonija »Ernestinovo 2006.«

Primjer suživota umjetnika i sela

Na koloniji je ove godine sudjelovalo 11 kipara i 15 slikara iz cijele Hrvatske, ali i iz susjednih zemalja

Završena je još jedna likovna kolonija »Ernestinovo 2006.«, 33. po redu, koja je u ovom lijepom slavonskom selu trajala desetak dana, od 19. do 28. kolovoza. Ernestinovo, to je suživot sela i umjetnika, statua do statue u parku u središtu mjesta, u cijeloj jednoj ulici, u cijelome naselju, pa imate dojam dok prolazite autom da je to mimohod umjetnina u ovom čudesnom selu, kojega umjetnici pohode već trećinu stoljeća iz ljubavi a za ljepotu, za vječnost. Na koloniji je ove godine sudjelovalo 11 kipara i 15 slikara, sve sama poznata imena iz cijele Hrvatske, ali i susjednih zemalja.

U povodu obilježavanja 10. obljetnice mirne reintegracije i povratka Ernestinovčana svojim domovima, u Galeriji »Petar Smajić« u Ernestinovu otvorene su dvije izložbe - vraćenih umjetnina, otuđenih u vrijeme okupacije sela, te prodajna izložba slika i kiparskih minijatura, poklon umjetnika za gradnju crkve Presvetog Trojstva u Ernestinovu, srušene u Domovinskome ratu. O povratku i obnovi mjesta govorio je u načelnik općine *Matija Greif*, pozdravljajući pritom umjetnike i brojne goste, među kojima i predstavnike Viškova iz Istre. »Tu smo sklonili žene i djecu u vrijeme Domovinskoga rata i tu smo iznjedrili jedno istinsko i trajno prijateljstvo, a naši su prijatelji iz Viškova poklonili 100.000 kuna za gradnju naše crkve Presvetoga Trojstva. Moram samo istaknuti da mi u Ernestinovu živimo za ovu koloniju pa mnogi naši sugrađani, bez obzira na crkveni god, goste pozivaju u vrijeme održavanja kolonije«, rekao je Greif, a gostima se potom obratila i županijska pročelnica za kulturu *Jasminka Lovrinčević*, koja je i otvorila koloniju.

PRIJELOMNA GODINA ZA KOLONIJU: Medikus ernestinovački dr. *Antun Željko Živković* je istaknuo kako je ovo prijelomna godina kada je likovna kolonija u pitanju. »Vraćeno je 38 skulptura otuđenih u vrijeme Domovinskoga rata, a to simbolički znači da smo se napokon

riješili briga, stradanja, progonstva i svega što uz to ide, a našim povratkom okrećemo novu stranicu, a mi ćemo skupa sa svim ovim divnim ljudima, našim umjetnicima i dragim nam gostima, pričati jednu novu ernestinovačku priču. Ušli smo u 34. godinu postojanja, a to je vrijeme zrelosti i ovi su ljudi proteklih desetak dana u podatnosti drveta, osobito našega hrasta, izrazili vlastite vizije, i ne samo drvetu

Smajića, mojega tetka i nastavnika koji je pobudio ljubav za kiparstvo u meni, koji je osnovao ovu koloniju i ona danas s ponosom nosi njegovo ime. Tu su i njegovi sinovi, a ima ih šest, a tu su i naši umjetnici iz mnogih mjesta diljem Hrvatske ali i naši susjedi iz Mađarske, Slovenije i Vojvodine. Spremili smo kvalitetnu hrastovinu a spremili smo i desetak novih postamenata za skulpture koje će resiti naš središnji park,

Detalj s otvorenja izložbe umjetnina vraćenih iz Srbije

već kamenu, staklu, platnu i otvorili svoju dušu nama, običnim ljudima, istresli svoje frustracije, žalosti, muku, ljubomoru, pa i bijes, ali isto tako i želje, ljubavi radosti i obogatili ovaj naš hrvatski i slavonski prostor i nas osobno«, rekao je Živković.

Jedan od osnivača kolonije i predsjednik likovne udruge »Petar Smajić« *Mato Tijardović*, član je UNLUH-a i sudionik brojnih likovnih kolonija, a iza njega su 41 samostalna i 209 skupnih izložbi diljem Hrvatske i u inozemstvu. »Uvijek, prije otvaranja kolonije položimo vijence i izmolimo očenaš za pokoj duše *Petra*

ali i najdulju ulicu u selu, dugu 2,5 km. Naime, s Ministarstvom kulture dogovorili smo, kada napunim park skulptura, napunit ćemo i našu glavnu ulicu, pa onda i cijelo selo. Možemo se pohvaliti da je naša kolonija prerasla u svojevrsno kulturno ljetovanje, pa nas novinari već zadirkuju - 'čim prođu događanja na osječkom kulturnom ljetu, prazninu popunjavate vi u Ernestinovu' - a nama to imponira«, objasnio je Mato Tijardović.

»Već ste čuli, vraćeno nam je 38 skulptura iz Srbije posredstvom Ministarstva kulture, no mi potražujemo još 120 skulptura i 250

slika. Osobno vjerujem, kako će nam vratiti velike skulpture, ali i slike i minijature. A nama baš to fali, 16 izvanrednih minijatura Petra Smajića nama bi bio najdraži dar, jer u fundusu imamo samo dvije njegove minijature«, dodao je Tijardović.

POPATNI PROGRAM KOLONIJE: Kolonija je imala i bogat popratni program

mještanima ovog ljupkog slavonskog sela«, rekao je Palada te dodao kako mještanima želi još puno uspjeha i »da ih snaga ne izda«, a umjetnicima da »čekić i dleto zvone, baš kao i zvona s Ernestinovačke crkve.«

DOJMOVI SUDIONIKA: *Drago Takač*, slobodni slikar iz Đurđenovca, višestruki

budu predstavljena. Najčešće radim ulje na staklu, no ove godine radim pejzaž u akvarelu«, rekao je Takač o svojim planovima.

Baranjac je iz Bilja *Ivan Forjan* je dugogodišnji član udruge »Petar Smajić« iz Ernestinova, koji je svoje radove dosad izlagao u Zagrebu, Rimu, Budimpešti, kao i na niz skupnih izložbi s članovima ernestinovačke likovne udruge. »Prošle sam godine radio – Gospodina sa psom, a ove godine radim u prirodnoj veličini – Gospodina u fraku – a čiji će lik biti to ćemo vidjeti u subotu«, naglasio je Forjan. Među brojnim gostima bio je i profesor – emeritus *Stanislav Marijanović*. »Koloniju pratim od osnutka, od ideje Petra Smajića, gdje smo ga *Pavle Blažek*, koji je pisao prvu monografiju Ernestinova i ja podržali u toj njegovoj ideji, njega i nekolicinu mladih kipara, kao što su Mato Tijardović i *Siniša Tešankić*, koji su i danas vrlo uspješni. Sedamdesetih sam godina aktivno sudjelovao u radu kolonije, pa sam i otvarao neke od kolonija, a otvorio sam i prvu koloniju u progonstvu u Osijeku 1992. godine«, rekao je profesor.

»Najbitnije u svemu ovome, što kolonija znači za Ernestinovčane i za sve nas je dati, a ne uzeti, stvarati, a ne rušiti, pamtiti, a ne zaboraviti, a to je duh koji trajno živi

Na grob naivnog kipara i osnivača kolonije Petra Smajića položen je vijenac

a o čemu nam je više rekao tajnik udruge ernestinovačke Ilica Tolić. »Svake je večeri nastupilo po jedno kulturno umjetničko društvo, prije svega naše domaće snage, a zatim KUD-ovi iz Osijeka, Valpova, Slavonskog Broda i Varaždina, a ove smo godine imali jednu novinu u vidu kazališnih predstava i to čak dvije. Iz Lepoglave nam je došla kazališna družina Lepoglavski pušleki, a koloniju je zatvorila predstava 'Potra Ikić Jeku' *Ivana Maršića* u izvođenju kazališne grupe iz Prološca kod Imotskog. Također, imali smo i dvije izložbe, vraćenih skulptura iz Srbije i 26 slika umjetnika prognanika, te prodajnu izložbu 53 slike i 6 skulptura, poklon naših umjetnika čiji prihod ide za izgradnju crkve presvetog Trojstva», rekao je Tolić.

Josip Palada, književnik zagrebački, koji se ljuti na ovakvo predstavljanje, jer tvrdi da je prve stihove napisao kao srednjoškolac u Osijeku, a i prve mu je radove objavio osječki tisak. »Uvijek mi je drago kad dođem u Ernestinovo na koloniju. Često pišem i portretiram umjetnike, pa sam i 1994. godine, pisao katalog za koloniju. Drago mi je da sam i danas ovdje sa svim ovim dragim ljudima, ne samo umjetnicima koji rado dolaze u Ernestinovo, već i sa

Gosti na otvorenju likovne kolonije u Ernestinovu

je sudionik kolonije. »U Ernestinovu sam sigurno 10-tak i više puta, a sudjelovao sam na više od 70 likovnih kolonija i imao sam 150 skupnih i 22 samostalne izložbe diljem Hrvatske i u inozemstvu. Upravo sada spremam za sljedeću godinu jednu veliku samostalnu izložbu, pa već dogovaram sa prijateljima iz Ernestinova posudbu mojih radova, jer želim da i ta platna i ta stakla

u Ernestinovu. To smo čuli i osjetili i danas, ne samo u riječi, već i u onome što je riječ zaustavila, i što stoji tu okolo, pred nama i nudi se našim očima. Zato je dobro rečeno da kolonija živi sama od sebe, ali ne sama za sebe, već za sve ljude koji s njom zajednički žive«, zaključio je Marijanović.

Slavko Žebić

Gradi se Bogoslovno sjemenište »Augustinianum« u Subotici

Nakon bogoslovije, fakultet

*Mi sami imamo potrebu za tim, ali sugestija je i iz Rima da se za ovo područje stvore uvjeti za jedno katoličko učilište kao što je Teološki fakultet **

Sada se gradi bogoslovno sjemenište, dakle u dvorištu Biskupije u Subotici

Kamen temeljac za Bogoslovno sjemenište u Subotici, blagoslivljen je u nedjelju 27. kolovoza pod misnim slavljem na Marijanskom svetištu Bunarić.

Bulu koja se nalazi u kamenu temeljcu potpisali su *mons. Eugenio Sbarbaro*, apostolski nuncij u Beogradu, *mons. dr. Stanislav Hočevar*, nadbiskup beogradski i subotički biskup *dr. Ivan Penzeš*. Bogoslovno sjemenište nosit će naziv »Augustinianum« po svom zaštitniku sv. Augustinu.

POTREBA VREMENA: Kako nam je rekao *dr. Andrija Kopilović*, Crkveni zakonik predviđa da bi zapravo svaka biskupija trebala imala vlastite ustanove za odgoj klera. No, taj propis kanona nije moguće provesti u cijelom svijetu, niti je ikada proveden. Sada postoje centralne bogoslovije, te nije moguće da svaka biskupija odgaja vlastiti kler.

U Subotičkoj biskupiji nema odgovarajući broj vjernika, niti postoji osiguran stručni kadar, a i broj studenata ne zadovoljava minimalni kriterij.

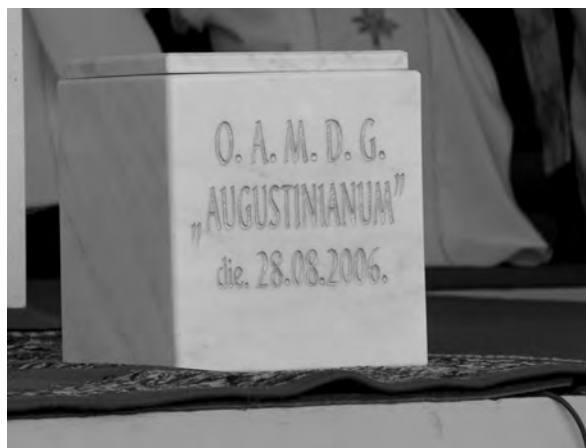
»Kada je došlo do raspada bivše Jugoslavije, stvorila se praznina, te nemamo niti jednu svoju instituciju, teološko-obrazovnu, osim malog sjemeništa. Mi sami imamo potrebu za tim, uz sugestiju iz Rima, da se za ovo područje stvore uvjeti za jedno katoličko učilište kao što je Teološki fakultet.

To je, dakle, prije svega, potreba vremena, ali i pastoralna potreba, jer sada naši bogoslovi studiraju svaki u svojoj matičnoj zemlji, što je dobro, ali kad dođu na teren sa kojeg su ponikli, na kom treba raditi, ne poznaju potrebe koje se od njih očekuju, jer nisu radili na tom području, niti su se tu školovali. Odluka Biskupske konferencije je da će i dalje dio studija imati u matičnoj zemlji, svaki u svojoj, ali i da oni kojima je ovo matična zemlja, a nemaju mogućnosti ići u Hrvatsku, ni u Mađarsku imaju mogućnost studiranja«, rekao je *dr. Andrija Kopilović*.

Pastoralna potreba je također iznimno bitna, jer naime budući svećenici, koji će raditi na ovome pastoralnom području, trebaju biti ukorijenjeni u ovom području,

te biti u prilici upoznavati mjesto gdje će djelovati i međusobno se upoznavati. Isto tako je sada vrijeme međusobnog dijaloga i ekumenske suradnje, koja je zapravo nemoguća, ako nemamo jedno učilište, koje je u ravni fakulteta, kao što Srpska pravoslavna crkva ima Teološki fakultet. Zato je poželjno i iz ekumenskog razloga da postoji i katolički Bogoslovni fakultet. Prisutnost Katoličke crkve trebala bi biti na razini koja odgovara broju vjernika ove države. No, svakako je potrebno i jedno učilište gdje bi se mogli voditi teološki razgovori s većinskom Srpskom pravoslavnom crkvom.

Glede kadra, on je već osposobljen za preuzimanje odgovornosti predavanja i odgoja studenata.

Kamen temeljac s položenom bulom

Na Biskupskoj konferenciji je donesen zaključak o ostvarivanju ovih potreba. Biral se adekvatno mjesto, gdje će se bogoslovi odgajati za buduće svećenike u katoličkom okruženju, te je tako odabrana Subotica.

ODGOJ BUDUĆIH SVEĆENIKA: »To je dobro za nas, jer su u blizini i Đakovo i Segedin, te bi kod nas mogli često gostovati profesori iz predmeta za koje mi nemamo odgovarajući stručni kadar. Crkveni zakonik, također, predviđa da se teološka učilišta ne mogu otvarati tamo gdje ne postoje bogoslovna sjemeništa. Bogoslovno sjemenište je dakle institucija, u kojoj se stanuje, živi i odgajaju budući

svećenici i redovnici. To je uvjet na kojemu Rim inzistira i ispunjenjem toga biskup može utemeljiti Teološki fakultet, koji se može institucionalizovati kada se osnuje bogoslovija. Zato sada treba prvo graditi bogosloviju«, kaže *dr. Andrija Kopilović*.

Bogoslovija se gradi isključivo radi liturgijskog odgoja, i treba biti blizu katedrale, te nije postojalo drugo odgovarajuće mjesto, nego da se gradi u dvorištu Biskupije, gdje već postoji sjemenište Paulinum.

Zgrada koja se sada gradi, zapravo je bogoslovno sjemenište, koje ima više namjena.

Prvenstveno za odgoj budućih svećenika, kao mjesto susreta svećenika, mjesto gdje bi se svećenici mogli usavršavati. Također to bi bilo i mjesto za razne susrete, simpozije i slična tematska okupljanja. Isto tako, postojat će mogućnost uključivanja vjernika laika u rad, jer i laici mogu u mnogim službama vršiti ulogu koju svećenici danas vrše. Svaka djelatnost, osim liturgijske, može biti povjerena i laicima. To je dakle važna mogućnost vjernicima laicima da bi se i oni mogli školovali na Teološkom fakultetu.

Bogoslovija je zgrada, točnije institucija za odgoj za permanentnog svećenika i za formaciju laika preko raznih tečajeva.

Teološki fakultet bi trebao biti na mjestu današnje »Žute kuće« u Subotici i na toj lokaciji bi bila smještena dva fakulteta: Teološki i Pedagoški fakultet.

Interdisciplinarni odnos između ova dva fakulteta je jamačno važan. Neki predmeti bi se mogli slušati zajedno, a dobro bi bilo i da budući kadrovi nastavnika imaju dodir s teologijom i filozofijom. Teološki fakultet će moći upisati svi koji to žele, bili oni svećenici, laici, muškarci i žene, i svi će imati iste uvjete.

Sada se gradi bogoslovno sjemenište, dakle u dvorištu Biskupije, a čim se završi, pristupa se radu Bogoslovnog fakulteta. Planirano je da na jesen 2008. godine započne rad Teološkog fakulteta i Bogoslovnog sjemeništa. Nastava će biti dvojezična, na hrvatskom i mađarskom jeziku, što je i normalno za ovaj dio katoličkog pučanstva.

Ž. Vukov

Marijanski put

Poruke s Bunarića

Piše: vlč. dr. Andrija Kopilović

I ma jedna ljudska potreba koju ne može u sebi ugasiti ni jedan čovjek. To je potreba biti zajedno. Čovjek, koji je stvoren kao biće u zajednici i za zajednicu, jest biće koje je stvoreno na sliku onoga koga mi kršćani nazivamo »Tro-osobni« Bog. Obitelj kao osnovna ćelija ljudskoga društva uvijek je »zajednica u odnosu - relaciji« i to u suodnosu kako ovisnosti, tako i uzajamnog darivanja, a to je otac, majka i porod. Dakle, zajednica u kojoj se ne može onim imenom zvati osoba ako nije u odnosu prema drugima kao otac, otac prema djeci, kao muž, muža prema ženi, kao žena, žena prema mužu, kao majka, majka prema djeci i kao dijete, dijete prema roditeljima. Dakle, ima u bračnom životu kada se to zajedništvo osobito očituje i kada se kao zajednica prepoznamo ne samo na razini obitelji nego i šire, na razini cijeloga društva.

U našem razmišljanju danas htio bih, dragi čitatelji, podijeliti jedno iskustvo zajedništva koje se dogodilo ove godine na Bunaričkom proštenju. Već je dugi niz godina, kako je naše Bunaričko proštenje jedno od najbrojnijih okupljanja nas vjernika katolika Subotice i okolice. Ono što svake godine biva sve više vidljivo, to je da nas je sve manje na svim skupovima, osim na Bunariću. Neobično je ustvrditi, a istina je da se na mnogim manifestacijama, pa i masovnim, okupljamo u manjem broju kao da smo, usudio bih se to reći »raskomadani«, pa tamo gdje su »ovi« nisu »oni« i tamo gdje je »ovaj«, nije »onaj«. Međutim, jedino mjesto gdje se svatko osjeća da je član i to ravnopravni jedne zajednice, a to je veliko Bunaričko proštenje, na kojem se je najbrojnije okupljanje našega naroda i gdje se svi osjećamo jednaki i zajedno. Zašto?

MARIJANSKA DUHOVNOST: Kao vjernik smijem reći da je to vjerojatno zato što se okupljamo oko Majke. One koju je čovječanstvo podario Krist, da bi bila »koheziona« sila okupljanja svih njegovih učenika upravo onda kada su najveće radošći i kada su najveće žalosti, kada su krize i kada su obični dani. Stoga i ovogodišnje Bunaričko proštenje sa neobično velikom brojnošću pokazuje upravo tu prvu dimenziju, a ta je da smo kod Majke kod kuće, zajedno, jednaka braća i sestre, djeca i to je ta relacija prema Mariji. Dobro je to uočiti kao jednu od mogućih ponuda ozdravljenja našeg narodnog bića, a napose vjerničkoga, jer Marijanska ispravna duhovnost jest duhovnost koja ozdravljuje i čini čovjeka

da se ne osjeća izgubljenim, nego članom zajednice u kojoj može doslovno svoje bližnje nazivati braćom i sestrama. Druga vlastitost, koja se očitovala ove godine na Bunariću, jest činjenica da je zajedništvo išlo daleko dublje, nego što smo navikli. Kao rektor svetišta kroz trideset osam godina pamtim da je bilo godina kada se na večernjem programu, koji traje čak puna četiri sata, osjećala potreba da se zamoli vjernike da ne napuštaju Svetište ili drugo da se na Svetišu vladaju u tišini i sabrnosti. Zadnjih godina, osobito ove godine, gdje je po najskromnijoj procjeni bilo i oko četiri tisuće ljudi, nije trebalo nijedan puta zamoliti tišinu i jedva se tko udaljio prije završetka programa iz Svetiša. Dok god se čitala Božja Riječ, a čitala se obimno, vladala je tišina. Dokle god se pjevalo, pjevalo se zajednički. Kad se molilo, molilo se zajednički i što je vrlo važno, ispovijedalo se jako puno.

VREDNOTE POMIRENJA I SAVJESTI: Dakle, ovogodišnje Bunaričko proštenje pokazalo je jednu drugu, pozitivnu dimenziju, uz onu da smo kod Marije zajedno braća i sestre. To pokazuje i jednu našu glad prema pravim vrednotama, a to su vrednote pomirenja i savjesti, koja tek onda može biti zdrava savjest, ako je ta savjest čista i zato se u čišćenju savjesti - od Božje Riječi koja oslobađa, do sakramenta ispovjedi koji uništava grijeh - upravo na Bunariću one svete večeri osjećala Božja prisutnost. Zgodno je *mons. Beretić* ustvrdio u homiliji da je Božić veći od Badnje večeri, a da je često puta Badnja večer, makar i bez mesa na stolu ipak najdraža večer sa onim sitnim malim stvarima, jer se upravo osjeća - kao i na Bđenju na Bunariću - kako je važan put zajedništva, put pomirenja, i put svjetla, a to je put u budućnost. Treća oznaka Svetiša ili doživljaja s Bunarića ove godine svakako su bile snažne poruke sa svetih misa na dan Proštenja, kada je u Svetišu blagoslovljen temeljni kamen za našu buduću Bogosloviju, a onda i za Bogoslovni fakultet „Augustinianum“. Jednostavno, činjenica da je narod i to Božji narod koji se masovno okuplja, jednostavni puk razumio potrebu da je ovom gradu, ovom narodu potrebno jedno teološko učilište kao mjesto trajne formacije, ne samo svećeničkih kandidata, nego i svih angažiranih vjernika u Crkvi. Ljubav, koju su onodobno iskazali - stariji se sjećaju izgradnje »Paulinuma«, malog sjemeništa - vjernici su i sada s istom

ljubavlju prihvatili gradnju Bogoslovije -velikog sjemeništa, a to pokazuje da ovaj narod zna cijeniti vrednote i zna se nadati boljemu od onoga što stvarnost donosi. Nije samo pitanje znanosti duha, nego kulture duha i napose budućnosti Crkve koja bez pastira ne može biti Crkvom. Bila je znakovita zajednička prisutnost Apostolskog Nuncija, *mons. Eugenia Sbarb*, nadbiskupa - metropolite *mons. Stanislava Hočevara* i biskupa domaćina *mons. dr. Ivana Penzeša*. To je činio jedan troplet, koji je sam po sebi poruka, jer je u stvari cijela Crkva prisutna. Dakle i ona u Rimu i ova metropolitanska i ova mjesna i to zauzeta za istu stvarnost, a to je zajedništvo, povezanost i budućnost ovoga naroda kroz duhovnost, kroz pobožnost i kroz teološko usavršavanje. Rasadište je to duha mudrosti i milosti.

ZNAK BUDUĆNOSTI: Konačno, misa bolesnika poslijepodne pokazala je jedan sloj naše subrance i sestara koji su najvredniji dio Crkve, koji ne mogu više ni darivati, koji ne mogu više ni raditi, ali koji mogu patiti i svoje patnje prikazivati kao najsve-tiju molitvu i najdražu žrtvu Bogu. Čovjek nije onda plodan kada radi jer zarađuje, nije plodan samo onda kada privređuje, nego je plodan u stvari pred Bogom onda kada ništa ne može drugo nego prikazivati sebe, i to sebe ranjenog, razapetog, bolesnog. To je najjača molitva i to je najviši ljudski domet. Kada čovjek više ne može učiniti ništa osim prikazivati sebe i to prikazanje postaje smisao koji daje krunu cjelokupnog našeg života i rada. Teme koje su se čule na Bunariću, od zahvaljivanja - koje je temeljni znak Kršćanske vjere, slavljenja Boga od promjene kuta gledanja događaja našega života - a to je promijeniti kut gledanja s kritike na pozitivno, ukazale su na to da je pravi život, kako je rekao *dr. Nikola Dogan*, onaj život koji započinje u izvoru: Kristu. Ako čovjek gleda u sebi ljubljeno Božje stvorenje, gleda u bližnjemu ono što je Bog u njega ugradio pozitivno, ako se izgrađuje u zajedništvu Crkve Marijanskom duhovnošću i gradi svoju budućnost na institucijama duha, duhovnosti i kulture, nazire se prelijepi znak budućnosti našega naroda. Kada su mnogi od nas već na putu zalaza, rađa se generacija koja će se znati cijeniti i prihvatiti međusobno i oni će možda poći malo sretnijim putem nego kojim smo prošli mi. Put u budućnost jest put zajedništva, jest put mira, jest put molitve, jest pečat patnje i to jest sigurno Marijanski put. ■

Pripisivana zabluda (II. dio)

Netačno opisana naša prošlost

*Ima čeljadi koji ofrlje (površno) pišu o salašima i salašarima, najčešće zato jel nisu sasvim načisto o čem pišu, a još je više čeljadi koja u to poviruju * Ko se nakani pisat o onom š čim baš nije sasvim kod kuće (nije dobro upoznat) pametniji će bit ako se tog okani, da ne napiše koještarije koje će upućeni zgledat (prezreti)*

Piše: Alojzije Stantić

Triba dobro upoznat život salašara da mož svatit, ocinit i onda razljučit štogod kako je bilo od onog kako je kogod skonto (svatio). Vratću se na kontanje o trski i zašto se nemož u nju sakrit više čeljadi, barem ne navrat-nanos (časkom), osobito ne na duže vrime. Jevo očiti primera.

Poklem sam već dobrim prija spominio, ponoviću pripovitku Vece Jaramazovića da je njegov dida Joso Jaramazović imo gazdaluk na oko 180 lanaca zemlje, koja je je udarala (dodirivala) u Purglu (dio đurđinskog dola). U ono vrime lovas (lovac) je mogo bit kome je doticalo da plati dopuštenje za lov, da smi imat lovasku pušku i fajin novaca za ne baš jeptine patrone i da za tu pasiju (hobi) drži kerove. Lovas je nuz sve to tribo bit komotan s vrimenom da mož natenane zač u ravan skoro uvijek kad većina parasnika radi. Velik gazda Joso Jaramazović je imo sve to, a koliko se njegov unuk Veco sića njegovo dida je i utablazov¹ zemlju za lov.

U GUSTOJ TRSKI: Jednog litnjeg dana 1910. godine Joso Jaramazović je išo mladom (travnat diodola) s lovaskim vaškama da protegne noge. Odjedared su mu vaške spazile da od Ungarovog majura ispod (kod) Moravice (Stara Moravica) prema dolu trči i dakti (žedan ubrzano diše na otvorena usta) rogat jelen. Josi nije bio na puškomet, pa je na njeg napujko vaške koje su ga uvijale u trsku. Jelen se kojekako provuko kroz situ, šaš i rogozu (barske biljke), al je zapo u gustom trski. Kojekako se iskopelj (izbavio iz patalije /nevolje/) u mlaku i kad je Josi dospio na puškomet upuco ga brenerom (patrona s krupnim i međ sobom svezanim zrnima olova) iz »šensnajstice.«

* Nalik tom slučaju posvidočio mi i Lozija Vizin iz Đurđina da je 1936-37. godine čuo kako su vaške uvijale u trsku dola štogod veliko. S drugom čeljadi je vidio kako je jelen propo do stomaka, zapo je u širokoj trski. Oko vrata su mu natakli vrenjiju i izvukli ga napolje.

To su primeri šta se mož desit onom ko zakoraci u trsku.

Ni u pismenima, a ni u pripovitkama nema spomina da su se u ritove sklanjali, zavljučili bečari i dotiranice kojima je gorilo pod nogama, koji su se odmetnili od vlasti.

Ako je u ritu bilo kako manje ostrvo, pa još kad su na njegov moglo doć kroz vodu obilazno oko trske, možda bi se kogod tamo mogo sklonit, al i onda malo čeljadi i samo

Okovi na pendžerima salaša

na kratko. (I danas u Ludoškom jezeru ima jedno ostrvce, a u đurđinsko-vantelečkim dolovima bila su dva ostrvca.)

Pripovidali su da su se u II. svickom ratu na kratko sklanjali po nekoliko partizana u širokom ritu blizo gvođenog puta, nadomak đurđinske »Male stanice«, ispod »Blaškićevog salaša«. Kad su isušili taj dio dola nismo našli podesno misto di bi se mogli sklonit nekoliko čeljadi. Na kraju je ispalo da su se oko tog rita i kuruzišta samo vrzmali (motali) partizani.

DRUGE IZMIŠLJOTINE: Dosadilo mi je štit (čitati) kako su ko zna koliko nji spominili žuljevite ruke salašara, da slikovito pokažu kaki je težak život salašara. Ni to nije tačno. Salašar je utrven u poso, koža na dlanovima mu je odebljana od kojekaki sapišta (držalja) el rukunica (rukovata) ser sama (alata) s kojim često radi. Na debelo okoženim dlanovima nemož natirat žulj.

Tušta je pripovidaka o bečarima kako su noćom tiskali najviše na usamljene salaše. Vrata u kuću su razvalili sikirom el su pucali kroz nji da od vrata otiraje čeljad. Kad su provalili u salaš, čeljad su tukli i otimali novce el dukate. To su radili u taršu (u grupi) barem trojca pa i više, da časkom obave poso i zgrajsaje (pobignu).

Da ji se obrane el otežaje provalu salašaru su krilo ulazni vrata u kuću (pridsoblje)

pravili od deblji dasaka, s jakim baskijama (popriko daska na krilu vrata) i iznutra ji priko zaglavili ćuskijom (popriko uglavljenog drvo el iskovanog gvožđe). Na male sobne pendžere su umistili kovane rešetke.

Nije tačna pripovitka da su bečari katkad potkopali nabijanicu (od zemlje nabijen zid) i kroz jamu se uvukli u sobu. Tu izmišljotinu dotični je budan klapio (sanjao) cigurno iz bojazni da se bečari konteni (spremni) na svašta tako ne uvuku u salaš.

To ne bi probu ni najglupaviji bečar, jel: zid nabijanice se tako stvrdne da ga je teško probit sikirom, a kamol potkopat, a ako bi to kogod i probu moro bi provest tušta vrimena dok ne potkopa temelj, a još više ako je podziđan. Dalje bi ko krtina (krtica) moro iskopat barem 3-4 metara dugačku i tisnu jamu i onda kopat na gori u dno sobe. Čeljad iz salaša bi dotičnog, svedno dal bi ušo unutra glavom el nogama, dočekali možda vrilom vodom, ašovom el sikirom. Tako smo vaćali krtinu. U ono vrime uveče su iza začuskijani vrata najčešće držali veliku sikiru i vile.

SMIŠNE KOJEŠTARIJE: Ima čeljadi koji ofrlje (površno) pišu o salašima i salašarima, najčešće zato jel nisu sasvim načisto o čem pišu, a još je više čeljadi koja u to poviruju. Spominjanim kontanjima o sakrivanju u trsku, nuz pripovitke o bečarima dodajem i smišne koještarije, da su salašari sadili paradičku u kuruzima, dica se sigrali erberečke (sigra s trčenjem) u sobi, kad naslikaje bunar za salašom itd. Ko se nakani pisat o onom š čim baš nije sasvim kod kuće (nije dobro upoznat) pametniji će bit ako se tog okani, da ne napiše koještarije koje će upućeni zgledat (prezreti).

* * * * *

¹ Veleposidnici su mogli utablazovat zemlju, kupit dopuštenje da na svojoj zemlji mogu lovit diviju živinu, al moraje poštitav propis kad i kako koju živinu smidu lovit.

Ko dokaz o didinom ulovu Veco Jaramazović je sačuvo jelenove rogove kojima se dićio njegov dida Joso. Kad njim je vlast posli II. svickog rata otela imovinu Veco se najpre nastaro da sačuva jelenove rogove, koji su i danbas u životu.

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (122.)

Otpor staljinizmu

*Potkraj lipnja 1948. Informacijski biro komunističkih partija (Informbiro) objavljuje rezoluciju u kojoj najoštrijim riječima osuđuje KPJ za izdaju socijalizma **

»Zdrave snage« u Jugoslaviji pozvane su da svrgnu Tita i njegove bliske suradnike

Piše: Zdenko Samaržija

Nakon završetka rata KPJ je počela ubrzano graditi socijalističko društvo prema sovjetskom uzoru. Uspostavljena je revolucionarna diktatura i u kratkom vremenu režim je uspio korjenito izmijeniti društvo.

Komunistička partija Jugoslavije s Josipom Brozom na čelu smatrana je moćnijom od komunističkih partija ostalih zemalja. Jedina u Europi uspjela je u ratu izgraditi brojnu partizansku vojsku, osloboditi zemlju i svrgnuti monarhistički režim s vlasti.

TITOVA MOĆ: Nakon rata Titova je Jugoslavija u vanjskoj politici nastupala odlučno. Sukobila se s Italijom oko grada Trsta, a s Austrijom oko Koruške. Pomagala je grčkim partizanima u borbi protiv vlade koju su podržavale SAD i Velika Britanija. Jedinice jugoslavenske vojske bile su prisutne u Albaniji. Tito se zalagao za stvaranje Balkanske federacije s Jugoslavijom na čelu.

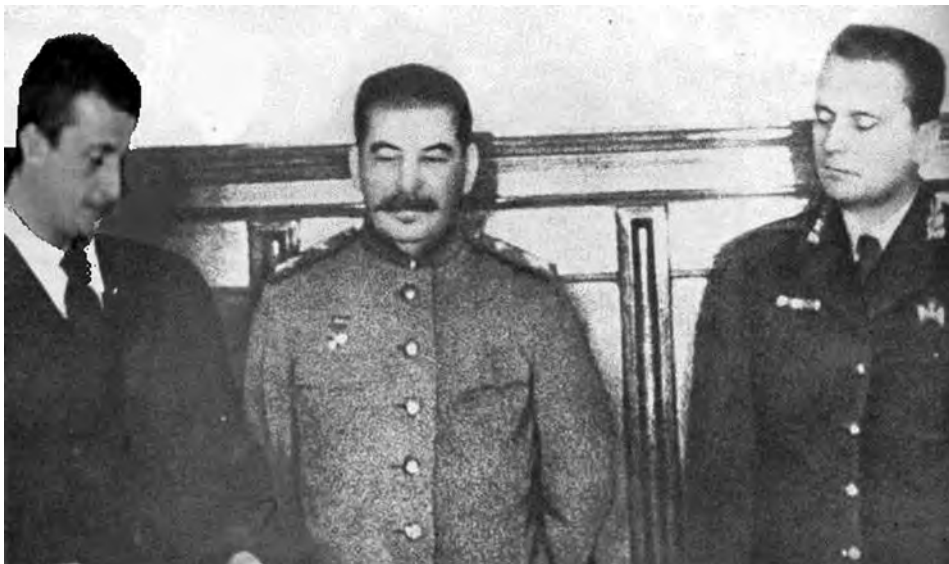
Takva vanjska politika nije odgovarala Staljinu i SSSR-u koji se tada zalagao za oprezniju politiku prema zapadnim zemljama jer su Sjedinjene Američke Države bile vojno nadmoćne, a SSSR se još nije oporavio od teških ratnih razaranja.

NAGOVJEŠTAJI SUKOB: Sukobi su nastali i oko uloge Sovjetskog Saveza u obnovi Jugoslavije. Mješovita jugoslavensko-sovjetska gospodarska društva trebala su biti jedan od oslonaca obnove Jugoslavije. U stvarnosti ona služila

Sovjetskom Savezu za nadzor Jugoslavije i za iskorištavanje njenog gospodarstva.

ESKALACIJA: Politika Jugoslavije zabrinjavala je Staljina i sovjetsku komunističku partiju jer je narušavali planove

1948. Informacijski biro komunističkih partija (Informbiro), organizacija koja je okupljala komunističke partije svijeta radi jačanja komunističkog pokreta pod sovjetskim nadzorom, objavljuje rezolu-

Jedan od rijetkih susreta: Staljin i Josip Broz Tito

da se Jugoslaviju pretvori u zemlju poslušnu Sovjetskom Savezu. Staljin je odlučio nametnuti svoju volju jugoslavenskom vodstvu. Tako je izbio sukob jugoslavenskog vodstva i komunističkog pokreta u svijetu.

U ožujku 1948. godine vlada SSSR-a povukla je svoje vojne i civilne savjetnike iz Jugoslavije s obrazloženjem da su okruženi neprijateljima. Odnosi su se počeli ubrzano zaoštavati. Vodstvo sovjetske komunističke partije napadalo je vodstvo jugoslavenskih komunista radi nedemokratičnosti i jačanja kapitalističkih snaga. Jugoslavensko vodstvo odbacilo je te napade i nastojalo dokazati privrženost Sovjetskom Savezu i Staljinu. Međutim, Staljin nije namjeravao popustiti sve dok ne slomi Tita i jugoslavensku vladu.

ŠPIJUNI I UBOJICE: Potkraj lipnja

ciju u kojoj najoštrijim riječima osuđuje KPJ za izdaju socijalizma. »Zdrave snage« u Jugoslaviji pozvane su da svrgnu Tita i njegove bliske suradnike. Prekinute se sve veze Jugoslavije sa SSSR-om i zemljama istočne i srednje Europe te sa svim komunističkim partijama u svijetu.

KPJ je odbacila rezoluciju, ali je i dalje pokušavala dokazati svoju vjernost SSSR-u. Međutim, Staljin nije popuštao. U studenom iste godine Informbiro je objavio drugu rezoluciju pod nazivom Jugoslavenska kompartija u rukama ubojica i špijuna. Više nije bilo mogućnosti za pomirenje SSSR-a i Jugoslavije. SSSR je duž jugoslavenske granice počeo gomilati vojsku. Pogranični incidenti bili su sve učestaliji. Jugoslavija se suočila s potpunom izolacijom.

Dio Biskupske poslanice za početak školske i katehetske godine 2006/2007.

Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu!

Draga braćo svećenici, poštovani katehete i katehistice, dragi roditelji, započinje nova školska i vjeronaučna godina. Nova ponuda i darovano vrijeme da vjeroučenici, naši mladi, kroz redovito školovanje uznapreduju u milosti i

mudrosti pred Bogom i ljudima. Dok redovitim školovanjem uče sve ono što školski program predviđa, nama, pastirima Crkve je osobita dužnost i radost pozvati vas, draga djeco i dragi mladi, cijenjeni roditelji, da zajedno odgovorimo Isusovoj riječi pustite k meni malene, jer ovakvih je Kraljevstvo Nebesko.

Bog je vama, roditeljima, povjerio život vaše djece da od njih ponajprije u obitelji odgojem postavite u društvo odrasle, odgovorne i zrele ljude. Svjesni smo kolika je to odgovornost. Biti roditelj znači biti Božji suradnik u stvaranju, a ne samo rađanju novoga čovjeka. Bog želi vaše dijete učiniti zreлим i sretnim čovjekom. Stoga je vaše neotuđivo pravo i dužnost pred poviješću i društvom svoje dijete odgajati u onim vrednotama koje su i vama u srcu, odgajati svoju djecu u vlastitoj vjeri na zakoniti način u onoj školi koju pohađa vaše dijete.

Naša Crkva se stoga osobitom brigom posvećuje odgoju kateheta, da oni koji u školama predaju vjeronauk, budu ponajprije svjedoci vjere. U školi se uči po planu i programu, ali se nadasve uči u

zajedničkom životu i radu na temeljima evanđeoskih vrednota.

Pošto cjeloviti odgoj osobe ne može zanemariti religiozni aspekt, vjerska nastava može osigurati značajan izvor za obrazovne projekte u školama. Za one koji pripadaju Katoličkoj Crkvi, ono je velika pomoć u postizanju cjelovitog odgoja, koji uključuje i odgoj za pluralizam, mogućnost komuniciranja i suradnje sa svima. Unatoč toga što u školama nisu svi upisani na vjersku nastavu, to ne smije biti razlog za »šutnju o religiji« ili prešućivati raspravu o religioznim činjenicama. Vjerska nastava je u službi čovječanstva, kao specifični doprinos projektu odgoja i obrazovanja u školama. Kao predmet nadilazi klasični školski oblik ako se surađuje s obiteljima, s kršćanskom zajednicom, društvom i svijetom kulture, tada postaje sastavnica izgradnje cjelovitog čovjeka.

Dok preporučamo u molitve početak školske godine, pozivamo na slavlje katehetske nedjelje, a na sve obitelji, učenike, nastavnike i škole zazivamo Božji blagoslov.

Vaši biskupi

Hodočašće bratskih sela

Zahvala Gospi

Povodom obljetnice 25. godina Gospinih ukazanja u Međugorju, župa sv. Mihovila Arkandela iz Bačkog Brega je organizirala hodočašće u svetište Kraljice Mira. U nedjelju 20. kolovoza u večernjim satima, hodočasnici su poslije molitve u crkvi krenuli put Međugorja, svrativši pri tom u Bački Monoštor odakle je na isto hodočašće išao velik broj monoštorskih župljana. Bereški župnik *Davor Kovačević*, već nekoliko godina organizira ovakva hodočašća skupa s vjernicima iz Bačkog Brega i Monoštora, tako da se može reći da su ova hodočašća postala tradicionalna.

U ponedjeljak 21. kolovoza, poslije kraćeg odmora, vjernici iz ova dva šokačka sela iz Bačke su se uspjeli na Podbrdo, odnosno Brdo Ukazanja. Tu su molili radosna i žalosna otajstva svete krunice,

zahvalili se Gospi, prinijeli joj svoje želje i molitve, a pri silasku s brda su se molila slavna otajstva. Molitveni program u crkvi sv. Jakova je započeo u 18 sati, kada je bila prigoda i za svetu ispovijed, a potom je slavljena sveta misa. Sutradan je program bio sličan kao prvog dana, s tim što se u jutarnjim satima krenulo na brdo Križevac, gdje se pri uspinjanju do velikog betonskog Križa podignutog 1933. godine molio Križni put. Ostatak dana hodočasnici su iskoristili za posjet kipu Uskrslog Krista do kojeg su postavljena otajstva svijetla, molilo se i na grobu

fra Slavka Barbarića i u crkvi.

U utorak poslije večere malo se zapjevalo u naselju Vionice, gdje su mještani dva bratska sela bili smješteni, a neki su vrijeme iskoristili za molitvu i večernji posjet Brdu ukazanja. U srijedu ujutro slavljena je sveta misa u crkvi u Vionicama koju je predvodio vlč. *Davor Kovačević*. Poslije mise, vjernici su puni vjere, nade i ljubavi krenuli svojim domovima, s molitvom i pjesmom na usnama: »Ave Marija!«

Zlatko Gorjanac

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Čovjeku je vrlo teška etička dvojba u svezi slučaja njemačkog najznačajnijeg književnika druge polovice XIX. stoljeća i danas, *Guntera Grassa*, laureata Nobelove nagrade

za književnost 1999. godine za roman »Limeni bubanj« u kojem se oštro osuđuje nacional-socijalizam u Hitlerovoj Njemačkoj kao društenu uređenje i sve posljedice koje je izazvao. A sada, na koncu svoje životne priče, Gunter Grass u svojoj autobiografiji »Guljenje luka« prije mjesec dana otkriva kako je on osobno od jeseni 1944. godine bio pripadnik oklopne divizije SS »Frundsberg« koja se raspala u kasno proljeće 1945. u bijegu ka Amerikancima u Češkoj, kako ne bi pali u ruke Rusa! Kada je unovačen 1944. godine, imao je 17 godina i tvrdi u svojoj knjizi da nije nikad ispalio niti jednu granatu na ljude jer je bio na artiljerijskog obuci sve do raspada divizije i bijega. Naravno da se oko ovog slučaja/ koji bi po svemu sudeći svakako bio otkriven, jer je pronađen tajni arhiv STAZI-ja (tajne službe DDR-a) i svi podaci o Grassu, podigla silna prašina - dvojbe među ljudima, a prije svega u intelektualnom svijetu, ogromne dvojbe - pro et contra! Jako teško će biti prosuditi koliko je kriv nedozreli malodobni dječak samo zato što je uredno regrutiran u SS diviziju što posebno demokratskom svijetu bode oči jer su »schut-zstaffel« (zaštitni odredi) bile najžešće u sustavu regularne vojske Wehrmachta, kao dijelovi partijske policije NSDAP i da su uvijek slane (38 ili je bilo) u najžešće bitke II. svjetskog rata. To su činjenice, a kolika je krivnja novaka Grassa u svemu tome samo zato što je postao znameniti pisac koji je strogo presudio nacizmu u svojim djelima (»Rakov hod« posebice!) i sam razotkrio ipak prvi »svoju tamnu stranu mladosti!« Dakako gotovo cijeli židovski lobi u svijetu će ga oštro osuditi premda on osobno nije direktno niti indirektno ništa zla učinio! Princip, dakako! Međutim i kod principa imamo običnih i neobičnih, što bi se reklo neprincipijelnih principa sličnog primjera, dakako!

Eto, recimo slučaj drugog pisca nobelovca, *Ive Andrića*, bosanskog Hrvata rodom, koji se odrekao hrvatstva i svoju knjigu EX PONTO zabranio za ponovno tiskanje samo zato što je pisana hrvatskim jezikom! On je, pak, prišao kralju *Aleksandru Karađorđeviću*, postao konzul u Italiji i na koncu veleposlanik u Trećem Reichu, Hitlerovom, te sudionik potpisivanja Trojnog pakta Njemačke, Italije i Kraljevine Jugoslavije, odbačenog od strane »naroda« »iza« kojeg je organizirala britanska tajna služba, što je dokazano! (27. ožujka 1941. godine). Zbog toga je Beograd bombardiran 6. travnja 1941. od strane Nijemaca, s puno poginulih i srušenih zgrada. Nitko ne zna pouzdano gdje je bio tada Andrić, moguće u Soko Banji gdje je često odlazio, a za vrijeme njemačke okupacije je imao unajmljenu sobu u Beogradu, gdje je na miru napisao »Travničku hroniku« i »Na Drini ćupriju«, naravno na srpskom književnom jeziku, s bosanskom frazeologijom gdje je bilo nužno. Kada su ušli partizani na čelu sa Titom i uz

pomoć Rusa oslobodili Beograd, u jesen 1944. godine, Ivo Andrić je prešao na Titovu stranu i dobio partijsku knjižicu SKJ i nije mu falila ni dlaka s glave! Dostojanstveno je primio Nobelovu nagradu pretežno za »Travničku hroniku« (na Zapadu »Konzuli i veziri«) i to u fraku, govoreći francuskim jezikom pred švedskim inauguratima. Nitko nikada nije spominjao nekakvu njegovu krivnju ili barem amoralno korištenje ukazanih prigoda i

prilika! Sve je to pokrila ogromna moć Tita, tajanstvenog čovjeka koji je balansirao svjetskom politikom 1955.-1975. tako da je uspio čak i odraslog čovjeka, u ratu obaveštajnog časnika Wehrmachta, na zadacima u Jugoslaviji i Grčkoj, *Kurta Waldheima* promovirati za glavnog tajnika Ujedinjenih naroda 1971.-82. i potom, na užas židovskog lobija, predsjednika Republike Austrije od 1986.-92. godine, uz burna negodovanja svjetske javnosti i opstrukciju te zemlje na izvjestan način, od strane čistunaca. Tada je došla Europska unija čiji uspjeh je sve bacio u zaborav. Sve je pokrio snijeg i šaš, kako pjeva »Bijelo dugme«! Nisam filozof niti mogu raspredati teoriju krivnje, niti subjektivne niti objektivne, a ovo sam napisao samo kao primjer o mogućnostima u životu čovjeka! Tempora mutantis... Vremena se mijenjaju i mi s njima - što bi rekli stari Latini, preci Ujedinjene Europe!

MOJ OVAN

Ja imam puno plišanih igračaka, od najmanjih do najvećih. Svaka od njih mi se sviđa na neki poseban način. Jednu od njih koju moram izdvojiti je plišana životinja koja je meni najdraža, to je ovan. Njega sam dobio na dar od mame. Kupila ga je na vašaru prošle godine. Njega najviše volim i s njime volim spavati. Sada ću vam ispričati kako izgleda jedan naš razgovor.

Nas dvojica smo pričali o novom danu i razgovarali smo o školi. Poslije razgovora hteo sam spavati, ali mi ovan nije dozvolio, on je htio da još razgovaramo.

»Ja moram učiti i pisati, dok se ti izležavaš čitav dan.«

»Znam da moraš učiti!« rekao je ovan.

»Ako ne uradim zadaću dobit ću jedinicu, ako nešto zaboravim moram upisati minus.«

»Dobro, dobro!« rekao je ovan.

»Je li sutra petak?« pitao sam.

»Nije, nije, sutra je ponedjeljak.« smijao se ovan.

»Važi, hajdemo sada na spavanje.« Zagrlio sam ovna poželjeli smo jedan drugom laku noć i polako utonuli u san. Tako svaku večer ja i moja omiljena igračka razgovaramo.

Pančić Zdravko, II. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Matiša Bonić, I. e, OŠ »Sveti Sava«

Mario Baić, II h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Luka Bačić, IV h,
OŠ »Matko Vuković« Subotica

CVIJET U MALOJ
ŠUMICI

U jednoj šumici vidjela sam cvijet,
Htela sam ga ubrati jer je jako lijep.
Mislila sam, mislila što da s njime radim,
I sjetila sam se da ga u mom vrtu zasadam.
Stalno ga gledam i mirišem često,
Milujem ga malo i zalijevam vješto.

Petra Orčić, II. h,
OŠ »Matko Vuković« Subotica

Luka Vidiš, IV. h,
OŠ »Matko Vuković« Subotica

Filip Nimčević, II. h,
OŠ »Matko Vuković« Subotica

Dragi Hrckovci,

Vrijeme ljetnog odmora je prošlo. Nadam se da ste se lijepo odmorili. Veseli me činjenica da smo ponovno skupa u školskim klupama. Vjerojatno su prvašići malo zbunjeni i nestašni, ali ipak veoma radoznali.

Polazak u školu

Polazak u školu je jedan od najvažnijih trenutaka u životu. Učinite si boravak u školi još ljepšim. Kako? Jako lako.

Učionica treba biti vesela i šarena sa zidovima prepunim panoa: vaših likovnih radova, pravila ponašanja koje sami smislite, pravila o tome kako se ponašati kada nas netko uvrijedi, a da mu ne vratimo istom mjerom, znak koji ste smislili da vas podsjeća ako ste preglasni, poštanski sandučić preko kojega šaljete neke lijepe misli i poruke, te nezaobilazno razredno stablo s vašim »osobnim iskaznicama«. Možete izmisliti i neki pano s top listom mjeseca, učenika koji su bili uporni, tolerantni, odgovorni, brižni, a glasovanje bi bilo tajno na papirićima svakoga mjeseca. Možete osmisliti i neke simbolične nagrade.

Probajte u razredu raditi nešto neobično i drukčije. Napravite svoje razredne novine u kojima ćete pisati o nekim od zanimljivih događaja. Učite se jedan drugome pomagati, slušati se, dogovarati se, lijepo razgovarati, šaliti se. Pričajte s učiteljicom o svemu i svačemu. Govorite o ekologiji, ozonu, zaštiti šuma i životinjama, o stvarima koje vas brinu, koje ne razumijete. Imate pravo reći svoje mišljenje (a da vam se drugi ne rugaju).

A sada jedna mala igrice za prvašiće.

Dopunite riječ

Igra sastavljanja riječi na slogove priprema dijete za nastavu čitanja i pisanja. Za ovu igru dijete treba prvo uvježbati izgovor riječi po slogovima na svom imenu: Ma-ja, Mi-ro, a zatim na lakšim riječima: ma-ma, ba-ka, vo-da i sl. Ova igra se odvija uz dobacivanje loptice. Roditelj kaže jedan ili dva sloga i baci loptu djetetu. Dijete treba da završi riječ i da samo, pošto kaže slog, baca loptu dalje. Učite igrajući se!

Povratak nogometnih velikana

Champions league 2006-07

Ždrijebom u Monacu izvučene su skupine za predstojeću sezonu najjačeg klupskog natjecanja u nogometnom svijetu

Piše: Dražen Prčić

Poslije stanke od završetka SP u Njemačkoj i ljetne pauze koja je iskorištena za kvalifikacijske susrete, ljubitelji vrhunskog nogometa uskoro će ponovno biti u mogućnosti uživati u susretima najvišem klase. Nakon ždrijeba u Monacu (24. kolovoza) poznati su svi sudionici Champions league sezone 2006.-07., svrstani u 8 skupina iz kojih će po dvije prvoplasirane momčadi izboriti plasman u sljedeću rundu.

SKUPINA A: Barcelona, Chelsea, Werder i Levski (Sofija)

Ždrijeb je ponovno bio neumoljiv ponovno sastavivši dva velika rivala u istu skupinu, branitelja naslova Barcelonu očekuju dueli s revanša željnim Chelsea-om, dok će iz prikrajka svoju šansu čekati njemački doprvak Werder. Bugarski predstavnik Levski objektivno je najslabija momčad ove skupine

SKUPINA B: Bayern, Inter, Sporting i Spartak (Moskva)

Iako su, na papiru, njemački i talijanski prvak glavni favoriti za prolaz dalje, portugalski i sovjetski predstavnik mogli bi napraviti i poneki iznenađujući rezultat. Jedna od neizvjesnijih skupina.

SKUPINA C: Liverpool, Galatasaray, PSV i Bordeaux

Dosta otvorena skupina u kojoj će svaki bod biti značajan, na »papiru« Englezi bi trebali biti sigurni, dok će se za drugo mjesto voditi velika borba do posljednjeg kola.

SKUPINA D: Roma, Valencia, Shaktar i Olympiacos

Po imenima i reputaciji Roma i Valencia bi trebali izboriti vrh tablice, dok bi se Ukrajinci i Grci morali zadovoljiti trećim odnosno četvrtim mjestom.

Hrvati u CL

Iako Dinamo nije uspio ući u elitno društvo najboljih europskih momčadi u majicama drugih klubova gledat ćemo nekoliko hrvatskih reprezentativaca: *Šimić* (Milan), *Olić* (CSKA), *Sablić* (Dinamo, Kijev), *Klasnić* (Werder), *Srna* i *Pletikosa* (Shaktar)

SKUPINA E: Real (Madrid), Lyon, Dinamo (Kiev) i Steaua

Poslije nekoliko posnih sezona kraljevski klub bi morao napraviti »veći« rezultat

U ovoj skupini igrat će tri velika nogometna imena i nekadašnji osvajači europske krune međusobno će odlučiti o dva mjesta u drugoj rundi, dok će se simpatični debitant iz Danske radovati svakom osvojenom bodu.

SKUPINA G: Arsenal, Porto, HSV i CSKA

Prošlogodišnji finalist morao je tražiti ulazak u CL preko kvalifikacija (nažalost baš protiv Dinama), a za prolaz u sljedeći krug natjecanja vodit će, čini se, veoma izjednačenu borbu s Portugalcima, Nijemcima i Rusima.

SKUPINA H: Milan, Anderlecht, AEK i Lille

Nakon skandala u Italiji i dozvole za europski nastup, Milanezi su dobili skupinu po mjeri i prvi su favoriti za jedno

Dinamo –Auxerre

Nakon ispadanja iz posljednje runde kvalifikacija za CL, hrvatski prvak Dinamo drugu šansu na europskoj sceni tražit će u susretima prvog kola kupa Uefa protiv francuskog Auxerre-a. Pobjednik ovog izlučnog duela plasirat će se u Ligu Uefe.

na europskoj sceni, a višestruki prvak Francuske po kvaliteti bi morao biti ispred istočnog dvojca iz Ukrajine i Rumunjske.

SKUPINA F: Manchester United, Benfica, Kopenhagen i Celtic

do dva mjesta koje vode do 16 najboljih momčadi. Drugi putnik iz ove skupine vjerojatno neće biti poznat do posljednjeg kola.

Zoran Vojnić Tunić, predsjednik squash kluba »Votuzo«

Trofej Subotice 2006.

U nedjelju 3. rujna bit će upriličeno najjače squash natjecanje u državi, uz sudjelovanje igrača iz Hrvatske, Mađarske, Slovenije, Austrije i Srbije

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Za samo devet mjeseci egzistiranja u Subotici, klub je osnovan u prosincu 2005. godine, squash je postao iznimno popularan sport i sve više igrača, rekreativnih i aktivnih, redovito dolazi u ulicu Jo Lajoša 42, pokušavajući proniknuti u tajne dinamične igre s reketima i gumenom lopticom nasuprot obilježenom zidu. Još uvijek pionirski sport na našim prostorima, ali zahvaljujući entuzijazmu ljudi u klubu i idejnom pokretaču squasha u Subotici, predsjedniku kluba *Zoranu Vojnić Tuniću*, ubrznim koracima ova igra napreduje i postaje sve bliža svim zainteresiranima. U želji da je još više približi i otkrije ljepotu squasha svojim sugrađanima, u povodu dana grada, u nedjelju 3. rujna igrat će se prvi »Trofej Subotice«, uz učešće renomiranih igrača iz zemlje i inozemstva.

Squash klub „Votuzo“ organizirao je već nekoliko prigodnih turnira, ali predstojeći prvi »Trofej Subotice« jamačno je najveći i najjači dosada. Tko će sve doći na ovo natjecanje i demonstrirati svoju igračku vještinu?

Želja nam je bila da i na sportski način obilježimo dan našeg grada i odlučili smo upriličiti iznimno jak squash turnir na koji smo pozvali renomirane igrače iz zemlje i inozemstva. Dosada smo organizirali neko-

liko turnira za aktivne i rekreativne igrače, ali predstojeće natjecanje bit će najjače, ne samo kod nas već i u cijeloj državi, po imenima koja su najavila svoj dolazak. U nedjelju 3. rujna na našim terenima bi trebali zaigrati, primjerice: prvi mađarski igrač, 65. na svjetskoj ranking ljestvici *Mark Krajcsak*, prvi igrač Hrvatske, *Domagoj Špoljar*, bivši prvaci Austrije *Leopold Czaska* i Slovenije *Gasper Fecur* i prvak Srbije *Ivan Đorđević*. Kao gost turnira svoj dolazak je najavio i predsjednik Hrvatskog squash saveza *Vedran Režić*.

Kako je turnir organiziran i kakva je satnica održavanja natjecateljskih mečeva?

Obzirom kako je u pitanju jedna velika sportska manifestacija, koja se događa tijekom proslave dana grada, suorganizator »Trofeja Subotice« je i Opština Subotice, dok se generalnog sponzorstva prihvatila »Zlatibor Voda«. Glede natjecateljskog programa on je predviđen za nedjelju s početkom u 10.30 sati kada je planirano izvlačenje parova. Svečano otvorenje je u 10.55, a već od 11 sati turnir započinje susretima prvog kola.

Koliko igrača je planirano u natjecateljskom dijelu turnira?

Odlučili smo se za varijantu od 16 igrača koji će eliminacijskim borbama odlučiti tko će ponijeti titulu najboljeg. U glavnom ždrijebu smo planirali po četiri igrača iz Srbije, Hrvatske i Mađarske, po jednog iz Slovenije i Austrije, te dva igrača iz našeg kluba.

Po kojim pravilima će se igrati i kakvim lopticama?

Turnir se igra po standardnim međunarodnim pravilima squasha, što znači na dva dobivena seta, loptice se Dunlop profesional (Double dot), a suđenje je povjereno *Marku Podgoršku* iz Slovenije.

Veliko natjecanje poput prvog »Trofeja Subotice«, na kojemu će nastupiti renomirani igrači iz inozemstva iziskivalo je i određeni nagradni fond predviđen najboljima. Kakve ste nagrade namijenili slavnobitnicima?

Uspjeli smo osigurati solidan nagradni fond od 1.000 eura iz kojeg je najveća svota od 500 eura namijenjena pobjedniku turnira, drugo mjesto nosi 300 eura, dok će pobjedniku susreta za treće mjesto pripasti 200 eura. Uz to, šampionu će pripasti i prigodna amfora, dok su za drugo i treće mjesto predviđene specijalne plakete. ■

Sudionici turnira

Špoljar, Milek, Lapčević, Jelović (Hrvatska), *Đorđević, Miličević, Farkaš, Sredojević* (Srbija), *Krajcsak, Szaboky, Varga, Kerenyi* (Mađarska), *Czaska* (Austrija), *Fecur* (Slovenija) i *Šomodi, Jurić* (Votuzo).

VIJESTI

Tenis

US Open

Posljednji Grand Slam turnir sezone, US Open počeo je ovog tjedna i na njemu je nastupilo četvero hrvatskih predstavnika.

ka. *Ivan Ljubičić* je postavljen za trećeg nositelja, dok je *Ivo Karlović* u ždrijebu spram svog rankinga. U ženskoj konkurenciji put do najboljeg rezultata pokušale su ostvariti *Karolina Šprem* i *Jelena Kostanić*.

Rukomet

Hrvati u Bundes ligi

U španjolsku Asobal ligu, njemačka Bundes liga drugo je po jačini europsko nacionalno prvenstvo za rukometaše. U ovogodišnjem izdanju koje počinje ovog tjedna za njemačke klubove igrat će nekoliko hrvatskih reprezentativaca: *Blaženko Lacković* (Flensburg), *Goran Šprem* (Melsungen), *Vedran Zrnić* (Gummersbach), te *Valter Matošević* (Wetzlar) i *Kristijan Ljubanović* (Wilhemshaven).

Nogomet

Sevilla uzela Super cup

Posve neočekivano, ali potpuno zaslužno pobjednik Uefa cupa Sevilla deklasirala je prvaka Champions Leaguea Barcelonu (3-0) i uzela vrijedan trofej na početku nove sezone. U tradicionalnom ogledu pobjednika dva UEFA-ina natjecanja, igranom u Monacu, momčad iz Andaluzije slavila je golovima *Renata*, *Kanoute* i *Maresca*.

1. HNL

Rijeka – Hajduk 0:1
Cibalia – Dinamo 0:1
Kamen I. – Osijek 1:1
Međimurje – Šibenik 2:1
Pula – Slaven B. 2:1
Zagreb – Varteks 3:0

Tablica: Dinamo 15, Hajduk 15, Zagreb 12, Varteks 10, Osijek 8, Rijeka 6, Šibenik 6, Međimurje 6, Pula 5, Slaven B. 3, Kamen I. 1, Cibalia 0

Vaterpolo

Hrvati u Crnoj Gori

Splićanin *Mario Oreb* i Riječanin *Danijel Kancijanić* pojačali su redove Jadrana iz Herceg Novog za koji će nastupati u ovogodišnjoj Ligi prvaka i prvom nacionalnom šampionatu samostalne Crne Gore.

Squash

Trofej Subotice 2006

U nedjelju 3. rujna squash klub »Votuzo« bit će domaćin jakom međunarodnom turniru »Trofej Subotice 2006«

na kojemu bi trebali nastupiti igrači iz Hrvatske, Slovenije, Mađarske, Austrije i Srbije.

Košarka

Oproštaj svjetskih prvaka

Košarkaška reprezentacija SiCG oprostila se od Svjetskog prvenstva u Japanu već u osmini finala porazom od Španjolske (87-75) i nastavila trend slabih igara na ovom natjecanju. U ostalim susretima zabilježeni su očekivani »prolazi« favoriziranih momčadi: SAD – Australija (113-73), Francuska – Angola (68-62), Grčka – Kina (95-64), Turska – Slovenija (90-84), Litva – Italija (71-68), Argentina – N. Zeland (79-62) i Njemačka – Nigerija (78-77).

Pancirni »flešić«

Tajvanski Pretec napravio je seriju USB Flash diskova pod nazivom i-Disk BulletProof. Diskovi su zaštićeni posebnim duplim slojem metala koji štiti od vode, vatre, ali i od direktnog udara metka, čineći ga najizdržljivijim na svijetu. I-Disk BulletProof sadrži i-Disk Tiny, USB Flash disk kapaciteta od 32 MB do 2 GB sa brzinom upisa od 20 do 40 MB/s. Zaštita nije samo u oklopu: ugrađeno je enkriptiranje podataka, pristupna šifra, kao i posebna video ili audio zaštita osobena USB diskovima ovog proizvođača. Namjena je jasna

- tko ima potrebu da mu podaci budu otporni na metke, kupit će ovaj »flešić«.

Touch me, feel me

Zanimljiv sistem DiamondTouch razvijen je u Mitsubishijevim razvojnim laboratorijima. Zasniva se na ekranu-stolu

osjetljivom na dodir koji može prepoznati korisnika koji ga je dodirnuo, kao i to koji dio ekrana je dodirnuo. Kada korisnik dodirne ekran, šalje se odgovarajući signal kroz tijelo korisnika koji prima prijemnik ugrađen u stolicu. Sve to odlazi do računala koje obrađuje podatke i u zavisnosti od njih izvršava naredbu zadatu dodirnom. Slični sistemi mogli bi se koristiti i u osobnim automobilima, kokpitu zrakoplova ili drugim mjestima gdje ima istovremeno više korisnika. Jedini nedostatak je što korisnik mora sjediti na stolcu, ali se sustav može prepraviti tako da korisnik nosi prijemnik sa sobom.

Najmanji VGA

Netko se trudi napraviti najveći displej na svijetu, a Samsung je riješio prikazati najmanji displej sa VGA rezolucijom. Na ekranu dijagonale od samo 1,98 inča uspjeli su smjestiti 640 x 480 piksela - punu VGA rezoluciju. Displej ima kontrast od 300:1 i paletu od 16 miliona boja. Ovakvi displeji naći će se u prijenosnim uređajima, ali se još uvijek ne zna kada i u kojim.

Download kiosk

Želite neki film, ali ga nema na policama? Skoknite do »download kioska«, izaberite film iz liste i sačekajte da kiosk to »svuče« sa Interneta i nareže na DVD. Svako skidanje filmova se naplaćuje po normalnoj cijeni, kao da ste kupili original. Ovu ideju imali su veliki filmski studiji koji žele vidjeti ovakve kioske u velikim lancima robnih kuća. MPAA je izrazila zabrinutost zbog mogućnosti da se ovakvi filmovi lako kopiraju i predložila je nekoliko novih sistema zaštite. Oko zaštite se vode polemike, ali je sigurno da će se ovakvi kiosci vrlo brzo naći u komercijalnoj uporabi.

Podsjetnik na monitoru

Iako komforno mogu poslužiti Outlook i drugi podsjetnici za zapisivanje važnih događanja, sastanaka ili rođendana, još uvijek u radnim prostorima dominiraju samoljepivi listići. Oblijepljeni monitori dali su ideju Sonyju. U najnovijem naletu inspiracije, Sony je odlučio napraviti seriju LCD monitora sa oznakom E, koja ima specijalni »panel« ispod ekrana koji je optimiziran i pogodan za lijepljenje papirića. S gornje strane ovih modela nalazi se i blago »ulegnuće« namijenjeno za odlaganje kemijske olovke. Pored toga, i 17-inčni i 19-inčni modeli rade u rezoluciji od 1280 x 1024 točaka sa odzivom od 8 ms, ali za sada nema informacija o prodajnoj cijeni. Nadamo se samo da ona, zbog ovih izuzetnih »dodataka«, neće biti puno veća u odnosu na standardne modele.

GASTRONOMSKI KUTAK

Pečena rebra

Sastojci:

2 kg svinjskih rebara
4 crvene paprike
5 češnjaka češnjaka
Lorov list
4 žlice ulja
2 dl bijelog vina
Sol, papar

Priprema:

Skinite masnoću s rebara, ukoliko ne želite masnije jelo, potom ih nasolite i popaprite i ostavite da prenoće.

Sutradan ih stavite u nauljenu posudu, i pecite pokrivena na jakoj vatri. Dok se rebra peku pecite sitno isjeckanu papriku na ulju, potom dodajte češnjak i lorov list, te dodajte bijelo vino i ostavite dok ne prokuha. Tijekom pečenja rebra jednom preokrenuti, a kada omekšaju dodajte pripremljenu papriku i otkrivena pecite do kraja. Preporučeni prilog je krumpir. Pečeni, prženi ili kuhani.

Popularno jelo današnjice

Sendvič

Što se sve može staviti između dvije kriške kruha

Piše: Dražen Prčić

Tempo suvremenog življenja nemilosrdno nameće izmjenu učestalih životnih navika, mijenjajući ih prema aktualnom dnevnom angažmanu. Redoviti obroci u svakodnevnoj ishrani prvi su se našli na udaru novih navika, bivajući zamijenjeni »bržom« pripremom u nedostatku »klasičnog« načina njihova spravljanja. Davni »izum« sendviča, preteče današnjeg »fast fooda«, savršeno se uklopio u trend, pretvorivši se čak u svojevrsnu umjetnost moderne ishrane gotovo svih generacija.

POVIJEST SENDVIČA: Iako se službeno pojam ovog jela neraskidivo veže uz Lorda od Sandwicha IV., prema vjerodostojnim podacima iz 1. stoljeća prije Krista još je izvjesni rabin Hillel imao običaj stavljati lješnjake, jabuke, te neke gorke biljke između dva komada matzohsa (tanki komadi tradicionalnog testa), jedući određenu preteču današnje inačice. No, povijest ipak bilježi već spomenutog Johna Montagnea (1718. – 1792.) poznatijeg po svojoj plemićkoj tituli Lorda od Sandwicha zahvaljujući kojoj je »njegov izum« dobio svoje opće prihvaćeno ime. Naime, spomenuti plemić bio je veliki kockar, koji je upražnjavajući svoju strast, znao provoditi sate i sate za kockarskim stolom često puta preskačući sve dnevne obroke. Jednom, kada ga je glad već solidno počela moriti, a nikako nije želio prekidati započetu partiju, zatražio je od posluge da mu između dva komada kruha stave komad suhog usoljenog goveđeg mesa i donosu na stol, kako bi mogao objedovati bez prekidanja igre. Uvidjevši praktičnost njegove invencije i ostali kockari počeli su naručivati »isto kao Sandwich«, te je po njegovom imenu ova vrsta jednostavnog jela i dobila svoj opće prihvaćeni naziv. Godine 1840. u kuharici Elizabeth Leslie spominje se sendvič kao vrsta suvremenog jela i kombinacija kruha i ostalog (meso, sir, povrće i dr.) prelazi ocean i pojavljuje se u Sjedinjenim državama Amerike. Na

Najčešći sastojci

Iako današnji sendvič poznaje tisuće kombinacija nekoliko sastojaka se ipak najčešće pojavljuje u njegovom sadržaju. Uz kruh ili pecivo, nalazimo meso ili mesne prerađevine, sir, majonezu ili kečap, te povrće po osobnom afinitetu.

početku 20. stoljeća sendvič postaje opće prihvaćeno jelo školaraca i radničke klase, koja ga počinje neizostavno nositi u specijaliziranim malenim kovčezima za užinu (dnevni obrok).

UMJETNOST PRIPREMANJA: Od svog »izuma« i najprostije verzije oličene u jednostavnoj kombinaciji kruha i suhog goveđeg mesa, sendvič je do danas pretvoren u svojevrsnu kulinarску umjetnost, pružajući beskrajne mogućnosti kombiniranja najraznovrsnijih sastojaka. Prije svega i kruh, kao osnovni i neizostavni činitelj, doživio je brojne modifikacije u svom organskom sastavu, veličini ili obliku. Proste narezane kriške kruha zamijenila su brojna peciva poput kajzerica, francuskog kruha, lepinjica (somuna), kifli, panina i svega drugog čega se pekarska mašta dosjetila. Glede sadržajnih činitelja (sastojaka) ostavljen je beskonačan prostor

za »idejna rješenja« i izmišljanje najraznovrsnijih mogućih imena. Ovisno o zemlji i njezinoj gastronomskoj kulturi stvoreni su specifični izvorni nazivi, kao i modificirane inačice, koji su masovnošću globalnog turizma, postali poznati i izvan granica matične postojbine.

Amerikanci su svijetu darovali hamburger, cheeseburger i brojne verzije najraznovrsnijih ostalih burgera, Grci su se proslavili s gyrosom, Talijani sa svojim paninima u kojima gotovo uvijek dominira pršut. Svim nabrojanim glasovitim modelima sendviča i onim manje poznatim, ali jednako ukusnim, zajednička je ista crta osnovnog polaznog idejnog rješenja. Svi oni, veći ili manji, bogatiji ili siromašniji svojim sastojcima, skuplji ili jeftiniji, imaju jedan zajednički cilj. Da u što kraćem vremenu pripremanja, efektno zatome napad gladi, pritom često ostavljajući prostor i za paralelno obavljanje još neke djelatnosti. Također, obzirom na svoju praktičnost, idealni su za sve moguće i nemoguće okolnosti skućenog komfora za pripremanje klasičnog obroka. Upravo zbog toga su i toliko popularni...

Antonija Vaci, buduća studentica psihologije

Prvo studije, a potom manekenska pista

Po završetku posljednje godine srednje škole u SAD, odlučila sam se vratiti i upisati studij psihologije

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Poput brojnih svojih vršnjakinja kojima se ukaže prilika za školovanjem u inozemstvu i Subotičanka *Antonija Vaci* uspješno je iskoristila mogućnost upoznavanja novog svijeta i kulture, završivši posljednju godinu srednje škole u SAD. Uz brojne školske obveze, uspjela je usporedno baviti se i manekenstvom, nastavljajući svoju modnu karijeru započetu prije par godina. Svoje prekooceanske dojmove, te planove u neposrednoj budućnosti buduća studentica psihologije Antonija je pojasnila u kraćem razgovoru za naš tjednik.

Kako si se odlučila završiti posljednju godinu srednje škole u Americi i na koji način je realiziran inozemni školski transfer?

Sve je poteklo od jedne moje drugarice i njezinog spominjanja jedne organizacije koja se bavi slanjem učenika u SAD, nakon opsežne provjere boniteta iste, obratila sam se za savjet gospođi *Rebrača*, koja je se konzultirala s modnom agencijom u New Yorku i nakon njihovog potvrdnog odgovora, odlučila sam se za odlazak.

Ali put do New Yorka vodio je prvo preko Kalifornije...

Jest. U prvo vrijeme sam bila u San Francisku, ali sam se ubrzo preselila u New Jersey i školu koja se nalazila na dva deset minuta udaljenosti od New Yorka.

Kakva je to bila škola u kojoj si stekla

završnu diplomu srednjoškolske naobrazbe?

U pitanju je bila klasična srednja škola (High school), po našem kao gimnazija općeg smjera, u kojoj sam tijekom jednog od školskih mjeseca bila i najbolja učenica, što se tamo uvijek posebno vrednuje.

Jesi li živjela s nekom obitelji ili u školskom kampusu?

Živjela sam s obitelji koja mi je bila domaćin tijekom školske godine i bilo mi je jako lijepo kod njih

Kako izgleda jedan američki školski dan?

Ustajala sam dosta rano, za naše pojmove, već oko 6 sati izjutra. Domaćini su me veoma voljeli i svako jutro su mi pripremali ukusan doručak. Školski autobus je dolazio u 7 sati, škola je od mjesta mog stanovanja bila udaljena zanemarujućih, za američke pojmove, 5 kilometara, a nastava je počinjala u 7.45 sati. Svakog dana imali smo

9 sati u trajanju od klasičnih 45 minuta, što znači da sam u školi ostajala do 15 sati poslije podne.

Popodne si vjerojatno koristila za učenje i slobodne aktivnosti tijekom kojih si se bavila manekenstvom?

Nakon školskih obveza putovala sam vlakom ili trajektom do New Yorka u kojemu sam prakticirala manekenske obveze u vidu snimanja, nošenja revija ili razgovora u svezi sljedećih angažmana. A oko 21-22 sata navečer bih se vraćala doma u New Jersey. Učila sam uglavnom tijekom putovanja i vikenda koji je uvijek bio rezerviran za brojna putovanja diljem SAD.

Gdje si sve bila otkrivajući ljepote američkog kontinenta?

Bila sam u Chicagu, Bostonu, Coloradu, Washingtonu, San Francisku, Los Angelesu, Texasu i još brojnim drugim interesantnim mjestima koje sam stigla obići i posjetiti tijekom svog boravka u SAD.

Nakon godine dana u SAD, odlučila si se vratiti i upisati studij psihologije?

Manekenstvo je nešto što se ne može dugo raditi, a naobrazba ostaje zauvijek u životu. Moja želja je studij psihologije, tijekom kojeg bih povremeno odlazila u SAD i nastavila s manekenskom karijerom.

U susjedstvu s Bon Jovijem i Springsteenom

Kraj u kojem sam živjela nalazi se u jako bogatom kraju u kojemu primjerice svoje kuće imaju i jedan *Bon Jovi* ili *Bruce Springsteen*, a moji vršnjaci koja su živjeli i školovali se sa mnom znala su se otprije, no i mene su s vremenom prihvatili.

Dobrotvorne revije

Tijekom boravka u New Yorku najviše sam radila tzv. dobrotvorne modne revije koje se organiziraju tijekom u poslijepodnevni satima i na kojima se prezentiraju najčešće umjetnički eksponati, dok prihod od prodaje najčešće ide u korist djece kojoj je pomoć neophodna. Modna kreatorica koja me je najviše impresionirala je *Vera Wang*.

Početak Prvoga svjetskog rata

Priredio: Zdenko Samaržija

1. rujna 1859. godine rođen je u Senju *Vjenceslav Novak*, hrvatski književnik, dramatičar, feljtonist, glazbeni kritičar i pedagog. Kao i ostali književnici toga doba, veličao je seoski život te osuđivao neželjene pojave u gradovima. Najvažnija djela su *Podgorske pripovijetke* ili *Pod Nehajem*, *U glib*, *Nezasitnost* i *bijeda*. Iz velegradskog podzemlja te Posljednji Stipančići. Umro je iscrpljen od sušice i napornoga rada 20. rujna 1905. godine u Zagrebu.

1. rujna 1873. godine rođen je u Kninu *Dinko Šimunović*, hrvatski pisac. Učiteljvao je u selima Dalmatinske zagore. Pisao je pripovijesti, romane i feljtone. Tvorac je moderne, simboliističke seoske novele u hrvatskoj noveli. Najpoznatija djela su mu: *Mrkodol*, *Alkar*, *Tuđinac*, *Porodica Vinčić*, *Sa Krke* i *sa Cetine*. Umro je u Zagrebu 1933. godine.

1. rujna 1888. godine rođen je u Drenovcima pokraj Pleternice *Andrija Štampar*, hrvatski liječnik i epidemiolog. Štampar je dizao zdravstvenu prosvjećenost Hrvata. Po njegovom su planu isušivane močvare, izvorišta zaraze, a zaslužan je za uvođenja preventivnog cijepljenja školske djece. U međuratnom je razdoblju preventivno i kurativno djelovao u Kini, a gost-predavač bio je na mnogim sveučilištima. Od 1947. do smrti 1958. godine bio je predsjednik JAZU-a, danas Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Škola narodnoga zdravlja nosi njegov ime.

1. rujna 1939. godine počeo je Drugi svjetski rat. Nakon pripojenja Austrije i komadanja Čehoslovačke (1938. godine), Poljska je postala sljedeći Hitlerov cilj. Njemački napad na Poljsku započeo je bez objave rata. Dva dana nakon toga, 3. rujna, Velika Britanija sa svojim dominionima Australijom, Novim Zelandom i Kanadom i Francuska objavile su rat Njemačkoj. U skladu s tajnim sporazumom, sovjetska je Crvena armija prešla poljsku granicu. Početkom listopada poljski je otpor slomljen. Hitler i Staljin podijelili su teritorij Poljske.

1. rujna 1945. godine odlukom Skupštine Srbije uspostavljene su Autonomna Pokrajina Vojvodina i Kosovsko-metohijska oblast.

1. rujna 1961. godine u Beogradu je počela Prva konferencija šefova država i vlada nesvrstanih zemalja.

2. rujna 1894. godine osnovana je Hrvatska bratska zajednica. Vodeći se primjerom Poljaka i Talijana, koji su se odlično organizirali i međusobno pomagali, i Hrvati su osnovali udruge za posmrtnu pomoć, udruge za gospodsku pomoć, ali i kulturna i prosvjetna društva

te političke zajednice. U osnivanju drugih i organizaciji Hrvata prednjačila je Katolička crkva. Prvu hrvatsku katoličku župu utemeljio je Josip Kundek u Pittsburgu, u američkoj saveznoj državi Pennsylvaniji, gradu s najjačom metalnom industrijom u SAD-u. U istom je gradu osnovana Narodna hrvatska zajednica, danas Hrvatska bratska zajednica. Tada mladi Zdravko Mužina, imao je tek 25 godine, nastojao je pokrenuti novine na hrvatskome jeziku i osnovati osiguravajuće društvo na koje će u slučaju bolesti ili nesreće moći računati američki Hrvati. Mužina je uspio. Godinu kasnije, 1894. godine, izašao je prvi broj časopisa *Danica*. Danas je Hrvatska bratska zajednica najveća je hrvatska organizacija izvan Hrvatske. Brine o jeziku i kulturi Hrvata u SAD-u te nastoji povezati američke Hrvate s domovinskim Hrvatima i Hrvatima ma gdje bili u svijetu.

2. rujna 1945. godine Japanci su potpisali bezuvjetnu kapitulaciju u Drugom svjetskom ratu.

2. rujna 1959. godine pušten je u promet aerodrom Pleso u Zagrebu.

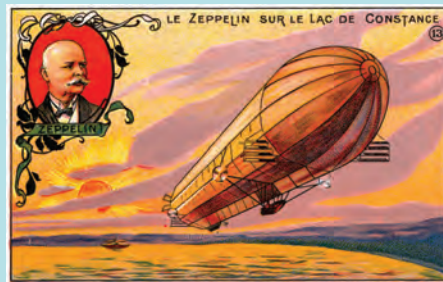
3. rujna 1931. godine proglašen je tzv. Oktroirani ustav, kojim je ozakonjena monarhistička diktatura, uvedena 6. siječnja 1929. godine.

3. rujna 1956. godine ostvaren je prvi televizijski prijenos – svečano otvaranje Zagrebačkog velesajma.

4. rujna 1886. godine predale su se trupe Geronima, poglavice Apaša. Time je završila posljednja velika pobuna Indijanaca protiv europskih doseljenika u Ameriku.

4. rujna 1929. godine završio je put oko svijeta prvi cepelin, letuća kočija. Na brodu je bilo 40 članova posade i 14 putnika, a let je trajao devet dana, 20 sati i 23 minute. Premda taj zrakoplov nosi naziv po grofu *Zeppelinu*, financijeru projekta, njega je konstruirao

zagrebački izumitelj *David Schwartz*.

5. rujna 1891. godine Zagrebom su počeli prometovati konjski tramvaji. Bilo je zamišljeno da svečano puštanje u promet prvoga tramvaja bude 15. kolovoza te godine – na Veliku Gospu u prigodi otvaranja Gospodarsko-šumarske izložbe, ali je sve odgođeno zbog kašnjenja isporuke austrijskoga proizvođača. Vozni park sastojao se od 16 kola - 10 zatvorenih (zimskih) i 6 otvorenih (ljetnih). Prvi konjski tramvaj imao je 20 sjedećih mjesta, i nije se u njemu moglo stajati. Prosječna brzina tramvaja iznosila je 7,5 kilometara na sat. Svaka tramvajska kola opsluživala su dva konja, jedan je vukao, a drugi bio u pričuvi. Dnevno bi konj prešao 28 kilometara, pa bi bio zamijenjen odmorenim, pričuvnim konjem. Prvi dan prevezeno je u Zagrebu 20.000 putnika, a prilog od prodanih karata, jedna karta stajala je 10 filira, dan je u dobrotvorne svrhe. Prvi vozač, kočijaš, bio je *Johann Gallner*, a prvi konduktor bio je *Vid Lacko*. Konjski tramvaj ukinut je u Zagrebu 1910. godine, a zamijenio ga je električni tramvaj. Trambulin je nastavio prevoziti putnike u Velikoj

Gorici sve do 1937. godine kada mu je napravljen dirljiv oproštaj.

5. rujna 1972. godine upali su pripadnici arapske terorističke skupine u olimpijsko selo u Münchenu te ubili nekoliko židovskih sportaša, a neke oteli te tražili puštanje na slobodu svojih suboraca.

5. rujna 1997. godine umrla je u Kalkuti majka *Tereza*, katolička redovnica, dobitnica Nobelove nagrade. Albanka rođena u Skopju, stupila je 1928. u družbu Majke Božije od Loreta u Irskoj, a potom je u Kalkuti 1950. osnovala novu družbu Sestre misio-narke ljubavi.

HRVATSKA GLUMICA NAGRAĐENA NA FILM- SKOM FESTIVALU U SARAJEVU ZA ULOGU U FILMU "GOSPOĐICA"		OSOBNJA ZAMJENICA	GRAD U JAPANU (ATOMSKA BOMBA)	STANIČJE	JUTARNJA OBORINA	DIO ENER- GIJE KOJI SE VIŠE NE PRETVARA U RAD	RJEČNI OTOK	POVIJESNA POKRAJINA U IRANU								
VELEGRAD U KANADI																
VELIKA NEOT- ROVNA ZMIJA																
POPIS NEČEGA																
SASTAVNI VEZNIK		DIVLJI MONGOL					"ITALIJA"									
		NADMENO, BAHATO					KAJKAVSKA ZAMJENICA									
OBLIK IMENA JOSIP					OBLIK NE- PRAVILNIH NOGU											
					BIJELA ROBINJA U HAREMU											
UZVIK ČUDENJA				GLAVAR SAMO- STANA												
				SOL OCTENE KISELINE												
KPZH IZ SONTE																
POKLIK, KLIKTAJ							"DUŠIK"									
							ZIMSKI SPORT									
ALMIRA OSMANO- VIĆ			GRČKI POKRET OTPORA					PRESTIŽNA ŠPANIJSKA TV- NAGRAĐA	RASVJETNI PLIN	"TONA"	NAJVEĆA HRVATSKA LUKA	PJESME UZVIŠENA SADRŽAJA	MJERA ZA TEKUĆINU (MNOŽ.)	DRVO IZ PORODICE RUŽA JESTIVIH BOBICA	MALI RT	
		GLAZBENIK SOSS	VELIKA PARTSKA DINASTIJA			NADZOR- NIK										
"RADIJUS"		ŽELJEZNIČ- KO ČVO- RIŠTE U SLOVENIJI				NAŠA NAJMANJA ZVIJER										
IZRAŠTAJI										PRISTAŠA JEZIKA IDA MAJKA (U ŽARG.)						
ELIMINA- CIJA POLI- TIČKIH PROTIV- NIKA							DUHOVIT BRZ ODGOVOR									
							JACINA, MOC									
PIJANIS- TICA GAMULIN				AMERIČKI GLUMAC, ARMAND								VREMENSKI TERMIN				
				OKRUŽJE								OTOK BLIZU ZLARINA				
OTAC OD MILJA U DALMA- CIJI					"INTER- NATIONAL NETWORK SERVICES"				GLUMAC							ŠUMSKO VOĆE
					TRIJEŠKA				PRVI VIOLINIST U SASTAVU							
SASTAVIO: IVICA ŠUBAT	PISAC PETRAK						ČUPERAK KOSE						RAZBOR, INTELEKT			
	TENISA- ČICA WILLIAMS						KRESIVO, OGNJILO						ŽENSKO IME			
NAJVIŠI VRH OTOKA BRAČA (780 m)												MUHAME- DOVA LJUBIMICA POLITIČAR ĐAPIĆ				
PISAC ZOLA					"ADRIATIC CLUB INTERNAT."					RAVNA POVRŠINA (LAT.) ŽITELJ ESTONIJE						
					FINSKA LUKA TURKU											
"NOBELIJ"			RIMSKA BOGINJA SRDŽBE				POPIS IMENA "ASSOCIA- TED PRESS"							"ITALIJA"		
			ZEMLJIŠNA MJERA											1. I 20. SLOVO		
GOLEMI KIT					SUVIŠAN TERET								MONGOL- SKI VLADARSKI NASLOV			
					"VODIK"								"VOLT"			
UVAŽA- VANJE S PRIMJE- SOM STRAHA																

RJEŠENJA:

ARMENIJA, REALIZAM, STRAŠITI, ERIN, DAN, NIN, ROG, DVOKORAK, EE, ANANA, DRUID, R, I, PROPIS, ČIRO, AVA GARDNER, VISORAVAN, NOGE, RAZ, VANILJA, IG, ENONA, ONAMO, EDI, MARELA, ANIL, TAS, IBERIJA, TZARA, T, TANJA, IKONA, ETAR, ENESA, ANOMALIJA, NF, TURNUS, BIZET, DIM, TOT, TAB, ATO, AĆIMOVIĆ, KAŠMIR

PETAK 1. 9. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Čarolija 8., serija
10.00 Vijesti
10.15 Ed 2., serija
11.00 TV raspored
11.05 Put života
12.00 Dnevnik
12.15 TV kalendar
12.30 Protiv vjetrova i oluje, serija
13.20 Oprah Show
14.00 Vijesti
14.15 Poslijepodnevna premijera:
Tron, američko
tajvanski film
15.50 Skica za portret
16.00 Vijesti
16.10 Vrijeme sutra
16.15 Svijet prema Jimu 3.,
humoristična serija
16.40 Villa Maria, serija
17.30 Hrvatska danas
17.55 Luda kuća, serija
18.35 Malo misto: Lastovo

19.20 Znanstvene vijesti
19.30 Dnevnik
20.05 Čarolija 8., serija
21.05 Gas do daske 2.,
američki film
22.40 Vijesti dana
22.55 Vijesti iz kulture
23.05 Mallrats, američki film
00.45 Loša sreća, američki film
02.10 Čudnije nego u mašti,
američki film
03.50 Joey, humoristična serija
04.10 Američki parovi,
humoristična serija
04.35 Špijunke 2., serija
05.20 Put života
06.10 Oprah Show
06.55 Protiv vjetrova i oluje, serija

HRT 2

08.00 TV vodič, panorame
turističkih središta Hrvatske
08.25 TV raspored
08.30 TV kalendar
08.40 Teletubbies, lutkarska serija
09.05 Conan, crtana serija
09.30 ŽUTOKLJUNAC
10.25 Dečko ili cura?,
serija za mlade
10.50 Život pred nama, serija
11.40 Špijunke 2., serija
12.25 Inspektor Linley 3., serija
14.20 Mučke 5.,
humoristična serija
14.50 M. A. S. H. 2.,
humoristična serija
15.15 TV raspored
15.20 Vijesti za gluhe
15.35 Julia, serija
16.25 Jack i Bobby, serija
17.05 TV raspored
17.10 Hrvatsko podmorje 3.: Hvar

17.40 Povijesne legende: Ubijte
bludnicu pad Marije Stuart
18.35 Vijesti iz kulture
18.40 Beograd: EP u vaterpolu:
Hrvatska Italija, pr.
19.50 Štrumpfovi, crtana serija
20.15 Američki parovi,
humoristična serija
20.45 Joey, humoristična serija
21.10 Zauvijek izgubljena,
miniserija
22.55 Allo, allo 3.
humoristična serija
23.30 Vijesti na drugom
23.40 Zakon i red:
Odjel za žrtve 6., serija
00.20 OZ (6.), serija
01.15 8 jednostavnih pravila za
dečke moje kćeri
tinejdžerice,
humoristična serija
01.35 Vijesti na drugom
01.40 Pregled programa za subotu

07.40 Hlapićeve nove zgode,
crtana serija
08.05 Power Rangers, serija
08.30 Svi vole Raymonda, serija
09.00 Rebeca, serija
09.50 Beauty centar, serija
11.35 VIP DJ, glazbena emisija

12.20 Šaljivi kućni video
13.00 Policajci s plaže, serija
13.55 Seinfeld, serija
14.25 Svi vole Raymonda, serija
15.05 Život na jezeru, serija
15.45 Beauty centar, serija
17.25 Vijesti Nove TV
17.30 Vrtlarova kći, serija
18.25 Rebeca, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Naša mala klinika, serija
21.00 Ubojiti predator, igrani film
22.40 Vijesti Nove TV
22.50 Seinfeld, serija
23.20 National Geographic report
23.25 Tajna meta, igrani film
01.00 Dream Team, serija
01.45 Dnevnik Nove TV
02.30 Kraj programa

08.00 Bayblade G, crtana serija
08.20 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija (R)
08.50 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
09.15 Sam svoj majstor,
humoristična serija (R)
09.45 Sudnica, show (R)
10.35 Eksploziv, magazin (R)
11.00 Dancer, Texas – 81
stanovnik, igrani film
11.45 Vijesti, informativna emisija
11.50 Dancer, Texas – 81
stanovnik, igrani film, drama
(nastavak)
12.55 Macho muškarci,
telenovela
13.50 Začin života, telenovela
14.45 Školske tajne,
dramska serija
15.35 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
16.00 Pod istim krovom,
humoristična serija
16.30 Sam svoj majstor,
humoristična serija
16.55 Bračne vode,
humoristična serija
17.25 Roseanne,
humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Prisilno slijetanje, igrani
film, akcijski triler
21.35 Blade, igrani film,
akcijsko-fantastični triler
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.50 Prekinuta mladost,
igrani film, drama
01.40 Tanka linija smrti, igrani
film

SUBOTA

HRT 1

07.40 TV raspored
07.45 TV kalendar
07.55 Vijesti
08.03 Vrijeme danas
08.05 Slavni parovi: Alfred
Hitchcock i Tippi Hedren
08.30 Kinoteka komedije
Prestona
Sturgesa: Veliki
McGinty, američki film
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.15 Ed 2., serija
11.00 Istina o vitaminima
12.00 Dnevnik
12.15 TV kalendar
12.30 Protiv vjetrova i oluje, serija
13.15 Prizma, multinacionalni
magazin
14.00 Vijesti
14.10 Vrijeme danas
14.12 TV raspored
14.15 City Folk: Barcelona

14.50 Gas do daske 2.,
američki film
16.20 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
16.35 Vijesti
16.50 Villa Maria, serija
17.40 Australija nositi se s
vrućinom,
dokumentarni film
18.35 TV Bingo Show
19.15 LOTO 7/39
19.30 Dnevnik
20.05 Uхвати me ako možeš,
američki film
22.30 Vijesti dana
22.45 Vijesti iz kulture
22.55 Hellraiser, britanski film
00.25 Hellbound: Hellraiser 2.,
britanski film
02.00 Američki ja, američki film
04.00 Boks: James Toney Samuel
Peter, prijenos
05.35 Nevjerojatne priče 2.:
Život pod smrtnom kaznom

2. 9. 2006.

06.00 Slavni parovi: Alfred Hitchcock i Tippi Hedren
06.25 Protiv vjetrova i oluje, serija

07.50 Panorame turističkih središta Hrvatske
08.05 TV raspored
08.10 ŽUTOKLJUNAC
09.05 Parlaonica
10.00 Sportske igre mladih (9/12)
10.15 Život pred nama, serija
11.05 Kućni ljubimci
11.35 Duhovni izazovi međureligijski magazin
11.50 Automagazin
12.25 Japan: SP u košarci, prijenos utakmice za 3. mjesto
14.15 TV raspored
14.20 Na rubu znanosti: Ikone polja
15.25 Julia, serija
16.15 Jack i Bobby, serija
16.55 Vijesti iz kulture
17.05 Extreme Days, američki film
18.40 Beograd: EP u vaterpolu: Hrvatska Mađarska, pr.
19.50 Nevjerojatne priče 2.: Život pod smrtnom kaznom
20.20 Allo, allo 3. humoristična serija
20.55 Zlatne žice Slavonije Požega 2006., prijenos
22.30 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
23.10 OZ (6.), serija
00.05 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
00.25 Zlatne žice Slavonije Požega 2006., proglašenje pobjednika
00.55 Pregled programa za nedjelju

07.55 Zenki, crtana serija
08.20 Pokemon 4, crtani film
09.35 Power Rangers, serija
10.25 Yu-Gi-Oh, crtana serija
11.25 Rodney, serija
12.20 Čarobnice, serija

13.15 Smallville, serija
14.10 Prekršeni zavjeti, igrani film
15.45 Automotiv, auto moto magazin
16.15 Navigator, nautički magazin
16.45 Novac, business magazin
17.15 Vijesti Nove TV
17.20 Lovac na pravdu, igrani film
18.50 Rekonstrukcija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Ubojiti stroj, igrani film
21.45 Žrtva, igrani film
23.20 VIP DJ, glazbena emisija
23.55 Presuda, igrani film
01.35 Na rubu zakona, serija
02.25 Dnevnik Nove TV
03.10 Kraj programa

08.30 Dexterov laboratorij, crtana serija
09.15 Battle B-Daman, crtana serija
09.40 Jagodica Bobica, crtana serija
10.00 Lud za tobom, humoristična serija (2 epizode)
10.55 U posljednjoj fazi, igrani film, triler
13.00 Dracula: veseli mrtvac, igrani film, horor komedija
14.30 Pravi poziv, akcijsko-fantastična serija (2 epizode)
16.05 Charljevi anđeli, igrani film, akcijska komedija (R)
17.40 Zvijezde Extra: Najšokantniji trenuci u svijetu zabave 2, zabavna emisija
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Žuta minuta, zabavna emisija
20.05 Anakonda, igrani film, avanturistički
21.35 Romeo mora umrijeti, igrani film, akcijski

23.30 Playboy: Eksperiment strasti, igrani film, erotski
01.05 Blade, igrani film, akcijsko-fantastični triler (R)

NEDJELJA 3. 9. 2006.

07.15 TV raspored
07.20 TV kalendar
07.30 Vijesti
07.35 Neustrašivi Spirit, animirani film
08.55 Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha

09.20 Lilo i Stitch
09.40 Vijesti
09.55 Filmska klasika: Nepomirljivi, američki film
12.00 Dnevnik
12.15 TV kalendar
12.30 Plodovi zemlje
13.25 Split: More
14.00 Škrinja: Dunja
14.40 Fotografija u Hrvatskoj
14.50 Svirci moji (5/8)
15.40 Tajni život umjetničkih djela 2., dokumentarna serija
16.35 O. C. 2., serija
17.20 Vijesti
17.35 Film
19.15 LOTO 6/45
19.30 Dnevnik
20.05 Puška za uspavlivanje, hrvatski film
22.10 Vijesti dana
22.25 Vijesti iz kulture
22.35 Evergreen: Matewan, američki film
00.55 Mediteran, miniserija
02.25 Alias 4., serija
03.10 Siska 5., serija
04.10 Las Vegas, serija
04.55 Plodovi zemlje
05.45 Opera Box
06.15 Split: More

08.00 TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
09.05 TV raspored
09.10 Gudački kvartet Šostakovič
10.45 TV raspored
10.50 Biblija
11.00 Ludbreg: Misa, prijenos
12.20 TV raspored
12.25 Japan: SP u košarci finale, prijenos
14.25 Mir i dobro
15.00 Opera Box
15.40 Mediteran, miniserija
17.10 Beograd: EP u vaterpolu: Hrvatska Grčka, pr.
18.20 Boks: James Toney Samuel Peter, snimka
19.20 Vijesti iz kulture
19.30 Magazin nogometne Lige prvaka
20.05 Alias 4., serija
20.50 Simpsoni 16., humoristična serija
21.15 Siska 5., serija
22.20 Las Vegas, serija
23.05 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
23.45 OZ (6.), serija
00.40 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
01.00 Pregled programa za ponedjeljak

07.35 Zenki, crtana serija
08.00 Pokemon 4, crtani film
09.20 Power Rangers, serija
10.10 Yu-Gi-Oh, crtana serija
11.10 National Geographic report: Specijalne postrojbe – ratna elita
11.15 To je moj dečko, igrani film
13.10 Žrtva braka, igrani film
15.00 Mike Hammer: Ubojstvo odnosi sve, igrani film
16.25 Vijesti Nove TV
16.30 Sloboda, igrani film
18.10 Pevecov kutak
18.15 Red Carpet, zabavna emisija

NEDJELJA

19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Danielle Steel: Sjećanja, igrani film
21.45 Epicentar, informativno zabavni magazin
22.45 Obećanje, igrani film
00.20 Red Carpet, zabavna emisija
01.10 VIP DJ, glazbena emisija
01.45 Na rubu zakona, serija
02.30 Dnevnik Nove TV
03.15 Kraj programa

07.15 Lud za tobom, humoristična serija (2 epizode) (R)

08.15 Krava i Pilić, crtana serija
08.35 Battle B-Daman, crtana serija
08.55 Red Bull Air Race–Budimpešta, sportsko–dokumentarna emisija (R)
09.25 Most na rijeci Kwai, igrani film, ratna drama
12.10 Nikola, humoristična serija (2 epizode)
13.05 Cijena savjesti, dramska serija
13.55 Policajac s Petlovog brda, dramska serija
14.40 Zauvijek mlad, igrani film
16.25 Auto moto tv, magazin
17.05 Salto, zabavna emisija
18.05 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Neobični ljudi: Djevojčica koja je starija od svoje bake, dokumentarna serija
20.05 Mjenjačnica, zabavna emisija
21.00 Krojač Paname, igrani film, drama/triler
23.00 FBI: Istraga, dokumentarno–kriminalistička serija
23.55 Novi forenzičari, dokumentarno–kriminalistička serija
00.45 Autopsija, dokumentarno–kriminalistička serija
01.15 Playboy: Eksperiment strasti, igrani film, erotski (R)

PONEDJELJAK
4. 9. 2006.

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Čarolija 8., serija
10.00 Vijesti
10.15 Ed 2., serija
11.00 TV raspored
11.05 Put života
12.00 Dnevnik
12.15 TV kalendar
12.30 Protiv vjetrova i oluje, serija
13.20 Oprah Show
14.05 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Obiteljske priče: Charley i andeo, američki film
15.45 Fotografija u Hrvatskoj
16.00 Vijesti
16.10 Vrijeme sutra
16.15 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
16.40 Villa Maria, serija
17.30 Hrvatska danas
17.50 Vrijeme sutra
17.55 Luda kuća, serija
18.35 Malo misto: Vrsar
19.30 Dnevnik
20.05 Čarolija 8., serija
21.05 Magazin
22.00 Vijesti dana
22.15 Vijesti iz kulture
22.25 Ljetni hit: Kissing a Fool, američki film
00.00 Dobro ugođena večer: Rachlin koncert
01.00 Charley i andeo, američki film
02.30 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
02.55 CSI: Miami 3., serija
03.40 Špijunke 2., serija
04.25 Oprah Show
05.10 Magazin
06.00 Protiv vjetrova i oluje, serija

08.00 TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
08.25 TV raspored
08.30 TV kalendar
08.40 Teletubbies, lutkarska serija
09.05 Conan, crtana serija
09.30 ŽUTOKLJUNAC
10.25 Crtani film
10.50 Dečko ili cura?, serija za mlade
11.15 Život pred nama, serija
12.05 Špijunke 2., serija
12.50 Inspektor Linley 3., serija

14.20 Mučke 5., humoristična serija
14.50 M. A. S. H. 2., humoristična serija
15.15 Vijesti za gluhe
15.30 Julia, serija
16.20 Jack i Bobby, serija
17.05 Hrvatsko podmorje 3.: Sv. Andrija
17.35 Povijesne legende: Lov na vještice u ime Boga veliki inkvizitor
18.35 Vijesti iz kulture
18.40 Beograd: EP u vaterpolu: Hrvatska Njemačka, pr.
19.50 Američki parovi, humoristična serija
20.20 Allo, allo 4.
20.55 CSI: Miami 3., serija
21.40 Koncert
22.45 Vijesti na drugom
22.55 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
23.35 OZ (6.), serija
00.30 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
00.50 Vijesti na drugom
00.55 Pregled programa za utorak

06.10 Hlapićeve nove zgode, crtana serija
06.35 Power Rangers, serija
07.00 Šaljivi kućni video
07.30 Život na jezeru, serija
08.00 Red Carpet, zabavna emisija
08.55 Rebeca, serija
09.55 VIP DJ, glazbena emisija
10.40 Policajci s plaže, serija
11.40 Seinfeld, serija
12.15 Svi vole Raymonda, serija
12.55 Epicentar, informativno zabavna emisija
13.50 Beauty centar, serija
15.35 Vrtlarova kći, serija
16.30 Rebeca, serija
17.20 Vijesti Nove TV
17.30 Zemlja strasti, serija
18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Žena iz snova, reality show
21.15 Kućanice, serija
22.10 Uvod u anatomiju, serija
23.00 Vijesti Nove TV
23.10 Seinfeld, serija
23.40 Will i Grace, serija
00.10 Društvo mrtvih pjesnika, igrani film

02.15 Red Carpet, zabavna emisija
03.05 Dream team, serija
03.55 Dnevnik Nove TV
04.40 Kraj programa

07.00 Beyblade G, crtana serija
07.25 Fifi, crtana serija
07.35 Školske tajne, dramska serija (R)
08.20 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija (R)
08.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
09.15 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
09.45 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.10 Roseanne, humoristična serija (R)
10.40 Sudnica, show (R)
11.40 Vijesti, informativna emisija
11.45 Ekkluziv, magazin (R)
12.20 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.50 Macho muškarci, telenovela
13.45 Začin života, telenovela
14.40 Školske tajne, dramska serija
15.30 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija
15.55 Pod istim krovom, humoristična serija
16.20 Sam svoj majstor, humoristična serija
16.50 Bračne vode, humoristična serija
17.20 Roseanne, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Zakon braće, kriminalistička serija (2 epizode)
21.50 Oceanovih 11, igrani film, kriminalistička komedija
23.50 Pod pritiskom, akcijska serija
00.40 Vijesti, informativna emisija
00.55 FBI: Istraga, dokumentarno–kriminalistička serija (R)
01.50 Novi forenzičari, dokumentarno–kriminalistička serija (R)
02.40 Krojač Paname, igrani film, drama/triler (R)

UTORAK 5. 9. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Čarolija 8., serija
10.00 Vijesti
10.15 Ed 2., serija
11.00 TV raspored
11.05 Put života
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Protiv vjetra i oluje, serija
13.20 Oprah Show
14.05 Vijesti
14.15 Obiteljske priče: Spiralno stubište, američki film
15.45 Fotografija u Hrvatskoj
16.00 Vijesti
16.10 Vrijeme sutra
16.15 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
16.40 Villa Maria, serija
17.30 Hrvatska danas
17.50 Vrijeme sutra
17.55 Luda kuća, serija
18.35 Malo misto: Vrljka
19.20 Znanstvene vijesti
19.30 Dnevnik
20.05 Čarolija 8., serija
21.05 Fokus
22.00 Vijesti dana
22.15 Vijesti iz kulture
22.25 Ljetni hit: Cobb, američki film
00.15 Ponoćna antologija: Nettoyage a sec, francusko španjolski film
01.50 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
02.10 Zakon i red: Suđenje pred porotom, serija
02.55 Špijunke 2., serija
03.40 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
03.55 Američki parovi, humoristična serija
04.20 Oprah Show
05.05 Fokus
05.55 Protiv vjetra i oluje, serija

HRT 2

08.00 TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
08.20 TV raspored
08.25 TV kalendar
08.35 Teletubbies, lutkarska serija
09.00 ŽUTOKLJUNAC
09.55 Beograd: EP u vaterpolu: Hrvatska Slovenija, pr.

11.05 TV raspored
11.10 Život pred nama, serija
12.00 Špijunke 2., serija
12.45 Inspektor Linley 3., serija
14.15 Mučke 5., humoristična serija
14.45 M. A. S. H. 2., humoristična serija
15.10 TV raspored
15.15 Vijesti za gluhe
15.30 Julia, serija
16.20 Jack i Bobby, serija
17.00 TV raspored
17.05 Hrvatsko podmorje 3.: Pag
17.35 Povijesne legende: Gradena da traju zauvijek sedam svjetskih čuda
18.30 Direkt
19.05 Vijesti iz kulture
19.10 Štrumpfovi, crtana serija
19.35 Američki parovi, humoristična serija
20.05 Allo, allo 4., humoristična serija
20.40 Boys on the Side, američki film
22.35 Zakon i red: Suđenje pred porotom, serija
23.25 Vijesti na drugom
23.35 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
00.15 Cirkus, serija
01.10 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
01.30 Vijesti na drugom
01.35 Pregled programa za srijedu

nova

06.10 Hlapićeve nove zgode, crtana serija
06.35 Power Rangers, serija
07.00 Šaljivi kućni video
07.30 Život na jezeru, serija
08.00 Zemlja strasti, serija
08.55 Rebeca, serija
09.55 VIP DJ, glazbena emisija
10.40 Policajci s plaže, serija
11.40 Seinfeld, serija
12.15 Svi vole Raymonda, serija
12.50 Sudnica, court show
13.50 Beauty centar, serija
15.35 Vrtlarova kći, serija
16.30 Rebeca, serija
17.20 Vijesti Nove TV
17.30 Zemlja strasti, serija
18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Naša mala klinika, serija

21.00 Ace Ventura: Šašavi detektiv, igrani film
22.35 Vijesti Nove TV
22.45 Seinfeld, serija
23.15 JAG, serija
00.10 Trixie, igrani film
02.05 Epicentar, informativno zabavna emisija
03.00 Dream Team, serija
03.50 Dnevnik Nove TV
04.35 Kraj programa

RTL

07.05 Beyblade G, crtana serija
07.30 Fifi, crtana serija
07.40 Školske tajne, dramska serija (R)
08.25 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija (R)
08.55 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
09.20 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
09.50 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.15 Roseanne, humoristična serija (R)
10.45 Sudnica, show (R)
11.45 Vijesti, informativna emisija
11.50 Eksploziv, magazin (R)
12.20 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.50 Macho muškarci, telenovela
13.45 Začin života, telenovela
14.40 Školske tajne, dramska serija
15.30 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija
15.55 Pod istim krovom, humoristična serija
16.20 Sam svoj majstor, humoristična serija
16.50 Bračne vode, humoristična serija
17.20 Roseanne, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Bibin svijet, humoristična serija (3 epizode)
21.50 Zbrka u sudnici, igrani film, romantična komedija
23.30 Pod pritiskom, akcijska serija
00.20 Vijesti, informativna emisija
00.35 Oceanovih 11, igrani film, kriminalistička komedija (R)
02.30 Pod pritiskom, akcijska serija (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Čarolija 8., serija
10.00 Vijesti
10.15 Ed 2., serija
11.00 TV raspored
11.05 Put života
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Protiv vjetra i oluje, serija
13.20 Oprah Show
14.05 Vijesti
14.15 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
14.25 Obiteljske priče: Život u tuđem tijelu, američki film
15.50 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
16.00 Vijesti
16.10 Vrijeme sutra
16.15 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
16.40 Villa Maria, serija
17.30 Hrvatska danas
17.50 Vrijeme sutra
17.55 Luda kuća, serija
18.30 Malo misto: Novigrad Istarski
19.15 LOTO 7/39
19.30 Dnevnik
20.05 Čarolija 8., serija
21.05 Boje turizma
22.10 Vijesti dana
22.25 Vijesti iz kulture
22.35 Ljetni hit: 1492: Conquest of Paradise, britansko američki film
01.10 Život u tuđem tijelu, američki film
02.35 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
03.00 Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
05.00 Boje turizma
06.00 Protiv vjetra i oluje, serija

HRT 2

08.00 TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
08.25 TV raspored
08.30 TV kalendar
08.40 Teletubbies, lutkarska serija
09.05 Conan, crtana serija
09.30 ŽUTOKLJUNAC

SRIJEDA 6. 9. 2006.

10.25 Dečko ili cura?, serija za mlade
 10.50 Život pred nama, serija
 11.40 Špijunke 2., serija
 12.25 Inspektor Linley 3., serija
 13.55 Mučke special 1986.: Kraljevski fleš
 14.55 M. A. S. H. 2., humoristična serija
 15.20 Vijesti za gluhe
 15.30 Vrijeme danas
 15.35 Julia, serija
 16.25 Jack i Bobby, serija
 17.05 Hrvatsko podmorje 3.: Lošinj
 17.35 Vijesti iz kulture
 17.40 Nova Gradiška: Košarka, kvalifikacije za EP: Hrvatska Estonija, prijenos
 19.35 Američki parovi, humoristična serija
 20.05 Allo, allo 4. humoristična serija
 20.40 Ekipa za očevid 5., serija
 21.30 The Arrival, američki film
 23.25 Vijesti na drugom
 23.35 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 00.15 Cirkus, serija
 01.10 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 01.30 Vijesti na drugom
 01.35 Pregled programa za četvrtak

06.10 Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 06.35 Power Rangers, serija
 07.00 Šaljivi kućni video
 07.30 Život na jezeru, serija
 08.00 Zemlja strasti, serija
 08.55 Rebeca, serija
 09.55 VIP DJ, glazbena emisija
 10.40 Policajci s plaže, serija
 11.40 Seinfeld, serija
 12.15 Svi vole Raymonda, serija
 12.55 Sudnica, court show
 13.50 Beauty centar, serija
 15.35 Vrtlareva kći, serija
 16.30 Rebeca, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Zemlja strasti, serija
 18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 19.15 Dnevnik Nove TV

20.05 Izvan zakona: Smrtonosni dokaz, igrani film
 21.55 U sridu, društveno politički magazin
 23.05 Vijesti Nove TV
 23.15 Novac, bussines magazin
 23.45 Seinfeld, serija
 00.15 National Geographic report: Specijalne postrojbe – ratna elita
 00.20 JAG, serija
 01.15 Francuska čipka, igrani film
 02.55 U sridu, društveno politički magazin
 04.00 Dream Team, serija
 04.50 Dnevnik Nove TV
 05.35 Kraj programa

07.10 Beyblade G, crtana serija
 07.30 Fifi, crtana serija
 07.45 Školske tajne, dramska serija (R)
 08.30 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija (R)
 08.55 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.25 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
 09.50 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.20 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.45 Sudnica, show (R)
 11.50 Vijesti, informativna emisija
 11.55 Exploziv, magazin (R)
 12.25 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.55 Macho muškarci, telenovela
 13.50 Začin života, telenovela
 14.40 Školske tajne, dramska serija
 15.30 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija
 16.00 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.25 Nogomet: Hrvatska – Rusija, prijenos
 19.00 Vijesti, informativna emisija
 19.20 Ekkluziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.05 CSI: NY, kriminalistička serija (2 epizode)
 21.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 23.40 Pod pritiskom, akcijska serija
 00.30 Vijesti, informativna emisija
 00.50 Red Bull x – fighters – Mexico city, sportsko–dokumentarna emisija
 01.05 Pod pritiskom, akcijska serija (R)

ČETVRTAK

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Čarolija 8., serija
 10.00 Vijesti
 10.15 Ed 2., serija
 11.00 TV raspored
 11.05 Vremenski stroj
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Protiv vjetrova i oluje, serija
 13.20 Oprah Show
 14.05 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Obiteljske priče: Baileyjeva pogreška, američki film
 15.35 Trgovina djevojkama, dokumentarni film
 16.00 Vijesti
 16.10 Vrijeme sutra
 16.15 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
 16.40 Villa Maria, serija
 17.30 Hrvatska danas
 17.50 Vrijeme sutra
 17.55 Luda kuća, serija
 18.35 Malo misto: Grožnjan
 19.30 Dnevnik
 20.05 Čarolija 8., serija
 21.05 Uspon Kine: Obogatiti se, dokumentarna serija
 22.05 Vijesti dana
 22.15 Kratki susreti
 23.00 Vijesti iz kulture
 23.10 Ljetni hit: Circle of Friends, irski američki film
 00.55 Ciklus ruskog filma: Povratak
 02.40 Svijet prema Jimu 3., humoristična serija
 03.00 Vrhunski prevaranti, serija
 03.50 Špijunke 2., serija
 04.35 Oprah Show
 05.20 Kratki susreti
 06.00 Protiv vjetrova i oluje, serija

08.00 TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
 08.25 TV raspored
 08.30 TV kalendar
 08.40 Teletubbies, lutkarska serija
 09.05 Conan, crtana serija
 09.30 ŽUTOKLJUNAC
 10.25 Dečko ili cura?, serija za mlade
 10.50 Život pred nama, serija

11.40 Špijunke 2., serija
 12.25 Foylejev rat 3., serija
 14.00 Mučke special 1987.: Žapčevo bogatstvo
 15.00 M. A. S. H. 2., humoristična serija
 15.25 Vijesti za gluhe
 15.40 Julia, serija
 16.30 Jack i Bobby, serija
 17.10 Plonerica Tina Ujevića, emisija pučke i predajne kulture
 17.40 Povijesne legende 4.: Nostradamus prorok Apokalipse
 18.35 Direkt
 19.05 Vijesti iz kulture
 19.10 Štrumpfovi, crtana serija
 19.35 Američki parovi, humoristična serija
 20.05 Allo, allo 4. humoristična serija
 20.40 Prikračeni, humoristična serija
 21.05 Vijesti na drugom
 21.15 Vrhunski prevaranti, serija
 22.10 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 22.50 Cirkus, serija
 23.45 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 00.05 Vijesti na drugom
 00.10 Pregled programa za petak

06.10 Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 06.35 Power Rangers, serija
 07.00 Šaljivi kućni video
 07.30 Život na jezeru, serija
 08.00 Zemlja strasti, serija
 08.55 Rebeca, serija
 09.55 VIP DJ, glazbena emisija
 10.40 Policajci s plaže, serija
 11.40 Seinfeld, serija
 12.15 Svi vole Raymonda, serija
 12.55 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 13.50 Beauty centar, serija
 15.35 Vrtlareva kći, serija
 16.30 Rebeca, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Zemlja strasti, serija
 08.20 Sudnica, court show
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Istraga, kriminalistički magazin
 21.35 Izgubljeni, serija
 22.30 Vijesti Nove TV
 22.40 Seinfeld, serija

7. 9. 2006.

23.10 JAG, serija
00.00 Dan obračuna, igrani film
01.45 Novac, bussines magazin
02.15 Dream team, serija
03.05 Dnevnik Nove TV
03.50 Kraj programa

08.05 Beyblade G, crtana serija
08.25 Fifi, crtana serija
08.40 Školske tajne, dramska serija (R)
09.25 Princ iz Bel– Aira, h umoristična serija (R)
09.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.20 Moja djevojka 2, igrani film, romantična komedija
11.55 Vijesti, informativna emisija
12.05 Ekkluziv, magazin (R)
12.20 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.50 Macho muškarci, telenovela
13.45 Začin života, telenovela

14.40 Školske tajne, dramska serija
15.30 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija
15.55 Pod istim krovom, humoristična serija
16.20 Sam svoj majstor, humoristična serija
16.50 Bračne vode, humoristična serija
17.20 Roseanne, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Tipično muški, tipično ženski, show
22.00 Bez izlaza, igrani film, znanstveno-fantastični
00.00 Pod pritiskom, akcijska serija
00.55 Vijesti, informativna emisija
01.10 Pod pritiskom, akcijska serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 1. rujna u ljetnom terminu od 21 sat na programu YU ECO televizije.

Repriza emisije je u subotu 2. rujna u 15 sati.

FILM TJEDNA

ANAKONDA

(ANACONDA)

avanturistički, 1997., 89 min.

RTL, subota 2.9.2006., 20.05

Dok snimaju dokumentarac u džungli, članovi filmske ekipe bivaju progutani jedan po jedan. Zvuči li vam poznat ovaj početak, vidite li paralele sa zloglasnim talijanskim hororima? »Anakonda« je besramni eksploatacijski akcijski film koji vas neće razočarati!

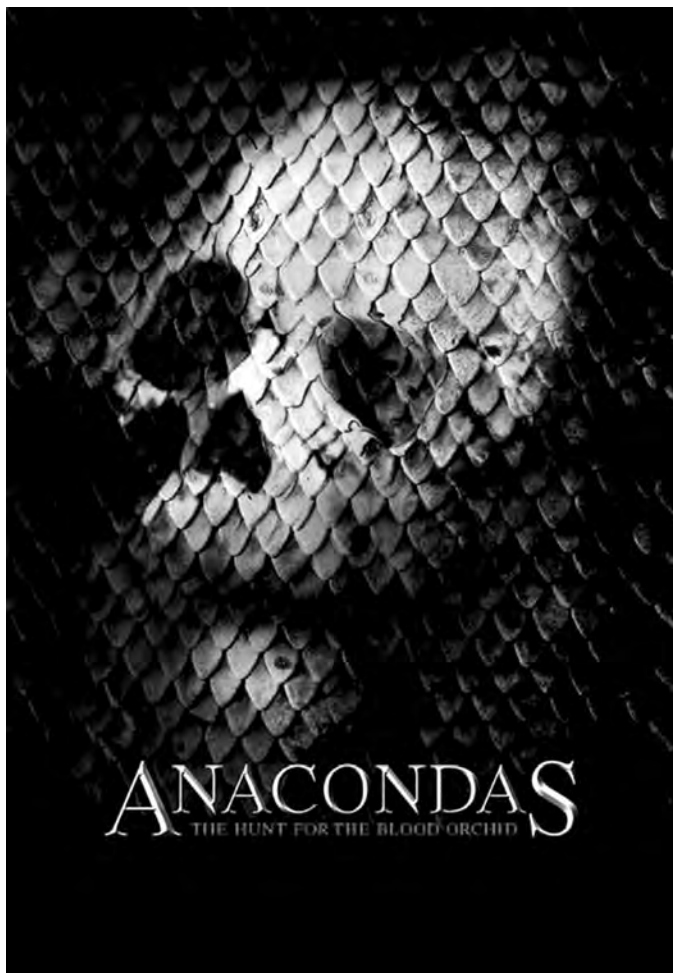
Na brzinu skupljena filmska ekipa krenula je Amazonom u potrazi za izgubljenim plemenom. Redateljica Terri Florez (Jennifer Lopez) pokušava održati atmosferu na visini, no prijeteća džungla i nedostatak tekovina civilizacije polako erodiraju ionako slab moral. Kad skupina sretne tajanstvenog lovca na zmije, Saronea (Jon Voight), stvari kreću na gore zapanjujućom brzinom. Naime, Sarone proganja mitsku anakonda, koja odlučuje ne ostati dužna i napada svoje dvonožne protivnike punom smrtonosnom žestinom!

»Anakonda« vas posve sigurno neće razočarati niti ostaviti ravnodušnima; ovaj akcijski vior smješten u džunglu počinje kao intrigantna drama, no uskoro se pretvara u brutalnu borbu za opstanak u kojoj ljudska inteligencija mora nadmašiti nevidenu snagu i veličinu anakonde.

Danas iznimno popularni Owen Wilson (»Wedding Crashers«, »Progonjeni«) ostvario je u »Anakondi« jednu od svojih prvih uloga, ukazavši na neosporni glumački talent, a među brojnim poznatim glumačkim imenima, pored očiglednih, treba istaknuti seksipilnu ikonu B-filmova, Kari Wuhrer (»Eight Legged Freaks«, »Phoenix«).

Redatelj: Luis Llosa

Uloge: Jennifer Lopez, Ice Cube, Jon Voight, Eric Stoltz, Jonathan Hyde, Owen Wilson, Kari Wuhrer

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

Dostavite nam kopiju uplatnice i
popunite adresu na koju želite da
Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

SWIFT: VIBBCH22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: CS7335500000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

"SLUŽBA SVJETILA" - ŠTOVANJE GOSPE BUNARIČKE

